

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2013 – 2015

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Jan Foltýn

Ochrana věřitele v kontextu platné legislativy

Praha 2015

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. et Ing. Martin Kohout, Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER COMBINED (PART TIME) STUDIES

2013-2015

DIPLOMA THESIS

Jan Foltýn

Protection of creditors in the context of present legislation

Prague 2015

The Diploma Thesis Work Supervisor:

JUDr. et Ing. Martin Kohout, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Mariánských Lázních, dne 20. 2. 2015

Jméno autora: Jan Foltýn

Poděkování

Rád bych poděkoval JUDr. et Ing. Martinu Kohoutovi, Ph.D., za vstřícný přístup, odborné rady a vedení této diplomové práce.

Anotace

Diplomová práce se zabývá pohledem na problematiku ochrany věřitele v kontextu současné legislativy. Popisuje současný stav jednotlivých zajišťovacích instrumentů a řeší následně jejich účinnost, pozitiva a negativa. Závěr teoretické části naznačuje nedokonalost legislativy v dané problematice a nastiňuje určitou možnost řešení, která by mohla vést k další diskuzi. Teoretické poznatky, včetně praktických zkušeností z praxe jsou využity dále v empirické části, kde se metodou rozhovorů a dotazníků a statistického průzkumu reálného stavu výběrových řízení u stavebních zakázek zkoumají zkušenosti z dané problematiky napříč spektrem, především stavebních firem. Závěr praktické části vyústí v potvrzení stanovených hypotéz.

Klíčové pojmy

Bankovní záruka, cese pohledávky, dlužník, finanční záruka, jistota, obligace, ochrana věřitele, plnění, pohledávka, ručitel, ručení, srážky ze mzdy, smluvní pokuta, konsensus, věřitel, uznání dluhu, zadržovací právo, zástavní právo, závazek, zákon, zákonné opatření.

Annotation

This thesis deals with a longtime view, on the issue of protection of creditors in the context of present legislation. It describes the present status of the individual hedging instruments and then it deals with their efficiency, positives and negatives. Conclusion of the theoretical part denotes the imperfection of legislation in this issue and it foreshadowing some possible solutions, which could lead to further discussion. Theoretical knowledge including the practical experiences from practice are also used in the empirical part, where by interviews and questionnaires and statistical research of the real state tenders for construction contracts, they examine the experiences of this issue across the spectrum, especially the construction companies. Conclusion of the practical part confirms the stated hypotheses.

Key words

The bank guarantee, an assignment debts, debtor, financial guarantees, sureties, bonds, creditor protection, performance, debt, guarantor, surety, payroll deductions, penalty, consensus creditor, acknowledgment of debt, lien, lien, pledge, law, legal action.

OBSAH

ÚVOD.....	9
TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÍCH POJMŮ.....	11
1.1 Pohledávka.....	11
1.1.1 Vznik pohledávky.....	12
1.1.2 Dělení pohledávek.....	13
1.2 Věřitel, dlužník, ručitel.....	15
2 ZAJIŠŤOVACÍ INSTRUMENTY POHLEDÁVEK.....	17
2.1 Jistota.....	19
2.2 Zástavní právo, podzástavní právo, zadržovací právo	21
2.2.1 Pozitiva a negativa práva zástavního, podzástavního a zadržovacího	23
2.3 Ručení	25
2.3.1 Pozitiva a negativa ručení	28
2.4 Finanční, potažmo Bankovní záruka	29
2.4.1 Pozitiva a negativa finanční, potažmo bankovní záruky	30
2.5 Zajišťovací převod práva	31
2.5.1 Pozitiva a negativa zajišťovacího převodu práva	33
2.6 Dohoda o srážkách ze mzdy	34
2.6.1 Pozitiva a negativa dohody o srážkách ze mzdy	35
2.7 Závďavek	36
2.7.1 Pozitiva a negativa závďavku	39
2.8 Přistoupení k dluhu	40
2.8.1 Pozitiva a negativa přistoupení k dluhu	40
2.9 Výhrada vlastnického práva	41
2.9.1 Pozitiva a negativa výhrady vlastnického práva	43
2.10 Cese pohledávky jako zvláštní způsob ochrany věřitele	44
2.10.1 Druhy cesí	46
2.10.2 Cedovatelné pohledávky	48
2.10.3 Nepostupitelné pohledávky	49
2.10.4 Cese na základě smlouvy – dohody	50
2.10.5 Cese na základě zákona	51
2.10.6 Pozitiva a negativa cesí pohledávek	53
3 UTVRZOVACÍ INSTRUMENTY POHLEDÁVEK	56
3.1 Smluvní pokuta	56
3.1.1 Pozitiva a negativa smluvní pokuty	58
3.2 Uznání dluhu	59
3.2.1 Pozitiva a negativa uznání dluhu	62
4 NEDOSTATEČNÁ LEGISLATIVA V KONTEXTU LEGISLATIVY	64
4.1 Nedostatečná ochrana věřitelů podnikatelské sféry	65
5 NÁVRH OPATŘENÍ, VEDOUcí K OCHRANĚ VĚŘITELE - PODNIKATELE	69

PRAKTICKÁ ČÁST	72
6 OCHRANA VĚŘITELE V PRAXI - PRŮZKUM REÁLNÝCH ZKUŠENNOSTÍ	72
6. 1 Cíl a hypotézy průzkumu	72
6. 2 Charakteristika výzkumného vzorku metody sběru dat a zpracování údajů ...	75
6. 3 Závěry z vyhodnocení dotazníků - potvrzení stanovených hypotéz	76
6. 3.1 Shrnutí závěrů z dotazníků a doporučení	85
6. 4 Průzkum cenových nabídek k získávání stavebních zakázek	85
6. 4.1 Shrnutí závěrů z průzkumu cen stavebních zakázek v kontextu cen projektových	91
ZÁVĚR	93
SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY A PRAMENŮ	95
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	99
SEZNAM PŘÍLOH	100

ÚVOD

Tématem této diplomové práce je *Ochrana věřitele v kontextu platné legislativy*. Po roce 1989 doznal život občanů v naší zemi značných změn. Tyto změny se týkaly nejen témat politických, ale také společenských a majetkových. Co se týče témat majetkových, změnila tato převratná doba do značné míry přístup například k soukromému vlastnictví, které do té chvíle ve své podstatě téměř neexistovalo. Demokratické zřízení s sebou přináší zavedení nových zákonů a zákonných úprav a jejich velká část souvisí s podnikáním, s nabýváním soukromého vlastnictví, nakládáním s ním atd. Zdaleka ne všechno je v demokratických společnostech bezproblémové a například vznik pohledávek, jejich zajištění z pohledu věřitele, můžeme mezi problematiska a diskutovaná témata jistě zařadit.

Cílem této práce je seznámení čtenářů detailně a komplexně s tím, jakým způsobem naše platná legislativa zajišťuje ochranu věřitele. Bude se podrobně zabývat jednotlivými instituty, kterými lze zajistit pohledávku věřitele. Zároveň zhodnotí jejich klady a zápory, výhody a nedostatky. Bude hledat odpověď na základní otázku, zda současná platná legislativa za pomoci všech svých zajišťovacích institutů vůbec dokáže reálným způsobem věřitele ochránit před nedobytnými pohledávkami. Bude se zabývat polemikou, zda dokáže zajistit ve svobodné demokracii jistotu jejím občanům, podnikatelům ve chvíli, kdy prodají svoji práci, své produkty, své statky a oprávněně čekají své smluvní protihodnoty.

Autor práce, vzhledem ke své mnohaleté praxi, má ambici dokázat, že zajišťovací instituty současné legislativy nejsou vždy dostatečně účinné a že jsou principiálně pouze sekundární pomůckou k dosažení práv věřitelů. Cílem této práce kromě podrobné analýzy problematiky ochrany věřitelů bude nastin účinného řešení, které by problematiku zajištění věřitelů mohlo řešit jednoznačně, účinně a bez výjimek.

Hlavními metodami práce bude komparace, analýza a syntéza, dedukce a indukce, také ovšem idealizace a to na základě studia odborné literatury, zhodnocení získaných zkušeností z praxe a provedeného reálného výzkumu na zvolené téma. Zmiňovaná odborná literatura byla volena tak, aby bylo možné maximálním způsobem získávat odborná stanoviska ke zvolenému tématu a to především v kontextu rekodifikace občanského zákoníku. Dostupná literatura k tématu, tedy k zajišťovacím

instrumentům a ochraně věřitele, k pohledávkám na trhu ovšem většinou souvisí s občanským zákoníkem starým a bude tudíž nutné vhodným způsobem provádět i srovnání mezi oběma kodexy.

Empirická část diplomové práce bude kromě dotazníku, mapujícím zkušenosti věřitelů s danou tematikou, zkoumat také reálné údaje závěrů výběrových řízení stavebních zakázek a to z důvodu objektivního potvrzení stanovených hypotéz.

TEORETICKÁ ČÁST

1 CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÍCH POJMŮ

V následující kapitole budou vymezeny a vysvětleny základní pojmy tak, jak nám je stanovují platné zákony a zároveň obecně srozumitelným způsobem. Pojmy, které budou tuto práci prolínat, jsou především - pohledávka, věřitel, dlužník a zajišťovací instrumenty.

1.1 Pohledávka

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen "nový občanský zákoník" či "NOZ") nám popisuje pohledávku jako závazek, vznikající v závazkovém právním vztahu věřiteli od dlužníka. Pohledávka je tedy subjektivní právo věřitele požadovat po dlužníkovi nějaké plnění. Je-li pohledávka splatná vzniká věřiteli nárok vymáhat dluhované plnění u soudu. Dlužníkovi zároveň vzniká tomu odpovídající povinnost dluh splnit.¹ Pohledávku zákon vymezuje tak, že ze závazku má věřitel vůči dlužníku právo na určité plnění jako na pohledávku a dlužník má povinnost toto právo splněním dluhu uspokojit.² Zároveň musí být plnění, které je předmětem závazku majetkové povahy a odpovídat zájmu věřitele, i když tento zájem není jen majetkový.³ Konkrétně nám zákon říká, že z platného závazkového vztahu je dlužník povinen něco dát, konat, něčeho se zdržet nebo něco trpět a věřitel má oprávnění to od něj požadovat. Závazky vznikají

¹ Vondráková, A. a kol. *Meritum Vymáhání pohledávek*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 896, str. 3. ISBN 978-80-7357-686-8

² Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368. Část čtvrtá, hlava I, §1721. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

³ Tamtéž, §1722

především ze smluv, z protiprávního činu nebo z jiné právní skutečnosti, která je k tomu dle právního řádu způsobilá.^{4 5}

1.1.1 Vznik pohledávky

Závazek tedy vzniká, jak je uvedeno výše, ze smlouvy, z protiprávního činu nebo z jiné právní skutečnosti, která je k tomu podle právního řádu způsobilá.⁶ Smlouvy, ze kterých závazky vznikají, jsou například kupní, smlouvy o dílo, dále smlouvy o úvěru, či o půjčce a darovací. Na základě smlouvy vzniká pohledávka například také v pojišťovnictví.⁷ Protiprávní činem v této souvislosti rozumíme například bezdůvodné obohacení a dalšími právními skutečnostmi potom například odpovědnost za vady nebo za škodu, odpovědnost za prodlení dlužníka, či věřitele.⁸ V neposlední řadě mohou též vzniknout na základě zákona či jiného obecně závazného předpisu např. daňové pohledávky, pohledávky z titulu poplatků či obdobných finančních plnění.⁹

V souvislosti se vznikem pohledávky je namístě také posoudit, jestli tato pohledávka skutečně platně vznikla a zda oprávnění z takovéto pohledávky je postaveno na reálných a právních základech. Tyto případné pochybnosti jsou na místě především u závazků vznikajících ze smlouvy. Pakliže by se ukázal smluvní vztah neplatným, zásadním způsobem by se tato skutečnost odrazila samozřejmě také na závazku (pohledávce) vzniklé z tohoto vztahu. Pokud by zmíněná pohledávka vznikla na základě právního úkonu či vztahu, který byl postižen absolutní neplatností, nebo se oprávněný účastník dovolal neplatnosti relativní, je stejně tak neplatná i tato pohledávka.¹⁰ Chce-li

⁴ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368. Část čtvrtá, hlava I, §1723. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

⁵ Foltýn, J., *Bakalářská práce. Cese pohledávky*. 2013

⁶ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368. Část čtvrtá, hlava I, §1723. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

⁷ Hrubošová, M. *Optimalizace pohledávek (nejen) pojišťoven*. Linde Praha a.s., 2009, s. 61, str. 13.

ISBN 978-80-7201-758-4

⁸ Vondráková, A. a kol. *Meritum Vymáhání pohledávek*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer

ČR, a.s., 2011, s. 896, str. 3. ISBN 978-80-7357-686-8

⁹ Tamtéž

¹⁰ Vaigert, D. a kol. *Pohledávky - právní příručka věřitele*, Praha Computer Press, a.s. 2006, s. 272, str. 17
ISBN 80-251-0881-3

věřitel v budoucnu svoji pohledávku s úspěchem vymáhat, zvážení platnosti a posouzení její skutečné existence je proto nezbytným krokem. Podstatné proto tedy také je, aby případná smlouva splňovala kromě našich osobních požadavků také nezbytné formální zákonné předpoklady, mezi které počítáme například písemnost úkonu a v případech, kde je zákonem vyžadovaná, srozumitelnost úkonu, vážnost a svobodu vůle, možnost plnění apod. V neposlední řadě je potřeba si uvědomit, že ne každá platná pohledávka je současně pohledávkou vymahatelnou. V případě promlčení se sice jedná i nadále o pohledávku platnou, ale po vznesení námitky promlčení právní nárok na její vymožení zaniká.

1.1.2 Dělení pohledávek (závazků)

Pohledávky nebo jinak závazky dělíme na peněžité a nepeněžité, úplatné a bezúplatné, s plněním jednotlivě, druhově nebo alternativně určeným, případně *alternativu facultas*, závazky s plněním jednorázovým, částečným, opakujícím se, trvalým a plněním ve splátkách a závazky naturální.¹¹ U peněžitých závazků hovoříme o předmětu plnění jako o nějaké části peněžitých prostředků a to v určité výši a měně. O předmětu plnění nepeněžitém hovoříme tehdy, je-li určená konkrétní věc, například notebook, televize, automobil a podobně. Toto dělení je důležité hlavně z hlediska stanovení příslušenství k pohledávce, které je možné přiznat pouze k peněžitému plnění, a to v podobě úrokového závazku.

Úplatné závazky jinak také vzájemné, lat. *synallagmatické* jsou závazky, kde si subjekty právního vztahu poskytují vzájemné plnění. O *synallagmatickém* závazku hovoříme například u závazku z kupní smlouvy - prodávající prodává určité zboží za smluvní cenu a kupující toto zboží koupí. O jednostranném závazku, tedy *asynallagmatickým*, hovoříme u závazku z darovací smlouvy, kdy se stává z dárce dlužník pro obdarovaného a to v době, dokud mu dar nepředá. Za svůj dar ovšem žádné plnění nedostává, jinými slovy obdarovaný se nestává dlužníkem.

¹¹ Fiala, J., Kindl, M., - kol.: *Občanské právo hmotné*, 2. uprav. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009, s. 650, str. 386. ISBN 978-80-7380-228-8,

Závazky je možné také dělit dle způsobu jejich plnění a to na pohledávky s individuálně určeným plněním, tedy s konkrétní věcí, jako předmětem plnění. Jako příklad lze uvést lyže z půjčovny, kde je nutné vždy vrátit přesně ty samé a nikoli jiné. Půjčíme-li si v bance peníze, vracíme následně také peníze, ale je samozřejmě běžné, že vracíme stejný obnos v jiných bankovkách. Pak hovoříme o druhově určeném závazku. Způsobem plnění *alternativa facultates*, plníme alternativním způsobem, jako je například finanční náhrada v případě, že jinak nelze vrátit přesně určené plnění.

Závazky dále dělíme na ty, které je možné plnit jednorázově, tedy najednou a beze zbytku. V případě, kdy se pohledávka rozdělí na dvě nebo více částí a takto se plní, hovoříme o plnění částečném, přičemž k takovému plnění může dojít i bez souhlasu věřitele. Po odsouhlaseném konsenzu je naopak možné přistoupit k plnění ve splátkách. A to například tehdy, když dlužník není schopný plnit dle dohody původní, smluví si tzv. splátkový kalendář. Zde je nutné odlišovat opakované plnění, příkladně placení nájemného, kde se platí předem stanovená paušální částka a to opakovaně.

Doposavad nezmíněnými případy pohledávek jsou naturální obligace, kam je možné zařadit promlčené závazky, neplatné závazky pro nedostatek formy, sázky mezi fyzickými osobami, závazky ze hry a půjček na tyto hry a sázky.¹² Těmito naturálními obligacemi označujeme závazky, které dlužník sice může plnit, nicméně k nim dlužníka nelze jednoduchým způsobem donutit. Nový občanský zákoník alespoň v případě naturálních obligací hovoří o tom, že v případě jejich plnění se nejedná o bezdůvodné obohacení a není tím pádem trestně postižitelné.¹³

Závazky je možné také dělit z hlediska počtu zúčastněných subjektů, a to na jednoduché a společné. Jednoduchými rozumíme takové, kde na straně závazku stojí pouze jeden subjekt. V případě, kdy se více dlužníků zaváže k témuž plnění, hovoříme o společném dluhu.¹⁴ Společné jsou potom tedy takové, kdy je vůči věřiteli z jedné pohledávky povinno na straně dlužníka více subjektů, a hovoříme v této souvislosti o tzv. PLURALITĚ dlužníků. Tito dlužníci mohou být vůči věřiteli zavázáni solidárně

¹² Fiala, J., Kindl, M., - kol.: *Občanské právo hmotné*, 2. uprav. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009, s. 650, str. 391. ISBN 978-80-7380-228-8,

¹³ Foltýn, J., *Bakalářská práce. Cese pohledávky*. 2013

¹⁴ Novotný, P., Budíková, P., a kol.: *Nový občanský zákoník – Smluvní právo*. Praha, Grada Publishing, a.s. 2014, s. 230, str. 69. ISBN 978-80-247-5164-1

nebo každý samostatně.¹⁵ V případě, má-li věřitel více dlužníků z jedné pohledávky a tito jsou zavázáni například na základě dohody, toliko přesně určeným vymezeným dílem, hovoříme o tzv. samostatných dlužnících. V případě, kdy je věřiteli z jedné pohledávky odpovědno více dlužníků na bázi solidární odpovědnosti, tj. kdy jsou ke splnění závazku zavázáni společně a nerozdílně, vyplývá tato skutečnost:¹⁶

- ze zákona (např. solidární odpovědnost manželů za závazky při trvání manželství)
- z rozhodnutí příslušného orgánu (např. rozhodnutí o povinnosti více subjektů o úhradě škody)
- z povahy plnění (např. jde-li o nedělitelné plnění z dohody účastníků (tehdy je-li na základě dohody solidárně zavázáno několik účastníků)

1.2 Věřitel, dlužník, ručitel

Za účelem dostatečné orientace v dané problematice je nezbytné seznámení se s jejími základními termíny, kterými jsou věřitel, dlužník a ručitel.

Věřitelem nazýváme subjekt práva, který je oprávněn z určitého závazkového právního vztahu požadovat plnění po dlužníkovi. Název věřitel vznikl na základě skutečnosti, že subjekt, který půjčoval, věřil, že dlužník svůj dluh vrátí. Věřitel, v tomto případě také oprávněný, má pohledávku za někým a domáhá se svého práva.

Dlužníkem je ten, který je ze závazku povinen něco dát, něco konat, něčeho se zdržet nebo něco strpět, (*dare, facere, non facere, pati*) a věřitel je oprávněn to od něj požadovat.¹⁷ Jinými slovy je dlužníkem subjekt práva povinný ze závazkového právního k nějakému plnění směrem k oprávněnému, tedy k věřiteli. Věřitel má právo od dlužníka obdržet nějaké plnění, přičemž dlužník má povinnost vůči věřiteli toto plnění

¹⁵ Vaigert, D. a kol. *Pohledávky - právní příručka věřitele*, Praha, Computer Press, a.s. 2006, s. 272, str. 29. ISBN 80-251-0881-3

¹⁶ Vaigert, D. a kol. *Pohledávky - právní příručka věřitele*, Praha, Computer Press, a.s. 2006, s. 272, str. 29. ISBN 80-251-0881-3

¹⁷ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368. Část čtvrtá, hlava I, §1789. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

poskytnout.¹⁸ V případě, že dlužník neuhradí svůj dluh věřiteli včas a řádně, stává se z něj neplatič.

Ručitelem je subjekt, který se nějakým způsobem zaváže věřiteli, že pokud nebude dluh řádně a včas uhrazen dlužníkem, přebírá povinnost úhrady věřiteli on. Tento subjekt je osoba vždy jiná, než je dlužník.

¹⁸ Hrubošová, M. *Optimalizace pohledávek (nejen) pojišťoven*. Linde Praha a.s., 2009, s. 61, str. 13. ISBN 978-80-7201-758-4

2 ZAJIŠŤOVACÍ INSTRUMENTY POHLEDÁVEK

Z hlediska právních vztahů je důvěra sice důležitým prvkem a zároveň zákoník také předpokládá poctivé chování lidí, nicméně se vyplatí vždy postupovat a chovat se opatrně. Právě z tohoto důvodu nabízí právo a potažmo Český právní řád množství institutů, které právo věřitele posilují a dávají mu vyšší míru jistoty, že se díky nim domůže snáze svých pohledávek.¹⁹

Zajišťovací instrumenty jako takové jsou prostředky, které věřiteli pomáhají více nebo méně domoci se svých pohledávek od dlužníka. Fakt, že věřitel disponuje nějakou pohledávkou, ještě neznamená, že dosáhne automaticky jejího plnění. Mohou nastat situace, kdy dlužník neplní svůj dluh a to z různých příčin. Obecně například, že nechce anebo v dané chvíli nemůže. Velmi důležité je v tomto ohledu nejen pečlivě zvážit komu půjčuji, jinými slovy je třeba prověřit tzv. bonitu budoucího dlužníka, ale také je potřeba si své pohledávky co možná nelepším možným způsobem pojistit. Právě takovou pojistkou budoucí pohledávky jsou výše uvedené zajišťovací instrumenty, kterými je možné alespoň z určité části zajistit dobytost pohledávky.²⁰ Zde je namístě definovat pojem dobytost a také vymahatelnost pohledávky. Pod pojmem právní vymahatelnost pohledávky rozumíme, že tu kterou pohledávku lze úspěšně vymáhat u soudu nebo v rozhodčím řízení, tuto uplatnit a následně získat vykonatelné rozhodnutí. Oproti vymahatelnosti je dobytost dané pohledávky, čili skutečná inkasovatelnost někdy značným problémem a nezřídka dokonce pohledávky zinkasovat nelze.

Zajišťovacími instrumenty zajišťujeme nejen existující závazky, ale především ty, které teprve vznikají budou (například při uzavírání smluv o úvěrech, kdy bankovní ústav se smluvně zaváže k poskytnutí úvěru a půjčku uvolní až ve chvíli, kdy klient zřídí zástavní právo na nějakou hodnotu, nejčastěji na nemovitost). Kromě zajištění závazků, které vznikají dobrovolně, známe také zajištění ze zákona nebo na základě rozhodnutí nějakého orgánu (soudu). V následující kapitole budou podrobně rozděleny a popsány jednotlivé zajišťovací instrumenty, přičemž dle nového občanského zákoníku je členíme na zajišťovací a tzv. utvrzovací, konkrétně: "*Dluh lze zajistit, zaváže-li se*

¹⁹ Bezouška, P., Piechowiczová, L. *Nový občanský zákoník – nejdůležitější změny*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, spol. s r.o. 2013, s. 369, str. 271. ISBN 978-80-7263-819-2

²⁰ Vaigert, D. a kol. *Pohledávky - právní příručka věřitele*, Praha Computer Press, a.s. 2006, s. 272, str. 117. ISBN 80-251-0881-3

třetí osoba věřiteli nebo ve prospěch věřitele za dlužníkovu plnění, anebo dá-li někdo věřiteli nebo ve prospěch věřitele majetkovou jistotu, že dlužník svůj dluh splní. Utvrdit lze dluh ujednáním smluvní pokuty nebo uznáním dluhu."²¹ Nový občanský zákoník začal rozlišovat mezi zajištěním dluhu a utvrzením. Lze konstatovat, že nový kodex je v používání terminologie o mnoho důslednější, než tomu bylo ve starém občanském zákoníku.²² Nové rozlišení vyplývá z toho, že jedny instrumenty, které posilují věřitelovo postavení, jeho pohledávku doslova zajišťují, neboť zde existuje například závazek třetí osoby ve prospěch věřitele, případně byla poskytnuta věřiteli jiná, přiměřená majetková hodnota. Další instrumenty naproti tomu pohledávku nezajišťují, přesto že mu poskytují jiné významné výhody.²³

Tento právní institut byl novým občanským zákoníkem zcela jistě vylepšen, neboť nelze hovořit o tom, že by například smluvní pokuta či uznání dluhu jakkoli stávající pohledávku zajistily. Pohledávka je zajištěna pouze v případě, je-li vlivem konkrétního zajišťovacího instrumentu evidentně posíleno kreditní postavení věřitele. V důsledku využití zmíněných instrumentů jako je právě smluvní pokuta či uznání dluhu se kreditní situace (hospodářsky využitelná) nevylepší, maximálně se věřiteli poskytují již zmíněné jiné výhody.²⁴ O faktickém zajištění dluhu je možné hovořit v případech, že je ve prospěch věřitele zřízeno právo k přednostnímu a výhradnímu uspokojení ze zástavního práva, zadržovacího práva nebo zajišťovacím převodem práva. Dále také, když k původnímu dlužníku přistoupí třetí osoba, kdy bude věřiteli odpovídat svým majetkem za předmětný dluh a to institutem ručení, přistoupením k dluhu nebo zřízením věcného práva k zajištění dlužníkovu dluhu.²⁵

²¹ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, hlava I, §2010. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

²² Tegl, Petr., *Zajištění a utvrzení dluhu v novém občanském zákoníku*, *Obchodní právo*. 2012, roč. 21, č. 10, s. 346-355. ISSN 1210-8278

²³ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 536. ISBN 978-80-7478-638-9

²⁴ Eliáš, K. a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. Praha: Sagit, 2012, s. 1120. ISBN 978-80-7208-922-2

²⁵ Richter, T., *Zajištění dluhů podle NOZ - základní otázky a obecná úprava*. *Obchodně právní revue*, 2013, č. 7-8, s. 193 [cit. 2015-02-20]

2.1 Jistota

Nový občanský zákoník upravuje zajištění dluhu obecně pod pojmem jistota, kde praví, že kdo je povinen dát jistotu, učiní své povinnosti zadost zřízením zástavního práva.²⁶ Zároveň nám dále upřesňuje, že v případě, kdy není z nějakého důvodu možné zajistit dluh zřízením zástavního práva, je možné dát onu jistotu způsobilým ručitelem.²⁷ Samotný pojem „jistota“ ustanovení § 2010 NOZ přesně nedefinuje, pouze nám pod pojmem jistoty stanovuje, jak splnit povinnost poskytnout věřiteli kauci v jeho prospěch.²⁸ Z kontextu a navazujících ustanovení lze vyvodit, že se jedná o zřízení věcně právního zajištění, jako je například zástavní právo, také zajišťovací převod práva, poskytnutí osobního zajištění jako je ručení, finanční záruka a v neposlední řadě také přistoupení k dluhu.²⁹ Jistotou nemůže být nepeněžitý vklad do nadace (§ 327 odst. 2 NOZ), nadační jistina (§ 339 odst. 1 NOZ, s výjimkou tam uvedenou) ani majetek nadačního fondu (§ 398 odst. 1 NOZ)³⁰.

Obecná ustanovení nového občanského zákoníku, nám dále hovoří o pravidlech, která určují, jak lze splnit povinnost jistoty, přičemž nám dále určují jakým způsobem a co lze považovat za jistotu dostatečnou³¹. Vzhledem k tomu, že tato pravidla jsou dispozitivní, jsou důležitá především tam, kde je zákonná povinnost dát jistotu, jako je například zřizování reálných břemen. Samozřejmě ne vždy se věřitel s dlužníkem shodnou na tom, že nabízená jistota je dostatečná. V tom případě je soud zmocněn takové spory řešit a to na základě podané určovací žaloby.³² Pravidla, která nám nový občanský zákoník předkládá, mají svůj význam v propojení povinnosti dlužníka na žádost věřitele dostatečně doplnit zajištění svého dluhu a to tehdy, jestliže se dosavadní

²⁶ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368. Část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 2, §2012, odst. 1. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy).

²⁷ Tamtéž, §2012, odst. 2

²⁸ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.*

Praha: Wolters Kluwer a. s., 2014, s. 1700, str. 539. ISBN 978-80-7478-638-9

²⁹ Richter, T., *Zajištění dluhů podle NOZ - základní otázky a obecná úprava*. *Obchodněprávní revue*, 2013, č. 7-8, s. 193 [cit. 2015-02-20]

³⁰ Tamtéž

³¹ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 2, §2013. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

³² Malíš, Nevřkla, *Obecně k zajištění a utvrzení dluhů podle NOZ*. [cit. 2015-02-20]

Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/93481>

zajištění stane z jakého-koli důvodu nedostatečným. Ve chvíli, kdy dlužník věřiteli v jeho žádosti nevyhoví, tedy neposkytne-li věřiteli vyhovující jistotu, stává se nezajištěná část dluhu splatná.³³ Tato ustanovení nového občanského zákoníku posilují postavení zajištěného věřitele, vzhledem k tomu, že ho podpoří v tom, aby jeho pohledávka byla vždy dostatečným způsobem zajištěna. Jestliže nový občanský zákoník posílil výše uvedenými ustanoveními postavení věřitele, posílilo také mírně postavení poskytovatele jistoty. Nový občanský zákoník dává totiž dlužníkovi všeobecně právo žádat zajištěného věřitele, aby mu sdělil na požádání výši zajištěného dluhu, což zatím platilo pouze ve vztahu mezi věřitelem a ručitelem. Dále také výslovně určuje rozsah zajištění pohledávky ve vztahu k úrokům, když jistota zajišťuje úroky pouze do té výše, kterou mohl její poskytovatel předvídat, totiž úroky z peněžitého dluhu maximálně do výše zákonné úrokové sazby nebo do výše, s kterou byl seznámen před dáním jistoty.³⁴

Nový obchodní zákoník nám předkládá další nezbytná pravidla, která nám určují, v jakém pořadí se uspokojují věřitelé, kteří jsou zajištěni jistotou k téže věci. Dle těchto ustanovení mají přednost věřitelé zajištěni věcným právem zapsaným ve veřejném seznamu nebo rejstříku zástav, před věřiteli zajištěnými věcným právem, které v tomto seznamu nebo rejstříku zástav zapsáno není. Na posledním místě se uspokojují věřitelé zajištěni závazkovým právem k věci.³⁵ Absolutní přednost před shora uvedeným pořadím má ovšem věřitel, jemuž svědčí zadržovací právo váznoucí na věci, dle § 1398 NOZ. V podobných případech, především v takových, kde zajištění vzniklo jinak než smluvně, bude pro určování pořadí uspokojení zajištěných věřitelů asi nutné vycházet z obecných zásad určujících pořadí věcných práv k věci cizí dle § 981 a 982 odst. 1 NOZ³⁶. Pořadí uspokojení zajištěných věřitelů ze zástavních práv doplňuje a upřesňuje NOZ v § 1371 a § 1372, kde se praví, že je možné pořadí zástavních práv měnit a to písemnou dohodou uzavřenou mezi zástavními věřiteli,³⁷ přičemž není dotčeno právo a

³³ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 2, §2017. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

³⁴ Mališ, Nevřkla, *Obecně k zajištění a utvrzení dluhů podle NOZ*.

Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/93481> [cit. 2015-02-20]

³⁵ Zákon č.89/2012 Sb. ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 2, Zajištění dluhu. Jistota, §2016. ISBN 978-80-7208-920-8

³⁶ Mališ, Nevřkla, *Obecně k zajištění a utvrzení dluhů podle NOZ*.

Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/93481>

³⁷ Zákon č.89/2012 Sb., ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, část třetí, Hlava II, Díl 5, oddíl 3, pododdíl 6, §1372, odst. 1. ISBN 978-80-7208-920-8

případné pořadí věřitele, který by na takovou dohodu nepřistoupil.³⁸ V následujících ustanoveních nového občanského zákoníku nalezneme potom pravidla vykonávání zástavního práva věřiteli dle jejich pořadí, včetně pravidel jakým způsobem zástavní právo zaniká.³⁹

2.2 Zástavní právo, podzástavní právo, zadržovací právo

Jedním z často používaných zajišťovacích instrumentů je zástavní právo. Nový občanský zákoník tento zajišťovací instrument upravuje následovně: *"Při zajištění dluhu zástavním právem vznikne věřiteli oprávnění, nesplní-li dlužník dluh řádně a včas, uspokojit se z výtěžku zpeněžení zástavy do ujednané výše, a není-li tato ujednána, do výše pohledávky s příslušenstvím ke dni zpeněžení této zástavy."*⁴⁰ Jinými slovy je možno zástavní právo považovat za věcné zajištění dluhu viz §2010 NOZ, kdy plní zajišťovací funkci a zároveň pak funkci uhrazovací a to v případě, že se věřitel uspokojí z výtěžku peněžní zástavy dle § 1359 NOZ. Všeobecně se považuje zástavní právo za nejbezpečnější zajištění a takto ho popisuje i §2012 NOZ.⁴¹ Vzniká zásadně na základě písemné smlouvy nebo na základě rozhodnutí soudu, například dohodou o vypořádání dědictví, také jiným konstitutivním rozhodnutím soudu a taktéž ze zákona.⁴²

Nový občanský zákoník upouští od taxativního výčtu předmětu zástavního práva, když stanovuje, že zástavou může být každá věc, s kterou je možné obchodovat.⁴³ V zásadě lze ale považovat za zástavu například movité i nemovité věci, soubor věcí, peněžitou i nepeněžitou pohledávku, ale také obchodní podíl, cenný papír či předmět průmyslového vlastnictví, jakož i jinou majetkovou hodnotu, pokud to její povaha připouští.

³⁸ Zákon č.89/2012 Sb., ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, část třetí, Hlava II, Díl 5, oddíl 3, pododdíl 6, §1372, odst. 1. ISBN 978-80-7208-920-8, §1372, odst. 2

³⁹ Zákon č.89/2012 Sb., ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, část třetí, Hlava II, Díl 5, oddíl 3, pododdíl 6, §1376-1377. ISBN 978-80-7208-920-8

⁴⁰ Tamtéž, Zástavní právo, §1309

⁴¹ Bezouška, P., Piechowiczová, L. *Nový občanský zákoník – nejdůležitější změny*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, spol. s r.o. 2013, s. 369, str. 275. ISBN 978-80-7263-819-2

⁴² Fiala, J., Kindl, M., a kol.: *Občanské právo hmotné*, 2. uprav. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009, s. 650, str. 274. ISBN 978-80-7380-228-8

⁴³ Bezouška, P., Piechowiczová, L. *Nový občanský zákoník – nejdůležitější změny*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, spol. s r.o. 2013, s. 369, str. 277. ISBN 978-80-7263-819-2

Zástavní právo je možné uplatňovat několika různými způsoby. Co se týče zástavního práva k věcem movitým, vzniknou především předáním těchto věcí zástavnímu věřiteli. Vkladem do katastru nemovitostí pak vzniká zástavní právo k věcem nemovitým a podobně vzniká zástavní právo k obchodnímu podílu a to zápisem do obchodního rejstříku⁴⁴. V případě kdy není taková pohledávka splněna řádně a včas, může zástavní věřitel uspokojit svou pohledávku z výtěžku prodeje zástavy. Zástavní právo ve chvíli, kdy zanikne jím zajištěná pohledávka nebo zástava samotná, dále v okamžiku, kdy se sám věřitel vzdá zástavního práva, také v okamžiku, kdy mine doba, na kterou bylo toto zástavní právo zřízeno. V neposlední řadě zaniká zástavní právo zaplacením ceny zástavy či na základě písemné dohody mezi věřitelem a dlužníkem.⁴⁵

Důležitou úpravou v novém občanském zákoníku je §1309 odst. 2, který popisuje smluvní zákaz zastavení a posiluje práva věřitele. Tento zákaz je možné sjednat jednak bez ohledu, zda je věc zastavena anebo v souvislosti se zřízením zástavního práva jako zákaz dalšího zastavení.⁴⁶

Kromě práva zástavního známe také právo podzástavní, vznikající zastavením pohledávky, která je zajištěná zástavním právem za podmínky, kdy onou zástavou je věc.⁴⁷ Vlastník zastavené věci nemusí dát souhlas ke vzniku podzástavního práva, postačí k tomu pouhé písemné oznámení. Týká-li se podzástavní právo nemovitosti, vzniká potom zápisem do katastru nemovitostí. Ve všech případech je vznik podzástavního práva založen na existenci pohledávky, která je zajištěna zástavním právem.⁴⁸

Dalším, poměrně účinným způsobem jak zajistit svou pohledávku je právo zadržovací. Věřitel má v tomto případě právo zadržet cizí movitou věc k zajištění své platné pohledávky proti osobě, které by jinak měl povinnost onu věc vydat.⁴⁹ Významnou výhodou tohoto práva oproti právu zástavnímu je možná absence písemné smlouvy, přičemž postačí pouhé a samotné zadržetí předmětné věci. Věřitel má přesto

⁴⁴ Vondráková, A. a kol. *Meritum Vymáhání pohledávek*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 896, str. 40. ISBN 978-80-7357-686-8

⁴⁵ Tamtéž, str. 41

⁴⁶ Bezouška, P., Piechowiczová, L. *Nový občanský zákoník – nejdůležitější změny*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, spol. s r.o. 2013, s. 369, str. 276. ISBN 978-80-7263-819-2

⁴⁷ Fiala, J., Kindl, M., a kol.: *Občanské právo hmotné*, 2. uprav. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009, s. 650, str. 304. ISBN 978-80-7380-228-8

⁴⁸ Vondráková, A. a kol. *Meritum Vymáhání pohledávek*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 896, str. 41. ISBN 978-80-7357-686-8

⁴⁹ Fiala, J., Kindl, M., a kol.: *Občanské právo hmotné*, 2. uprav. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009, s. 650, str. 305. ISBN 978-80-7380-228-8

určitá omezení, spočívající například v povinnosti zadržanou věc neužívat vyjma situace, kdy se o užívání zadržené věci dohodl s dlužníkem. Zadržovaný předmět také nesmí věřitel prodat a svou pohledávku tak z jejího výtěžku uspokojit. Předmětnou movitou věc nesmí věřitel získat od dlužníka svémocně nebo lstí a zdržovací právo nevznikne ani tehdy, když by při předání věci bylo věřiteli uloženo, aby s ní nakládal způsobem neslučitelným s výkonem zdržovacího práva. Podobně jako u zástavního, tak také právo zdržovací zaniká zánikem zadržené věci, vydáním zadržené věci dlužníkovi, případně když dlužník poskytne věřiteli jinou dodatečnou jistotu.⁵⁰

2.2.1 Pozitiva a negativa práva zástavního, podzástavního a zdržovacího

Z pohledu věřitele je instrument zástavního, respektive podzástavního práva poměrně jistým způsobem jak zajistit, aby nedošlo ke ztrátě obecné hodnoty věřitelovy pohledávky. Věřitel má ve svých rukou jakousi zástavu, která by měla převyšovat hodnotu samotné půjčené sumy, což je pozitivem daného zajištění. Negativem pro věřitele, na druhou stranu je fakt, že se výše hodnoty dotyčné zástavy musí, způsobem pro něj dostatečným zjistit a stanovit a tento s ní musí být srozuměný a musí s ní souhlasit. V opačném případě, svolí-li se zástavou nedostatečnou, tato samozřejmě nepokryje výši jeho pohledávky. Negativem také může být fakt, že přesto, že se zástava v daném okamžiku jevila jako dostatečná a dostatečným způsobem bonitní, může se z nějakých důvodů stát časem méně bonitní a ve chvíli, kdy dlužník neplní svoji povinnost platit svůj dluh řádně a včas, je jeho zástava neprodejná nebo prodejná za neodpovídající sumu, čímž opět nastává situace, kdy je minimálně problematické pokrýt pohledávku a věřitele tak plně uspokojit. V případě, že ovšem ztratí zástava na hodnotě takovým způsobem, že se zajištění pohledávky stane nedostatečné, má právo věřitel žádat dlužníka o její navýšení. Jestliže tak dlužník neučiní a nedoplní přiměřeně

⁵⁰ Vondráková, A. a kol. *Meritum Vymáhání pohledávek*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 896, str. 41

zástavu, stává se ta část pohledávky, která zajištěna není, splatnou.⁵¹ Samotný nutný akt prodeje předmětu zástavy je také nepochybně negativem, protože představuje vícepráci s předem ne úplně jasným výsledkem. Zároveň je negativem skutečnost, že se věřitel musí o zástavu starat a pečovat s péčí řádného hospodáře, musí ji opatrovat a chránit před poškozením, zničením nebo ztrátou.⁵²

Pozitivem tohoto zajištění pro dlužníka je to, že má-li k dispozici dostatečnou zástavu, se kterou věřitel souhlasí, nemusí pro něj shánět další způsoby zajištění dluhu a svoji půjčku poměrně snadno obdrží. Vzhledem ke smyslu zajištění musí ovšem počítat s tím, že výše zástavy musí být vždy vyšší, než je půjčka, přičemž v některých případech se může jednat až o neúměrně vyšší hodnoty, což představuje v dané situaci pro něj negativum. Například stavebník, mající v úmyslu stavět dům, si žádá o hypotéku. Jako zajištění nabídne bance starý dům o určité hodnotě (hodnotu zjistí soudní znalec té které banky) a vzhledem k tomu, že tato hodnota je nižší nebo stejná jako hodnota požadovaného úvěru, vyžádá si banka také plombu na domu, na který je uvedený úvěr brán. V určité fázi stavby domu je ovšem celková hodnota zajištění v takové výši, že značně převyšuje hodnotu poskytnutého úvěru, což může být pro dlužníka velmi nevýhodné a hlavně poměrně nebezpečné. V krajním případě totiž může nastat situace, že dlužník například z důvodu ztráty zaměstnání, tělesného handicapu, rozvodu apod. nemůže dostát svým závazkům i přesto, že je pojištěný, což banky také vyžadují. V té chvíli dojde ke zpeněžení celé zástavy, která v tomto případě je starý i nový dům a i přesto, že se banka může uspokojit pouze do výše své pohledávky s příslušenstvím, dlužník přitom trátí v každém případě. Je to především proto, že se nemovitosti, vzhledem k nadhodnocení předmětné zástavy mohou prodat za výhodně nízkou cenu z hlediska kupce, tak aby banka mohla inkasovat své peníze v relativně krátkém časovém horizontu. Tím je samozřejmě dlužník znevýhodněn a vzhledem k nastalé předchozí situaci, která vedla banku k uspokojení své pohledávky, tak trátí dlužník dvojnásobem. Zde je velmi důležité, aby si dlužník velmi pečlivě v čase hlídal výši poskytnuté zástavy, protože přesto, že je odhodlán dostát svým

⁵¹ Vaigert, D. a kol. *Pohledávky - právní příručka věřitele*, Praha Computer Press, a.s. 2006, s. 272, str. 123. ISBN 80-251-0881-3

⁵² Tamtéž

závazkům řádně a včas, můžou v životě nastat situace, kdy jim dostát nelze a pak zbytečně přišel i o to, o co by v případě své znalosti a pečlivosti přijít zdaleka nemusel.

Positivem zadržovacího práva je bezesporu jeho zásadní postavení při uspokojení pohledávky oprávněného. Toto právo má přednost před zástavním právem smluvním a také před zástavním právem zákonným či zřízeným na základě konstitutivního rozhodnutí správního úřadu nebo soudu.⁵³ Negativem pak může být to, že toto právo nemůže platně vzniknout v případě, když osoba zadržuje movitou věc za účelem, který je prokazatelně neslučitelný s výkonem tohoto retenčního práva.⁵⁴

2.3 Ručení

Také v ručení máme jeden ze zajišťovacích instrumentů pro případ, kdy dlužník neplní svoji povinnost. Ručením vzniká závazek ručitele, že pokud dlužník ačkoli k tomu byl prokazatelně písemně vyzván, neuhradí dluh věřiteli, uhradí závazek sám. Konkrétně pak zákon praví: *"Kdo věřiteli prohlásí, že ho uspokojí, jestliže dlužník svůj dluh nesplní, stává se věřitelovým ručitelem."*⁵⁵ Právní vztah mezi věřitelem a ručitelem, tedy ručení, vzniká písemným prohlášením ručitele, přičemž je věcí ručitele aby si opatřil veškeré informace, jaké povinnosti pro něho vyplývají z onoho ručitelského závazku. V tomto ohledu nemá věřitel žádnou poučovací povinnost.⁵⁶ Zákon neurčuje přesnou formu prohlášení ručitele, ovšem je nutné, aby prohlášení bylo písemné⁵⁷ a aby bylo jednoznačné. Nestací tak pro vznik ručení, aby účastník na listině obsahující hlavní závazek, připojil jen svůj podpis a označení ručitel.⁵⁸ Také pakliže účastník učiní pouze písemné prohlášení za účelem ručení a výslovně v něm neoznačí věřitele, nesplňuje

⁵³ Fiala, J., Kindl, M., a kol.: *Občanské právo hmotné*, 2. uprav. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009, s. 650, str. 306. ISBN 978-80-7380-228-8

⁵⁴ Tamtéž, str. 306

⁵⁵ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 2, §2018, odst. 1. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

⁵⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. Rc 8/72. In: *ASPI [právní informační systém]*.

⁵⁷ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 2, §2018, odst. 2. ISSN 1211-1244

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

⁵⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. NS 33 Odo 5078/2008.

Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Cdo5078/2008> [cit. 2015-02-20]

prohlášení náležitosti ručitelského závazku, přestože by věřitel projevil souhlas s takovým prohlášením.⁵⁹ Nejvyšší soud upřesňuje v jednom ze svého rozsudku tuto problematiku „... prohlášení o ručení musí obsahovat označení věřitele, dlužníka a ručitele, vymezení (určitého) ručení zajišťovaného závazku a projev vůle ručitele, že tento závazek uspokojí, neučiní-li tak dlužník. Uvedené platí bez ohledu na to, zda je zajišťován již existující nebo budoucí závazek. Požadavek určitosti zajišťovaného je přitom nezbytné vykládat tak, že jde o jeho identifikaci takovým způsobem, aby nebyl zaměnitelný s jiným.“⁶⁰ Věřitel nemusí výše uvedený příslib na důkaz svého souhlasu jakkoli potvrzovat, je možné ho vzít na pouze vědomí. Naopak *"Nepřijme-li věřitel ručitele, nemůže po něm nic žádat."*⁶¹ Zároveň není k ručení vyžadován ani souhlas dlužníka. Nový občanský zákoník nám také v §2012 definuje kdo je způsobilý ručitel a to tak, že jím je osoba, která má vhodný majetek a zároveň může být žalována v tuzemsku.⁶²

Samotný závazek z ručení může vzniknout toliko v případě, že existuje pohledávka, která vznikla platným způsobem.⁶³ Dle nového občanského zákoníku lze ručení také poskytnout na dluhy budoucí či podmíněné a také na soubor dluhů určitého druhu.⁶⁴ Ručení je možné využít pouze u pohledávek s peněžitým plněním, případně u pohledávek se zastupitelným plněním. Vzhledem k tomu, že ručení je možno využít jen v souvislosti s pohledávkou platnou, nelze jej použít u pohledávky nevymahatelné či promlčené.

Ručení je vázáno vždy na pohledávku samotnou, nikoli na dlužníka či věřitele, proto v okamžiku zániku pohledávky zaniká také ručitelský závazek vůči věřiteli. Ze stejného důvodu také nezaniká ručení ani smrtí ručitele, ale závazek ručení přechází

⁵⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. NS 33 Odo 68/2001.

Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Odo68/2001> [cit. 2015-02-20]

⁶⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 32 Cdo 2384/98.

Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/32Cdo1007/2007> [cit. 2015-02-20]

⁶¹ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 2, §2018, odst. 2. ISSN 1211-1244

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

⁶² Svejkský, J., *Nový občanský zákoník: srovnání nové a současné úpravy občanského práva* 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 792, str. 449. ISBN 978-80-7400-423-0.

⁶³ Novotný, P., Budínová, P., a kol. *Nový občanský zákoník, smluvní právo*. Praha: GRADA Publishing, a.s., s. 232, str. 100. ISBN 978-80-247-5164-1

⁶⁴ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368 část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 2, §2019, odst. 1. Dostupné z:

[http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

dále na dědice. Ručitel má vzhledem ke své pozici právo na to, aby mu věřitel kdykoli a bez zbytečného prodlení sdělil výši předmětné pohledávky a další informace o tom, jakým způsobem dlužník plní svůj závazek.

V okamžiku, kdy dlužník nesplnil svůj závazek vůči věřiteli řádně a včas, je oprávněn věřitel uplatňovat svou pohledávku u ručitele a to formou písemné výzvy. V případě, nebyl-li ručitel vyzván písemně, tato povinnost plnění ručiteli nevzniká. Nepříjemným faktem pro ručitele je, že jak i judikatura opakovaně konstatovala: "*pro uplatnění nároku věřitele proti ručiteli není rozhodné, že dlužník by sám dluh splnit mohl, význam má jen, že neplnil, ačkoli byl písemně vyzván.*"⁶⁵

Ručitel má také právo uplatnit veškeré námitky vůči věřiteli, které by měl vůči věřiteli i dlužník. Zásadní námitkou je ta, která se týká zavinění věřitele, díky kterým nemohl dlužník splnit svůj závazek.⁶⁶ Za situace, kdy dlužník uznal svůj dluh vůči věřiteli co do důvodu a výše, ručí ručitel za tento závazek pouze, vyslovil-li s tím souhlas a to opět v písemné formě. Ručitel je oprávněn svůj závazek odepřít a to například ve chvíli, kdy věřitel zavinil, že pohledávka nemohla být splněna samotným dlužníkem a to jak úmyslně, tak také z nedbalosti. Tuto situaci řeší například judikát z roku 2005, kde byla řešena situace, kdy věřitel znemožnil dlužníkovi platit dohodnuté splátky řádně a včas tím, že mu zablokoval prostředky na jeho účtech.⁶⁷ Pohledávka může být nesplacena například také proto, že nebyla vymáhána řádným způsobem.⁶⁸ Takové zavinění musí ručitel věřiteli prokázat, a pokud se tak stane, věřitel dále nárok na uspokojení své pohledávky u ručitele pozbývá, přičemž mu je zachován pouze u dlužníka.

V okamžiku splnění závazku ručitelem věřiteli, vzniká ručiteli ze zákona nárok na náhradu za poskytnuté plnění vůči dlužníkovi. Na dlužníkovi může požadovat pouze takové plnění, jaké sám poskytnul věřiteli. Judikatura nám k této záležitosti píše, že pro uplatnění nároku věřitelem proti ručiteli není důležité, jestli a v jakém rozsahu může ručitel následně vymoci na dlužníkovi náhradu za poskytnuté plnění věřiteli. Zároveň

⁶⁵ Fiala, J., Kindl, M., a kol.: *Občanské právo hmotné*, 2. uprav. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009, s. 650, str. 413. ISBN 978-80-7380-228-8

⁶⁶ Vondráková, A. a kol. *Meritum Vymáhání pohledávek*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 896, str. 48. ISBN 978-80-7357-686-8

⁶⁷ Sbíрка soudních rozhodnutí a stanovisek, sp. zn. č. Rc 79/2005. Dostupné z: http://profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=155&id_article=239409&csum=1bc6ce37 [cit. 2015-02-20]

⁶⁸ Vondráková, A. a kol. *Meritum Vymáhání pohledávek*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 896, str. 49. ISBN 978-80-7357-686-8

pak, že na závazek ručitele vůči věřiteli nemá vliv ani smrt dlužníka.⁶⁹ Toto právo je uplatnitelné po dobu tří let od doby poskytnutí plnění vůči věřiteli. Také dlužník má možnost uplatnit vůči ručiteli námitky, které měl právo uplatňovat vůči věřiteli.⁷⁰ Samotné ručení za závazek zpravidla zaniká zánikem dluhu, který zajišťuje.⁷¹

2.3.1 Pozitiva a negativa ručení

Pozitivem instrumentu ručení pro věřitele je možnost, že jeho pohledávka bude moci být uspokojena nejenom samotným dlužníkem, ale i další osobou. Jinými slovy rozšiřuje se věřiteli okruh možných subjektů, kteří mají tím pádem větší potenciál k platbě dluhu. Jeho pohledávka se stává bonitnější i ve vztahu její možné případné cese. Další výhodou je, že ručením je možné zajistit dluh peněžitý, ale také nepeněžitý s výjimkou ručení za nezastupitelné plnění jako je například zaspívání písně atd.⁷² Dlužník je také tímto způsobem nucen další osobou, ke které má obecně blízký vztah, k řádnému a včasnému plnění předmětného dluhu. Věřitel dokonce nemusí svou pohledávku ani uplatňovat u soudu, aby se potvrdila existence povinnosti ručitele plnit za dlužníka předmětný dluh. Právní řád totiž neukládá věřiteli se svých práv domáhat.⁷³ Pro banku je například kladem také to, že od ručitele při uplatnění práva obdrží rovnou peněžitě prostředky, kdežto v situaci, kdy má od dlužníka zástavní právo, musí nejprve nechat zpeněžit předmět zástavy.

Negativem ručení, především pro samotného ručitele je fakt, že v případě, který je výše uveden, tedy když dlužník je vyzván k platbě a neplatí řádně a včas, musí platit dluh sám. V mnohých situacích má samozřejmě následně velký problém od původního dlužníka dlužnou částku obdržet, protože je nasnadě, že dlužník, kdyby mohl a chtěl, dluh by zaplatil již původnímu věřiteli a nevystavoval by nepříjemné situaci osobu sobě

⁶⁹ Sbíрка soudních rozhodnutí a stanovisek, sp. zn. č. Rc 62/73 [cit. 2015-02-20]

In: *ASPI [právní informační systém]*.

⁷⁰ Vondráková, A. a kol. *Meritum Vymáhání pohledávek*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 896, str. 49. ISBN 978-80-7357-686-8

⁷¹ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbíрка zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 2, §2026, odst. 1. ISSN 1211-1244.

⁷² Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 549. ISBN 978-80-7478-638-9

⁷³ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č. NS 33 Cdo 1123/2010, NS 23 Cdo 3884/2007
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Cdo1123/2010>[cit. 2015-02-20]

bližší, tedy tu, kterou na začátku závazkového vztahu žádal o ručení. Následně sice ručiteli, nyní již novému věřiteli svědčí právo na pohledávku od dlužníka, nicméně sám již většinou nemá žádný zajišťovací instrument, podobně jako měl původní věřitel a má tak poměrně malou šanci na vymožení uvedeného dluhu. Navíc uplatňuje-li ručitel vůči věřiteli námitky a brání-li se proti věřitelově pohledávce neúspěšně, nemá následně proti dlužníkovi právo na náhradu soudních nebo rozhodčích nákladů. Nemůže tedy po dlužníkovi požadovat jakékoli náklady vynaložené na soudní řízení, které vznikly, neboť tyto již nejsou plněním, které za něj poskytl.⁷⁴

Dalším negativem pro ručitele je samotný fakt, že je nucen se zavázat věřiteli celým svým majetkem, přičemž na základě smlouvy o ručení je oprávněn věřitel vyžadovat na ručiteli, kromě prvotních informací o bonitě také například pravidelné informace o jeho finanční situaci a podobně.

Negativem pro dlužníka je situace, kdy je nucen věřitelem sehnat dostatečně bonitního ručitele, který by byl vůbec ochoten podstoupit veškeré prověřování a obstrukce věřitele a který by byl následně ochoten hradit dluh za dlužníka.

2.4 Finanční, potažmo bankovní záruka

Finanční, potažmo bankovní záruka je zajišťovací instrument poměrně často využívaný u déle trvajících zakázek, například u velkých stavebních zakázek apod.

Finanční zárukou rozumíme prohlášení daného výstavce v takzvané záruční listině, že v případě kdy nesplní dlužník svůj závazek vůči věřiteli řádně a včas, dojde k uspokojení věřitele dle uvedené listiny do výše určené peněžní částky. Je-li výstavcem banka, spořitelni a úvěrové družstvo, hovoříme o záruce bankovní.⁷⁵ Stejně tak jako u ručení, vyžaduje i finanční záruka písemnou formu.⁷⁶ Výstavce finanční záruky ručí

⁷⁴ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 555. ISBN 978-80-7478-638-9

⁷⁵ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368. Část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 2, §2029, odst. 1. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

⁷⁶ Tamtéž, §2029, odst. 2

věřiteli za splnění takto zajištěného dluhu do výše a za podmínek, které jsou uvedeny v předmětné záruční listině.⁷⁷

Výstavce finanční záruky je povinen plnit věřiteli, přesto že nebyl věřitelem písemně vyzván k plnění, tak jak to například vyžaduje zajištění závazku pomocí ručení. Také se na rozdíl od ručení neuplatňují zásada *akcesority* a *subsidiarity*. Výstavce finanční záruky je oprávněn uplatňovat u věřitele pouze takové námitky, které připouští záruční listina, na rozdíl od zmíněného ručení, kde ručitel může uplatnit veškeré námitky, které by mohl na věřiteli uplatňovat i dlužník.⁷⁸

Je-li doba platnosti v záruční listině omezena, finanční - bankovní záruka zanikne, jestliže věřitel neoznámí bance písemně své nároky z bankovní záruky ještě v době její platnosti. Dlužník je povinen zaplatit bance to, co banka plnila podle své povinnosti ze záruční listiny vystavené v souladu se smlouvou uzavřenou s dlužníkem. Věřitel, který dosáhl na základě bankovní záruky plnění, na něž neměl vůči dlužníkovi nárok, je povinen vrátit dlužníkovi toto plnění a nahradit mu škodu tím způsobenou.⁷⁹

Právo na plnění z finanční záruky je oprávněný věřitel také postoupit neboli cedovat. V případě, že to připouští záruční listina, je možné postoupit i právo finanční záruku uplatnit. Takovou cesí se převádí i právo na plnění ze záruky.⁸⁰

2.4.1 Pozitiva a negativa finanční, potažmo bankovní záruky

Výhoda bankovní záruky tkví v její samotné formálnosti. Jestliže věřitel obdrží od banky bankovní záruku, obdrží dostatečné zajištění své pohledávky. Oproti klasickému ručení skýtá tento institut výhodu, že uvedená finanční záruka nebude muset být vymáhána. Bankovní záruka se na základě ustanovení v záruční listině vyplácí

⁷⁷ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368. Část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 2, §2034, odst. 1. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁷⁸ Vondráková, A. a kol. *Meritum Vymáhání pohledávek*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 896, str. 71

⁷⁹ Vaigert, D. - kol. *Pohledávky - právní příručka věřitele*, Praha Computer Press, a.s. 2006, 272s, ISBN 80-251-0881-3, str. 133

⁸⁰ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368. Část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 2, §2036. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

neprodleně, když je zde uplatněna uhrazovací funkce a zároveň je zde zakotvena výhrada neuplatnění námitek. V případě, je-li věřitelem banka, získává při uplatnění bankovní záruky ihned finanční plnění formou peněžních prostředků. Judikatura nám zde také říká, že: „Jestliže ze záruční jistiny vyplývá, že bankovní záruka byla sjednána bez námitek, tak není banka oprávněna přezkoumávat předmětný vztah, není oprávněna přezkoumávat ani oprávněnost fakturace ani splatnost pohledávek, jejichž plnění bylo bankovní zárukou zajištěno.“⁸¹

Nevýhodou pro smluvní stranu, která bude potenciálním dlužníkem je poměrně vysoká nákladovost zřízení bankovní záruky. Zároveň pak ve většině případů zde bývá požadavek bankovního institutu na sjednání zajištění tzv. regresního nároku banky proti dlužníkovi.

V praxi, například při zajišťování velkých stavebních zakázek se finanční - bankovní záruky vyžadují především u firem s krátkou, případně s problematickou historií. Pravdou ovšem je, že firmy, které zadávají zakázku z pozice investora nebo vyššího dodavatele, mají bohužel stále velkou výhodu v tom, že při požadavku jejich subdodavatelů na zajištění poskytnutí bankovní záruky mohou většinou volit z nabídek dalších subdodavatelů, kteří podobnou záruku nepožadují.

2.5 Zajišťovací převod práva

Zajišťovací převod práva je poměrně zajímavým zajišťovacím instrumentem pro věřitele, u nichž je nezbytné a prioritní maximální zajištění jejich pohledávky. Vychází z § 2040 NOZ, kde se praví, že: "*Smlouvou o zajišťovacím převodu práva zajišťuje dlužník nebo třetí osoba tím, že věřiteli dočasně převede své právo.*"⁸² Tento převod práva je převodem s tzv. rozvazovací podmínkou, že závazek bude uspokojen.

V praxi se dosud tento instrument používal poměrně omezitě, neboť se jednalo o zajištění rizikové z důvodu značně jednoduché právní úpravy a rigidní judikatury, kde

⁸¹ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky 23 Cdo 3042/2009 [cit. 2015-02-20]
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/23Cdo3042/2009>

⁸² Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 2, §2041. ISSN 1211-1244.
Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

bylo velmi pravděpodobné, že soud prohlásí tento instrument za neplatně sjednaný z důvodu nápadné podobnosti s propadnou zástavou.^{83 84}

V případě, že se povaha konkrétního zajišťovacího převodu práva týká věci, která je zapsaná do veřejného seznamu, jako je například Katastr nemovitostí, vznikne toto zajištění zásadně zapsáním do takového veřejného seznamu, přičemž se do tohoto seznamu musí zapsat i dočasná povaha tohoto zápisu (rozvazovací podmínka).⁸⁵

Získá-li věřitel tímto zajišťovacím instrumentem také dočasné vlastnické právo a zároveň mu byla konkrétní věc předána, je toliko oprávněn uvedenou věc mít pouze v prosté správě, jinými slovy nesmí s ní nikterak dále nakládat nebo ji zcizovat.⁸⁶ Ve chvíli, kdy pomine důvod trvání zajišťovacího práva, tedy když dlužník uspokojí věřitele co do důvodu i výše, má dle zákona věřitel umožnit dlužníkovi výkon jeho práva v původním rozsahu.⁸⁷ Zajišťovacím převodem práva sice dochází k přechodu vlastnického práva na věřitele, ale okamžikem splnění závazku zajišťovací převod zaniká. Totéž platí i pro převod nemovitostí, kdy po splnění závazku nastane taková situace, že ačkoli je v katastru nemovitostí jako vlastník ještě zapsán věřitel, zajišťovací převod již neexistuje. Zápis v katastru nemovitostí o změně se následně provádí souhlasným prohlášením obou účastníků úkonu o zániku zajišťovacího převodu. Problém však nastane, pokud věřitel není ochoten poskytnout k tomuto úkonu – podpisu souhlasného prohlášení náležitou součinnost, vlastnictví již sice formálně zaniklo, zanikl totiž zajišťovací převod, ovšem reálný stav v katastru nemovitostí tomu však neodpovídá. Dlužník se v tomto případě může a musí domáhat svých práv soudní cestou.⁸⁸ Naopak ve chvíli kdy není takto zajištěný dluh uspokojen řádně a včas, stane se dotýčný převod práva nepodmíněný a dlužník je povinen předat věřiteli vše, co souvisí s plným výkonem převedeného práva.

⁸³ Bezouška, P., Piechowiczová, L. *Nový občanský zákoník – nejdůležitější změny*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, spol. s r.o. 2013, s. 369, str. 287. ISBN 978-80-7263-819-2

⁸⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 3. 2008, sp. zn. 33 Odo 38/2006.[cit. 2015-02-20]
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Odo38/2006>

⁸⁵ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 2, §2041. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁸⁶ Tamtéž, §2042

⁸⁷ Tamtéž, §2043

⁸⁸ Vaigert, D. - kol. *Pohledávky - právní příručka věřitele*, Praha Computer Press, a.s. 2006, 272s, ISBN 80-251-0881-3, str. 136

2.5.1 Pozitiva a negativa zajišťovacího převodu práva

Pozitivem tohoto zajišťovacího instrumentu je především poměrně velká jistota pro věřitele, že pokud si dohodl s dlužníkem předmět zajišťovacího převodu práva pro něj dostatečně atraktivní, tedy dostatečně finančně smysluplný v kontextu s výší jeho pohledávky, může si být jist, že nepřijde jako věřitel zkrátka. Důležité ovšem je splnění několika skutečností, především uvedený předmět zajišťovacího převodu práva musí být kromě zmíněné atraktivnosti dostatečně prověřený, nesmí na něm váznout žádné vady, plomby, případně nesmí být samy již předmětem jiného zajištění. V případě, že taková věc podléhá zápisu do veřejného seznamu, lze tyto skutečnosti celkem jednoduchým způsobem zajistit. V případě, že nikoli je potřeba to mít jistě na zřeteli.

Nevýhodou zajišťovacího převodu práva je někdy složitý proces jeho pořízení, jakož i jeho následného uplatnění v případě, že nastanou neočekávané komplikace jako případná možnost zneplatnění smlouvy apod.⁸⁹ Další nevýhodou pro ručitele je povinnost vykonávat správu věci, jinými slovy se musí o danou věc starat tak, aby se nějakým způsobem nezmenšila jeho hodnota, vyjma přirozeného opotřebení. Věřitel a dlužník si mohou ovšem ve své dohodě tuto správu vyloučit, případně stanovit její rozšíření nad obvyklý způsob.⁹⁰ Dále ve chvíli, kdy dlužník nedostojí své povinnosti a nabude tedy věřitel plného oprávnění na předmět takového zajištění či jinému právu, musí mu dlužník předat vše, co s plným výkonem tohoto práva souvisí.⁹¹ To ovšem může být dalším úskalím a tím pádem negativem, neboť nechce-li dlužník z nějakého důvodu dostát svých povinností hradit svůj dluh, pak může mít svým způsobem i problém s předáním výše uvedených všech věcí, které souvisí s výkonem tohoto práva. V ideálním případě je tedy vhodné aby tyto všechny věci měl věřitel u sebe před tím, než vydá žadateli o půjčku poptaný obnos. V každém případě s tímto zajištěním vážnou pro věřitele další následné starosti, vícepráce a vícenáklady aby došlo ke konečnému uspokojení vzniklé pohledávky v okamžiku neplnění dlužnických povinností.

Pro dlužníka představuje tento instrument negativum v tom směru, že v případě je-li uplatněno právo na danou věc a tato má významně vyšší hodnotu, nežli je samotná

⁸⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 3. 2008, sp. zn. 33 Odo 38/2006 [cit. 2015-02-20]
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Odo38/2006>

⁹⁰ Doleček, M. *Zajištění a utvrzení dluhu*. *BusinessInfo.cz*. Dostupné z:
<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zajisteni-a-utvrzeni-dluhu-ppbi-51036.html#!> [cit. 2015-02-20]

⁹¹ tamtéž

půjčka, přichází obecně vždy o vyšší částku peněz, než si půjčil. V situaci kdy dlužník dostojí svým povinnostem a věřitel mu vrací vše co z převedeného práva či věci získal, případně co přibýlo, musí věřiteli uhradit náklady, které věřitel musel účelně vynaložit v souvislosti s výkonem zajišťovacího převodu práva. Tyto náklady jsou pro dlužníka také negativem, vzhledem k tomu, že musí hradit již samotný dluh a představují pro něj další finanční zátěž.

2.6 Dohoda o srážkách ze mzdy

Uspokojení pohledávky lze rovněž zajistit písemnou dohodou mezi věřitelem a dlužníkem o srážkách ze mzdy, platu, ze smlouvy o výkonu závislé práce nebo z podobných jiných příjmů, s nimiž se při výkonu rozhodnutí nakládá podobně jako se mzdou.⁹² Dlužník písemnou formou vysloví v dohodě souhlas, aby mu jeho zaměstnavatel z jeho platu či mzdy pravidelně prováděl srážky a ty potom vyplácel potřebnému věřiteli. Tento instrument často využívaný, přesto, že měl dosud poměrně omezené možnosti a to pouze pro dluhy, které má zaměstnanec vůči zaměstnavateli či pro dluhy na výživném. Nyní může být tímto instrumentem zajištěn každý dluh, jen s tím musí zaměstnavatel souhlasit.⁹³ Výše uvedeným způsobem lze uspokojit jen peněžité pohledávky, přičemž tento zajišťovací instrument je v současné době hojně využívaný, především takovými institucemi, jako jsou finanční služby obchodních řetězců, státní instituce apod. Srážky ze mzdy nesmějí činit více, než by činily podobné srážky při výkonu rozhodnutí⁹⁴. Postup, jakým je předepsáno, jak srážky strhávat je upraven v §147 a násl. zákoníku práce.⁹⁵ Proti zaměstnavateli - plátcům mzdy nabývá věřitel práva na výplatu srážek ze mzdy ve chvíli, kdy byla plátcům uvedena dohoda

⁹² Vaigert, D. - kol. *Pohledávky - právní příručka věřitele*, Praha Computer Press, a.s. 2006, 272s, ISBN 80-251-0881-3, str. 135

⁹³ Bezouška, P., Piechowiczová, L. *Nový občanský zákoník – nejdůležitější změny*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, spol. s r.o. 2013, s. 369, str. 289. ISBN 978-80-7263-819-2

⁹⁴ Vondráková, A. a kol. *Meritum Vymáhání pohledávek*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 896, str. 49

⁹⁵ Andraščíková, M., Hloušková, P., a kol. *Zákoník práce, prováděcí nařízení vlády a další související předpisy s komentářem k I. 1. 2014*. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG spol. s r.o. 2014. s. 1243, str. 276. ISBN 978-80-7263-850-5

předložena.⁹⁶ Zajímavostí tohoto zajišťovacího instrumentu je skutečnost, že náklady, které jsou spojené se zajištěním uvedených srážek, jdou k tíži dotyčného zaměstnavatele, vyjma případu, kdy podobných dohod je na stejného dlužníka několik, potom jdou náklady k jeho tíži.⁹⁷ Maximální přípustná výše srážek ze mzdy na základě dohody je stanovena do výše padesáti procent. V případě nařízených srážek nuceným výkonem soudního rozhodnutí se stanovuje maximální částka, která se může strhnout z čisté mzdy, tj. po odpočtu zálohy na daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, dále pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění. Od takto zjištěné čisté mzdy se pak ještě odečte základní nepostižitelná částka a zhruba jedna třetina zbytku odpovídá zmíněné maximálně dovolené výši srážek. Přesný způsob výpočtu přípustné výše srážek ze mzdy je stanoven v nařízení vlády č. 595/2006 Sb.

2.6.1 Pozitiva a negativa dohody o srážkách ze mzdy

Dohoda mezi věřitelem a dlužníkem o přistoupení ke srážkám ze mzdy je pozitivní jistění pohledávky v tom smyslu, že je bezpečným způsobem ošetřena pravidelná měsíční úhrada dlužné smluvené částky. Pozitivním tedy do okamžiku, kdy dotyčný dlužník je stále zaměstnaný. Může totiž nastat situace, kdy ho zaměstnavatel z jakého-koli důvodu propustí nebo sám podá výpověď. Do chvíle, kdy opět nenastoupí do dalšího zaměstnání, pozbývá výše uvedená dohoda smyslu a žádné splátky na dluh se nekonají.

Negativum pro zaměstnavatele je samozřejmě povinnost zajistit provádění smluvených srážek a to bezúplatně. Výjimku tvoří srážka ze mzdy na více pohledávek, kde si zaměstnavatel může počítat úhradu provedené služby, jak je uvedeno již výše. Vzhledem k popularitě - častého uplatňování tohoto instrumentu, jsou srážky ze mzdy velice častým jevem a dalo by se říct, že u každého většího i středního zaměstnavatele se najde několik zaměstnanců, pro které jsou nuceni tuto službu vykonávat

⁹⁶ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 2, §2045, odst. 2. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁹⁷ Tamtéž, §2046

Pro dlužníka může být negativní skutečnost, že o jeho dlužích ví zaměstnavatel a v případě, že je srážek více, může na něj pohlížet jako na nesolidního, zadluženého člověka, nehovoříce o srážkách, které jsou nařízeny například exekutorem, dle zákona o soudních exekutorech.⁹⁸ Podobných nařízených splátek je u zaměstnavatelů evidováno největší množství. U srážek, které se provádějí dle speciálních zákonů, jako jsou například exekuční srážky, se pořadí řídí občanským soudním řádem.⁹⁹ Dalším negativem je skutečnost, že zaměstnanci nemohou svým rozhodnutím ovlivnit, v jakém pořadí mají být srážky prováděny, neboť pořadí takových srážek stanoví zákon.¹⁰⁰

2.7 Závdavek

Tento, mimochodem velmi starý instrument, se vrací do NOZ po 64 letech, kdy byl v roce 1950 zrušen. Vzhledem k tomu, že je zařazen do NOZ po tak dlouhé době, je na místě se o něm zmínit obšírněji, než o dalších uvedených zajišťovacích instrumentech. Závdavek byl známý již z klasické římské jurisprudence a nabízí využití například při zajišťování plnění smluv a také coby důkaz jejich uzavírání. Tento institut byl dlouhou dobu součástí právní úpravy práva soukromého v zemích českých v rámci Rakouska-Uherska a návazně byl také součástí práva za první republiky.

Závdavek byl již ve starověkém Římě brán jako drobný dar, kterým smluvní partneri projevovali svoji vůli k uzavření smlouvy, přičemž tak utvrzovali svůj smluvní vztah. Závdavek plnil především funkci důkazní, protože byl většinou hodnotově symbolický. Následně pak hrál důležitou roli při dokazování v případných soudních sporech, týkajících se faktu, zda došlo skutečně k uzavření smluvního vztahu. Závdavek v římském právu neplnil všechny tři funkce, které by měl plnit v současné době.

⁹⁸ Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 48, s. 3030-3062

Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2001&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=14>

⁹⁹ Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, Občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*, 1963, částka 56, s. 384-430, §276 až 302

Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1963&typeLaw=zakon&what=Rok>

¹⁰⁰ Zákon č. 262 ze dne 21. dubna 2006, zákoník práce. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 84, s. 3146-3272, §148, odst. 2 ISSN 1211-1244

Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2006&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>

Existovaly různé formy závdavku, které se i různě nazývaly a to v závislosti na tom, jakou funkci ten který závdavek plní. Kupříkladu závdavek, který byl určen coby sankce za nesplnění povinnosti ze smlouvy, byl nazván *arrha poenalis* (*poena – trest*). Také se rozeznávaly závdavky, které byly nazvány dle toho, byly-li předávány před, při, anebo až po uzavření smlouvy.¹⁰¹

V českém právu známe závdavek jako instrument k zajištění plnění smlouvy od přijetí zákona č.946/1811 Sb., - přijetí ABGB a to jak již bylo výše uvedeno, do roku 1950. Komentář k důvodové zprávě od Dr. Roučka a Dr. Sládečka z ABGB významným způsobem čerpá a hovoří v souvislosti se závdavkem o třech jeho funkcích.

Za prvé plní funkci důkazní, která je již výše popsána, kde závdavek například může velice praktickým způsobem dokázat, že skutečně došlo k uzavření smlouvy jinou formou než písemnou. Tím, že se provede jištění pomocí závdavku, se následně při případném dokazování toho, zda se smlouva uzavřela či nikoli, přenáší břemeno důkazu na tu smluvní stranu, která se brání uznat její uzavření.¹⁰²

Dále pak jde o funkci zajišťovací. V situaci, kdy hodnota závdavku nebude zanedbatelná v poměru k dluhu, vyplývajícím ze smluvního vztahu, je ho možné pojmout jako jistotu, že ke splnění povinnosti dlužníka skutečně dojde. Věřitel je oprávněn tento závdavek držet až do úplného splnění povinnosti dlužníka a v případě jeho nesplnění řádně a včas si může předmět závdavku ponechat. Zde je namístě dbát toho, že je nutné zavinění strany, neplnění dluh.¹⁰³

Poslední funkcí tohoto zajišťovacího instrumentu je pak možnost ponechání si předmětu závdavku při nesplnění nebo odstoupení od smlouvy. V případě, že dojde k nesplnění povinnosti toho, který závdavek přijal, je povinen vydat druhé straně dvojnásobek toho, co přijal. V tomto případě také plní závdavek funkci odstupného.¹⁰⁴ Zde je důležité rozlišovat mezi závdavkem a zálohou. Dle NOZ zálohou rozumíme to,

¹⁰¹ Kment, V. *Závdavek - návrat již dlouho známého institutu.*

Dostupný z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/zavdavek-navrat-jiz-dlouho-znameho-institutu-94262.html>
[cit. 2015-02-20]

¹⁰² Kment, V. *Závdavek - návrat již dlouho známého institutu.*

Dostupný z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/zavdavek-navrat-jiz-dlouho-znameho-institutu-94262.html>
[cit. 2015-02-20]

¹⁰³ Tamtéž

¹⁰⁴ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava I, Díl 3, §1809. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

co dala jedna strana druhé před uzavřením smlouvy.¹⁰⁵ U závdavku se vyžaduje jeho poskytnutí nejpozději při uzavření smlouvy.¹⁰⁶ Je zde vyvratitelná domněnka, že vše co bylo poskytnuto před uzavřením smlouvy, je zálohou. V případě nejasností, jestli se jednalo v tom kterém případě o zálohu nebo závdek, se tedy musí prokázat to, co se ve skutečnosti jednalo. Vhodné je závdek poskytovat výhradně při uzavření smlouvy anebo uzavřít smlouvu o předání závdavku, která v případě potřeby dokáže jeho platnost při případných sporech. Má se za to, že záloha je závazek k úhradě určité sumy plynoucí z konkrétní smlouvy. Váže se tedy přímo k předmětu plnění a je tedy ve své podstatě jeho částí. V případě, že by došlo k odstoupení od smlouvy, pak by se záloha musela vrátit. Oproti tomu závdek se váže přímo ke smlouvě čili ne jen k předmětu plnění. Pokud by tedy odpadl právní důvod, například zmíněné odstoupení od smlouvy, zůstal by předmět závdavku té straně, která na odpadnutí právního důvodu nenese vinu a nemusel by ho vracet.¹⁰⁷

Určitým dilematem u tohoto zajišťovacího instrumentu je ujasnění, co můžeme chápat jako obsah závdavku, tedy půjde-li o plnění peněžitá či také nepeněžitá. Dojde-li k tomu, že závdek bude, například v situaci, kdy dojde k nesplnění povinností podle smlouvy ze strany toho, kdo závdek přijal zdvojnásoben, musí být obsah závdavku lehce vyčíslitelný v penězích. Předmět závdavku není sice omezen pouze na finanční plnění, ale vzhledem k předchozímu ustanovení by určitě nemělo jít o věci, jejichž hodnota se nedá nějakým způsobem vyčíslit.¹⁰⁸

Dalším dilematem je zákonem neupravená výše závdavku. Je otázkou, zda by nebylo vhodné nějakým způsobem upravit to, kdy je závdek přiměřený povaze plnění ze smlouvy a kdy už ne, podobně jako u smluvní pokuty.¹⁰⁹ V případě kdy by obsah závdavku byl hodnotou vyšší jak polovina hodnoty plnění, které je předmětem smlouvy,

¹⁰⁵ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava I, Díl 3, §1807. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

¹⁰⁶ Tamtéž, §1808

¹⁰⁷ Kment, V. *Závdek - návrat již dlouho známého institutu*. Dostupný z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/zavdek-navrat-jiz-dlouho-znameho-institutu-94262.html> [cit. 2015-02-20]

¹⁰⁸ Tamtéž

¹⁰⁹ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 3, §2051. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

obě smluvní strany by daly a také obdržely závdavek, přičemž by jedna ze stran porušila smluvní povinnost, tak by její závdavek propadl druhé straně, a zároveň by musela odevzdat ještě dvojnásobek obsahu závdavku, který přijala. Nemožnost dostat smluvnímu závazku často nemusí být způsobena zaviněním jedné ze smluvních stran a v tom případě by bylo vhodné, aby přiměřená výše závdavku byla upravena právním předpisem.¹¹⁰

Znovuzařazení tohoto zajišťovacího instrumentu do soukromého práva je správným krokem i vzhledem k tomu, že se objevuje v právních systémech evropských zemí. Některé zmíněné výkladové nejasnosti vyřeší následně judikatura a závdavek nadále může přispět jako další institut k ochraně věřitele či obou smluvních stran.

2.7.1 Pozitiva a negativa závdavku

Pozitivum závdavku z pozice smluvní strany, která splnila své smluvní povinnosti oproti straně, která je nesplnila, je možné spatřovat především ve faktu, že nejen, že jí zůstává poskytnutý závdavek k předmětu uzavřené smlouvy, ale navíc získává od své protistrany její dvojnásobek. To v některých, již výše uvedených případech, je-li závdavek více než poloviční smluvní hodnoty, jistě zajímavé. Tato strana v ten okamžik, aniž by musela nějakým způsobem vyvíjet nějakou činnost, získává vyšší hodnotu, než byla hodnota smlouvy jako takové.

Automaticky pro druhou ze smluvních stran je závdavek za takové situace negativem, obzvláště nebylo-li splnění jeho smluvních povinností možné z nějakých objektivních důvodů.

Závdavek přináší v každém případě pozitivum do smluvní praxe, vzhledem k tomu, že je jakýmsi motorem pro smluvní strany proto, aby dostaly svým povinnostem, a zároveň je vzájemně pro obě protistrany podáním dobrovolného důkazu o tom, že svým povinnostem dostát chtějí a hodlají.

¹¹⁰ Kment, V. *Závdavek - návrat již dlouho známého institutu.*

<http://www.epravo.cz/top/clanky/zavdavek-navrat-jiz-dlouho-znameho-institutu-94262.html>
[cit. 2015-02-20]

2.8 Přistoupení k dluhu

O přistoupení k dluhu (kumulativní *intercese*) hovoříme tehdy, jestliže je třetí osoba na základě dohody s věřitelem nadále povinna splnit dluh solidárně spolu se stávajícím dlužníkem věřitele. V judikatuře ohledně přistoupení k dluhu se můžeme dočíst, že: "*Jde o přístup dalšího dlužníka do existujícího závazkového vztahu, a to vedle původního dlužníka (kumulativní intercese). Přistoupení k závazku působí změnu v subjektech závazkového vztahu, neboť se mění počet subjektů.*"¹¹¹

Lze tedy konstatovat, že i tento instrument věřiteli do určité míry pomůže více a lépe zajistit jeho pohledávku. V tomto směru nový občanský zákoník do značné míry kopíruje ten starý, přičemž nám doslova k jeho vzniku říká: "*Kdo bez dlužníkova souhlasu ujedná s věřitelem, že za dlužníka splní jeho dluh, stává se novým dlužníkem vedle původního dlužníka a je spolu s ním zavázán společně a nerozdílně.*"¹¹² Jak-koli hovoříme u přistoupení k dluhu jako o dalším zajišťovacím institutu, spadá tento institut v novém občanském zákoníku do skupiny změn v osobě dlužníka spolu s převzetím dluhu. T. Kindl k tomu podotýká: "*Přistoupením k dluhu ovšem nedochází ke změně v osobě dlužníka, ale ke vzniku pasivní plurality, neboť nadále je již dlužníků více.*"¹¹³ Zde si dovolím tvrdit, že v případě kdy k dluhu přistoupí další a to bonitnější osoba než byl původní dlužník, je i tento institut významným vylepšením původního zajištění.

2.8.1 Pozitiva a negativa instrumentu - přistoupení k dluhu

Pro věřitele je výhodná a tedy pozitivní situace, kdy k původnímu dlužníkovi dobrovolně přistoupí další subjekt, který se zaváže ke stávajícímu dluhu společně a nerozdílně. Věřitel v ten okamžik může vymáhat svoji pohledávku jak po dlužníkovi, tak po novém, přistoupením subjektu, nyní novém dlužníkovi či spoludlužníkovi zvlášť

¹¹¹ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky 20 Cdo 2080/2008
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/20Cdo2080/2008> [cit. 2015-02-20]

¹¹² Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368. Část čtvrtá, Hlava I, Díl 6, oddíl 1, §1892. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

¹¹³ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 343. ISBN 978-80-7478-638-9

anebo i na obou současně. Pro dlužníka je tato tento instrument také pozitivem, neboť spoludlužník může v určité situaci věřiteli plnit místo něj, nebo spolu sním. Faktem je, že následně by se stal opět dlužníkem, tentokrát směrem k přistoupivšímu spoludlužníku.

Negativum představuje instrument pro přistoupivšího dlužníka. Přistoupením nese na sobě břímě dluhu, přičemž věřitel může na něm dluh vymáhat klidně i celý. Judikatura k tomu dodává: *"Společné solidární závazky představují situaci, kdy jsou spoludlužníci povinni plnit věřiteli celý dluh společně s tím, že závazek zaniká v rozsahu, v němž byl některým z dlužníků splněn."*¹¹⁴ Za normálních okolností se nejeví jako příliš rozumné přistupovat k dluhu, ledaže by byl onen nový dlužník nějakým způsobem povinován původnímu dlužníku a tímto by vůči němu plnil své povinnosti.

Bereme-li ovšem v potaz pouze téma zajištění věřitele jako takového, instrument přistoupení k dluhu je pozitivní z důvodů již výše popsanych ovšem pouze v případě, že nový spoludlužník je bonitní a přinese možnost splacení dluhu, nejlépe v plné míře. V případě opačném má věřitel pouze opět možnost svou pohledávku zákonným způsobem vymáhat, přičemž se mu to samozřejmě podařit nemusí.

2.9 Výhrada vlastnického práva

Výhrada vlastnického práva, nebo jinak výhrada vlastnictví, je dalším způsobem zajištění pohledávky a je upravena v novém občanském zákoníku, § 2132. Význam tohoto instrumentu je v tom, že prodávající, který odevzdává věc kupujícímu, si podrží vlastnické právo k oné věci a to až do úplného zaplacení kupní ceny.¹¹⁵ Toto ustanovení reflektuje skutečnost, že potenciální kupec nemá možnost vždy hradit za zboží celou kupní cenu najednou a to v okamžiku jeho dodání. Především v podnikatelských vztazích je zažité, že si kupující často na zaplacení kupní ceny musí nejprve vydělat a to například pomocí oné kupované věci.¹¹⁶ Přesto, že se nejedná o nový institut, je vhodné

¹¹⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 25 Cdo 2554/2006
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/25Cdo2554/2006> [cit. 2015-02-20]

¹¹⁵ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 887. ISBN 978-80-7478-638-9

¹¹⁶ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 887. ISBN 978-80-7478-638-9

poukázat na důležité rozdíly oproti předchozí právní úpravě obsažené v zákoníku občanském a obchodním.

Zákon nám říká, že „*vyhradí-li si prodávající k věci vlastnické právo, má se za to, že se kupující stane vlastníkem teprve úplným zaplacením kupní ceny.*“¹¹⁷ Výkladem ustanovení je možné dojít k závěru, že výhradu vlastnického práva je možno sjednat i jednostranně. Vzhledem k předcházejícím zákoníkům a minulé praxi je toto ustanovení rozporuplné. Starý občanský zákoník hovořil v této problematice jako o dvoustranných právních úkonech s tím, že nutné aby ona výhrada byla stanovena písemně.¹¹⁸ Obchodní zákoník potom stanovoval, že „*strany si mohou smluvit, že kupující nabude vlastnického práva ke zboží později...*“¹¹⁹ tedy v podstatě výhradu vlastnictví také jako dvoustranný právní úkon.

Novinkou v novém občanském zákoníku je možnost ujednání výhrady i ústně, což je pružnější forma ustanovení oproti předcházejícím právním úpravám. Starý občanský zákoník, jak jsem již uvedl, pro platné ujednání předepisoval písemnou formu a obchodní zákoník o formě mlčel, připouštěl tedy i ústní formu konsenzu. Vymahatelnost, tedy závaznost vůči třetím osobám je podpořena tak, že zákon předepisuje pořízení ujednání o výhradě ve formě veřejné listiny.¹²⁰ Další možností je pak písemné ujednání a to s úředně ověřenými podpisy či zapsání do veřejného seznamu, tj. například do Katastru nemovitostí.¹²¹ S podmínkou účinnosti vůči třetím osobám souvisí i časové určení závaznosti výhrady a to ode dne ověření podpisů na dané listině. Je tedy možné zde hovořit o zvýšené ochraně věřitelů. Novinkou je potom úprava postupu v případě prodlení kupujícího zavázaného splatit danou věc ve

¹¹⁷ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava II, Díl 1, oddíl 2, §2032. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

¹¹⁸ Zákon č. 40 ze dne 5. 3. 1964, ve znění zákona č. 509 ze dne 5.11.1991 občanský zákoník, In: *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*, 1991, částka 97, s. 2410-2472, §601

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1991&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=2)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=1991&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=2](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1991&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=2)

¹¹⁹ Zákon č. 513 ze dne 5. 11. 1991 obchodní zákoník. In: *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*, 1991, částka 98, s. 2474-2565

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1991&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=2)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=1991&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=2](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1991&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=2)

¹²⁰ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava II, Díl 1, oddíl 2, §2034. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

Část čtvrtá, Hlava II, Díl 1, oddíl 2, §2034

¹²¹ tamtéž

splátkách. V případě, že je kupující v prodlení se splátkou převyšující desetinu kupní ceny, má prodávající právo od smlouvy odstoupit s výjimkou jestliže kupující zaplatí tuto splátku společně s nejbližší následující splátkou. Toto ustanovení řeší doposud právně neupravené situace prodeje na splátky. Zajišťovací instrument - výhradu vlastnického práva lze v zásadě doporučit všem věřitelům, kteří prodávají například nemovitosti ale i dražší věci movité a to především formou na splátky v delším časovém horizontu.

2.9.1 Pozitiva a negativa výhrady vlastnického práva

Pro věřitele spatřuji klad především ve skutečnosti, že tento institut mu dává jistotu, že dokud nemá pokrytu pohledávku od dlužníka zcela, nachází se předmět pohledávky stále v jeho majetku a to až do jeho celého splacení. Pro dlužníka je to tedy velmi slušná motivace k tomu, aby své splátky plnil řádně a včas. Mohou se samozřejmě sjednat i různé výjimky, kdy dlužník nabyde vlastnického práva, například zaplacení určité větší části a podobně. To ovšem nebývá časté, už vzhledem k samé podstatě tohoto zajišťovacího instrumentu. Negativem pro věřitele se mi jeví příkladně to, že při nesplácení kupní ceny se musí rozhodnout, jestli bude brát zpět již užívanou věc, nebo vymáhat pohledávku, viz judikatura: „... *poruší-li kupující závazek zaplatit včas a řádně sjednanou kupní cenu, stojí prodávající před volbou, zda od kupní smlouvy odstoupí a bude požadovat vrácení věci, k nimž uplatnil výhradu vlastnického práva, nebo zda ve smluvním vztahu nadále setrvá a bude vymáhat úhradu kupní ceny,*“¹²² neboť právo na vydání věci vzniká prodávajícímu teprve až platným odstoupením od smlouvy a to jako sankce za zmíněné prodlení s placením kupní ceny.¹²³ Negativem je také samotná podstata tohoto zajištění, kdy je patrné, že jej nelze smysluplně použít například při klasické půjčce, ale pouze při prodeji nemovitostí, případně dražších věcí movitých, kde je sjednán prodej na splátky.

¹²² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 29 Cdo 1028/2007
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/29Cdo1028/2007> [cit. 2015-02-20]

¹²³ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 893. ISBN 978-80-7478-638-9

Pozitivem pro dlužníka je například možnost užívání věci v souladu s jejím běžným užíváním, tak jak uvádí judikatura: "*V právní doktríně se prosazuje názor, že v případě výhrady vlastnického práva je nabyvatel, není-li ujednáno jinak, oprávněn užívat věc v souladu s účelem, k němuž obvykle slouží, a brát z věci plody a užitky, a to bezúplatně, neboť se má za to, že úplata za užívání je zahrnuta v ceně.*"¹²⁴

Negativem pro dlužníka jistě je fakt, že až do úplného zaplacení dluhu se předmět dluhu nenachází v jeho majetku. Jinými slovy například po zaplacení více než poloviny určených splátek je sice předmět splátek více jeho, než věřitele, ale přesto na něj dosud nemá žádný právní nárok. Navíc se může stát, že v případě, kdy je dlužník v prodlení s více než jednou desetinou kupní ceny a tuto dále neuhradí spolu s následující splátkou je, jak je výše uvedeno, oprávněn prodávající od smlouvy odstoupit. Toto ustanovení s sebou nese další nepříjemnosti v otázce vzájemného vyrovnání, dokazování subjektivních a objektivních důvodů nemožnosti splácení apod.

2.10 Cese pohledávky jako zvláštní způsob ochrany věřitele

Cese pohledávky není klasický zajišťovací instrument, nicméně ve své podstatě je schopen věřitele, byť v některých případech jen částečně, také ochránit. Vzhledem k povaze cese pohledávky je namíste tento institut popsat poněkud obšírněji než tomu bylo u institutů předchozích.

Cesí neboli postoupením pohledávky nazýváme změnu závazkového právního vztahu v subjektech těchto vztahů. Tato změna se může dít jak z vůle předmětných subjektů, tak i na jejich vůli nezávisle, především na základě zákona nebo na základě jiných právních skutečností.¹²⁵ Nový občanský zákoník nám tuto problematiku upravuje v § 1879 a následujících.¹²⁶ Subjekty, které se podílejí na postupování pohledávek, nazýváme postupitelem, postupníkem a dlužníkem. Subjekt, který postupuje svoji

¹²⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 32 Cdo 4470/2010

Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/32Cdo4470/2010> [cit. 2015-02-20]

¹²⁵ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 320. ISBN 978-80-7478-638-9

¹²⁶ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, §1879. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

pohledávku, nazýváme postupitel nebo cedent. Subjekt, který pohledávku přebírá, je postupník - cesionář. Cese je obecně postoupení pohledávky postupitelem postupníkovi, často za úplatu. Dle nového občanského zákoníku se u postupu pohledávky nevyžaduje nově pouze písemná forma. Dlužníkovi je nutné bez zbytečného odkladu oznámit fakt postoupení, přičemž toto oznámení nazýváme notifikací. Pokud se dlužník o postoupení pohledávky nedozví, platí, že se zproští svého závazku plněním postupiteli, který se tak ovšem bezdůvodně obohatí¹²⁷ v případě, že toto plnění od dlužníka přijme. Zmíněnou notifikační povinnost může splnit jak postupitel, tak i postupník a je prakticky velmi vhodné, aby v dohodě o postoupení byla i tato problematika upřesněna a byly tak eliminována případná pochybení.

Cesí pohledávky se tedy závazek mění osobou věřitele. Od okamžiku souhlasu postupníka, případně podpisu cese, je tato pohledávka již celá nového věřitele, přičemž tento s cesí musí souhlasit. Cese pohledávek se provádějí často za úplaty a tím pádem původní věřitel již neobdrží celou svou pohledávku. Mohlo by se jevit, že je v tom případě postupování nevýhodné, ovšem z určitého úhlu pohledu tomu tak není. Ve chvíli, kdy se pohledávka stává již obtížně vymahatelnou, je výhodnější tuto postoupit profesionální firmě, pro kterou je nákladově výhodnější dále pohledávku vymáhat. V té samé chvíli je i pro postupníka výhodné obdržet ihned byť jen část pohledávky a mít možnost se získanými financemi okamžitě nakládat. Pro postupníka je cese také výhodná neboť jak uvádí i judikatura tak: *"důvodem cese pro potencionálního postupníka je kromě samotné hodnoty, pro něj dostatečně dobyté pohledávky je i zákonem zaručené příslušenství pohledávky, ale také všechna další práva zajišťující pohledávku, například právo na smluvní pokutu, pokud toto právo nebylo ve smlouvě výslovně vyloučeno."*¹²⁸ Cesí tedy můžeme oprávněně nazvat instrumentem k ochraně věřitele, neboť je schopná zajistit, byť částečné, uspokojení pohledávky.¹²⁹

¹²⁷ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, §2991. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

¹²⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 32 Cdo 473/2005

Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/32Odo473/2005> [cit. 2015-02-20]

¹²⁹ Foltýn, J., *Bakalářská práce. Cese pohledávky*. 2013

2.10.1 Druhy cesí

Cese pohledávek lze rozdělit na **cese dobrovolné** neboli smluvní (*cessio voluntaria*), dále **cese nucené** (*cessio necessaria*), kterou lze dále dělit na **cesi zákonnou** (*cessio ex lege*) a **cesi na základě rozhodnutí soudu** (*cessio judiciaria*).¹³⁰ O cesi na základě zákona jde v případě ručitele, který je nucen na místo dlužníka plnit dluh. V situaci, kdy dojde k exekuci příkázáním pohledávky, hovoříme o cesi na základě rozhodnutí soudu¹³¹, zde je potom nařízeno plnění z běžného či jiného bankovního účtu povinného oprávněnému. Stejně tak dochází k cesím převodem pohledávky na jinou osobu dražbou: „*předmětem dražby mohou být mimo jiné i převoditelná majetková práva, bylo-li navrženo jejich vydražení a splňují-li podmínky stanovené tímto zákonem.*“¹³²

Globální, jinak řečeno také generální cese, je dalším druhem postoupení pohledávky, přičemž K. Eliáš uvádí, že: „*Při nich postupitel převádí postupníkovi větší počet svých pohledávek nebo dokonce všechny své pohledávky z určitých obchodních aktivit, přičemž pro globální cesi je charakteristické, že se předmětem postupu stávají i pohledávky vznikající až po uzavření postupní smlouvy, bez toho, že by tato smlouva byla následně doplňována.*“¹³³ Využití generální cese je možné spatřit například u prodeje firem.

Velkou část cesí pohledávek tvoří **fiduciární cese neboli inkasocese**. K. Eliáš toto postoupení popisuje následovně: "*Při inkasocesi tedy nejde o skutečný postup ve smyslu § 524 a násl. (starý občanský zákoník, pozn. autora), ale o smlouvu, jejíž podstatou je nepřímé zastoupení původního věřitele pohledávky, byť v dané souvislosti vystupuje jako postupník, a tak je třeba posuzovat ji podle její skutečné povahy (§*

¹³⁰ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 320. ISBN 978-80-7478-638-9

¹³¹ Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, Občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů České republiky, 1963, částka 56, s. 384-430, §303 a násl.*

Dostupný z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1963&typeLaw=zakon&what=Rok)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=1963&typeLaw=zakon&what=Rok](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1963&typeLaw=zakon&what=Rok)

¹³² Zákon č. 26 ze dne 18. 1. 2000 o veřejných dražbách. In: *Sbírka zákonů České republiky, 2000, částka 10, s. 306-352, §17 (3)*

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=14)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=14](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=14)

¹³³ Eliáš, K., Postoupení pohledávky. *Časopis Podnikatel a právo č.5/2001*, vyd. Komora komerčních právníků Slovenskej republiky 2001

Dostupné z: <http://obcanske.juristic.cz/129547/clanek/obcan5.html>. [cit. 2015-02-20]

41a).¹³⁴ Věřitel se v tomto případě nechá zastupovat inkasní firmou, která pohledávku vymůže a následně ji odevzdá za smluvní odměnu.

Zvláštní skupinou cesí jsou postoupení souboru pohledávek, které zavádí nový občanský zákoník¹³⁵, který říká: „*Postoupit lze i soubor pohledávek, ať již současných nebo budoucích, je-li takový soubor pohledávek dostatečně určen, zejména pokud se jedná o pohledávky určitého druhu vznikající věřiteli v určité době nebo o různé pohledávky z téhož právního důvodu.*“¹³⁶ Tento institut byl v praxi již uplatňován, ovšem zákonem zatím upraven nebyl.

Nově nám občanský zákoník předkládá také postoupení smlouvy. Zavedení tohoto institutu se již dlouho očekávalo a je v praxi vítané. Postoupení smlouvy se určitým způsobem již používalo a to postoupení práv (smlouva o postoupení pohledávky¹³⁷) a převzetí závazků ze smlouvy (smlouva o převzetí dluhu¹³⁸), šlo o propojení těchto smluv. Zákon nám toto postoupení upravuje v §1895 NOZ: „*Nevylučuje-li to povaha smlouvy, může kterákoli strana převést jako postupitel svá práva a povinnosti ze smlouvy nebo z její části třetí osobě, pokud s tím postoupená strana souhlasí a pokud nebylo dosud splněno.*“¹³⁹

Cese smlouvy v podání nového občanského zákoníku byla také podrobena kritice, viz T. Grulich, se k otázce přípustnosti smlouvy vyjádřil: „*Základní otázkou, kterou je dlužno si položit při posuzování cese smlouvy, je otázka samotné přípustnosti, a tudíž i platnosti takové smluvní záměny subjektu závazkového vztahu. Mimoto lze poukázat též na některé dílčí praktické problémy, kterým musí účastníci případné cese*

¹³⁴ Eliáš, K., Postoupení pohledávky. *Časopis Podnikatel a právo č.5/2001*. Vyd. Komora komerčních právníků Slovenskej republiky 2001.

Dostupné z: <http://obcanske.juristic.cz/129547/clanek/obcan5.html>. [cit. 2015-02-20]

¹³⁵ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava II, Díl 6, §1887. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

¹³⁶ tamtéž

¹³⁷ Zákon č. 40 ze dne 5.3.1964, ve znění zákona č. 509 ze dne 5. 11. 1991 občanský zákoník, In: *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*, 1991, částka 97, s. 2410-2472, §524

Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1991&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=2>

¹³⁸ Tamtéž, §531

¹³⁹ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava II, Díl 6, §1895. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

smlouvy čelit.¹⁴⁰ T. Grulich dále pokračuje ve své myšlence na příkladu smlouvy o dílo: „*typická smlouva o dílo, jejímž předmětem je zhotovení stavby, představuje určitý komplex závazků a pohledávek, z nichž jen některé jsou postupitelné. Proto lze jistě souhlasit např. s I. Pelikánovou v tom, že cese smlouvy je operace přesahující rámec pouhé kombinace cese a intercese. Jestliže tedy nelze postoupit určitou pohledávku spoluvytvářející obsah smlouvy o dílo, pak je otázkou, zdali na tom něco může změnit případný souhlas příslušného dlužníka s takovým „postoupením“ jinak nepostupitelné pohledávky.*“¹⁴¹ Cesi smlouvy komentovali ale i jiní odborníci, příkladně D. Elischer a K. Šebesta, ve svém článku již v roce 2007.¹⁴²

Výše uvedené cese pohledávek jako zvláštní instituty sloužící k ochraně věřitele se v praxi často využívají. Je otázkou, zda je to ochrana ze strany legislativy dostatečná, když v převážné míře se původní věřitel celé své pohledávky nemá šanci domoci.¹⁴³

2.10.2 Cedovatelné pohledávky

Pohledávkou, která je způsobilá k postoupení, může být pouze převoditelná pohledávka, která není vyloučena z postupu speciální zákonnou úpravou a je ve vlastnictví postupitele. Ve své podstatě jde o práva relativní. Vlastnické právo a jiná věcná práva, tedy práva relativní nemohou být předmětem postupu. Předpokladem pro cesi pohledávky je skutečnost, že pohledávka existuje nebo existovat s největší pravděpodobností bude a to pod podmínkou, že půjde určit osobu dlužníka a také právní důvod jejího vzniku, ačkoli její konkrétní rozsah nemusí být zcela znám.¹⁴⁴ Postoupit lze také pohledávku podmíněnou, včetně Cedovat pohledávek sporných. V tomto

¹⁴⁰ Grulich, T., K otázce přípustnosti tzv. cese smlouvy, *Právní rozhledy*, 2008, č. 6. Praha C. H. Beck 2008. ISSN 1210-6410

¹⁴¹ Grulich, T., K otázce přípustnosti tzv. cese smlouvy. *Právní rozhledy*, 2008, č. 6. Praha C. H. Beck 2008. ISSN 1210-6410

¹⁴² Elischer, D., Šebesta, K. *Cese smlouvy jako nový institut českého soukromého práva*. Právní fórum, 2007, č. 5. s. 162 – 172

¹⁴³ Foltýn, J., *Bakalářská práce. Cese pohledávky*. 2013

¹⁴⁴ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 321. ISBN 978-80-7478-638-9

případě ovšem přechází postupníkovi pohledávka v tom stavu, v jakém se nacházela předtím u postupitele, jak podrobně uvádí judikatura.¹⁴⁵

Také pohledávku promlčenou je možné cedovat, vzhledem k tomu, že pohledávka stále existuje, ačkoli nárok s ní spojený je podmíněný. Teprve ve chvíli, když by dlužník vnesl námitku promlčení, by se z této pohledávky stala naturální a tím pádem nevynutitelná. Postupitelné pohledávky jsou takové, které jsou splatné v době postupování, také existující, ale ještě nesplacené.¹⁴⁶ Tzv. dospělost pohledávky upřesňuje Slovník českého práva: „Splatnost pohledávky nastává dnem, kdy dlužníkovi vznikne povinnost splnit jeho dluh vůči věřiteli. Do té doby, než se věřitelova pohledávka stala splatnou, nemohl věřitel požadovat na dlužníkovi její splnění. Jakmile se však pohledávka splatnou stala, je dlužník povinen ji uhradit, a neučiní-li tak, je věřitel oprávněn domáhat se jejího splnění u soudu, a to podáním příslušné žaloby na plnění.“¹⁴⁷ Předmětem cese může být i nepeněžitě plnění, čili i jiná majetková hodnota a také částečná pohledávka, je-li možné ji dělit. Na závěr je třeba uvést, že postupitelné jsou také pohledávky globální či generální, o nichž je psáno výše. Zřejmě poslední skupinou cedovatelných pohledávek jsou autorská majetková práva.^{148 149}

2.10.3 Nepostupitelné pohledávky

Zákon nám také definuje, které pohledávky postoupit nelze. V novém občanském zákoníku je určeno, že jde o takovou : „*kteřá zaniká smrtí věřitele.*“¹⁵⁰ Dále také kde by se „*změnou osoby věřitele změnil obsah pohledávky.*“¹⁵¹ Vzhledem k tomu, že nový občanský zákoník tuto část problematiky poměrně zestručnil, uvádím níže pro

¹⁴⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 20 Cdo 2529/2007

Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/20Cdo2529/2007> [cit. 2015-02-20]

¹⁴⁶ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 321. ISBN 978-80-7478-638-9

¹⁴⁷ Madar, Z. A kol., *Slovník českého práva. II. díl, P-Z. 3. rozš. a podstatně přeprac. vyd.* Praha : Linde Praha - Právnícké a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2002. s. 1413

¹⁴⁸ Rozhodnutí občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 1963, sp. zn. 1 Cp 205/62

¹⁴⁹ Foltýn, J., *Bakalářská práce. Cese pohledávky.* 2013

¹⁵⁰ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava II, Díl 6, §181. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

¹⁵¹ tamtéž

přehlednost pohledávky, které byly také vyloučené z postupu dle předchozí právní úpravy: pohledávka, „*kteřou nelze postihnout výkonem rozhodnutí.*“¹⁵², právo z předkupního práva, plynoucí z věcného břemene, z her a sázek a z půjček do nich poskytnutých či právo na důchod a dále pohledávky, které nejsou platné pro nedostatek formy. „*Nelze také postoupit pohledávku, kde by toto postoupení odporovalo dohodě mezi věřitelem a dlužníkem, přičemž dohoda vylučující postupitelnost pohledávky může být uzavřena jak při vzniku pohledávky, tak i v průběhu její existence.*“¹⁵³

Pohledávky, uvedené v této podkapitole tedy nelze postupovat, jinými slovy jako zajišťovací instrument věřiteli žádným způsobem nepomůžou. Je ovšem na místě popsat všechny způsoby, jak zvýšit věřitelovu ochranu a také naopak vědět, jak takovou ochranu dle platné legislativy nelze v žádném případě obdržet.

2.10.4 Cese na základě smlouvy - dohody

Aby bylo možné dostatečným způsobem dle zákona ochránit pohledávky věřitele, je nutné znát principy jednotlivých možných instrumentů, které nám k tomu mohou být nápomocny. Také cese pohledávek je nutné provádět zákonným způsobem, aby bylo možné je účinně využít.

Jak bylo již uvedeno, právní důvod postoupení je například konsenzus. Dle nového občanského zákoníku nemusí být smlouva v písemné formě, nicméně většina cesí i nadále v písemné formě jistě probíhat bude. Dohoda - smlouva o postoupení pohledávky je tedy smlouvou konsensuální. Je účinná, i když dlužník není účasten této dohody. Původní věřitel nebo dle dohody nový věřitel má povinnost tuto skutečnost dlužníkovi oznámit nebo jinak tzv. notifikovat¹⁵⁴. V uvedené dohodě - smlouvě je

¹⁵² Zákon č. 40 ze dne 5.3.1964, ve znění zákona č. 509 ze dne 5. 11. 1991 občanský zákoník, In: *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*, 1991, částka 97, s. 2410-2472, §525

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1991&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=2)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=1991&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=2](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1991&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=2)

¹⁵³ Vondráková, A. a kol. *Meritum Vymáhání pohledávek*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 896, str. 152. ISBN 978-80-7357-686-8

¹⁵⁴ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, §1882. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

nutné přesně specifikovat smluvní strany, určitost a přesně předmět cese a samozřejmě identifikovat dlužníka. Také je nutné určit cenu postoupené pohledávky. Je důležité si uvědomit, že práva, která jsou spojená s předmětnou pohledávkou, automaticky přecházejí na cesionáře v tom stavu, v kterém byla před tím u cedenta, s výjimkou jiné dohody obou smluvních stran. K dotyčné problematice vynesl rozsudek Nejvyšší soud: „... postoupením přechází pohledávka na nového věřitele v té podobě, v jaké v okamžiku postupu existovala, včetně tzv. vedlejších práv, i když nejsou ve smlouvě o postoupení pohledávky výslovně konkretizována. Není přitom rozhodné, zda právo spojené s postoupenou pohledávkou je či není samostatně uplatnitelné. S pohledávkou tedy přechází na postupníka i právo na smluvní pokutu, nebylo-li sjednáno něco jiného.“¹⁵⁵ ¹⁵⁶

2.10.5 Cese na základě zákona

Věřitel může být ochráněn instrumenty, které si na základě dohody s potenciálním dlužníkem sám dohodne anebo také instituty, jako je například cese na základě zákona. V tomto případě mluvíme o nucené cesi. Takto známe příkázání pohledávky exekucí na základě soudního rozhodnutí či dalších orgánů veřejné moci jako třeba správce daně nebo dalších správních orgánů dle daňového řádu.¹⁵⁷

Typickým příkladem nucené cese je postoupení na základě veřejné dražby, kde: „dražbou je veřejné jednání, jehož účelem je přechod vlastnického nebo jiného práva k předmětu dražby, konané na základě návrhu navrhovatele.“¹⁵⁸ Zde jde: „především o dražbu nedobrovolnou, která se koná na návrh dražebního věřitele, jehož pohledávka je přiznána vykonatelným soudním rozhodnutím nebo vykonatelným rozhodčím nálezem nebo doložena vykonatelným notářským zápisem, který obsahuje náležitosti, předepsané

¹⁵⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 32 Cdo 473/2005

Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/32Odo473/2005> [cit. 2015-02-20]

¹⁵⁶ Foltýn, J., *Bakalářská práce. Cese pohledávky*. 2013

¹⁵⁷ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 320. ISBN 978-80-7478-638-9

¹⁵⁸ Zákon č. 26 ze dne 18. 1. 2000 o veřejných dražbách. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2000, částka 10, s. 306-352, §36 (1)

Dostupné z:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=14>

zvláštním předpisem, anebo doložena jiným vykonatelným rozhodnutím, jehož soudní výkon připouští zákon, včetně platebních výměrů a výkazů nedoplatků."¹⁵⁹

Zákonným postoupením rozumíme také zákonný převod práva na náhradu škody z pojistného na pojistníka, stanovující: „*Vzniklo-li v souvislosti s hrozící nebo nastalou pojistnou událostí oprávněné osobě, pojištěnému nebo osobě, která vynaložila zachraňovací náklady, proti jinému právo na náhradu škody nebo jiné obdobné právo, přechází výplatou plnění z pojištění toto právo na pojistitele, a to až do výše částek, které pojistitel ze soukromého pojištění oprávněné osobě, pojištěnému nebo osobě, která vynaložila zachraňovací náklady, vyplatil.*"¹⁶⁰

Nucenou cesí také rozumíme například prodej podniku, při kterém jde díky zákonnému ustanovení k převodu všech závazků na kupující smluvní stranu. Je ovšem otázkou, zda jde o nucenou cesi v okamžiku konsenzu obou smluvních stran.

Jak bylo již uvedeno, další nucenou cesí je postoupení rozhodnutím soudu a to výkonem příkázání pohledávky. Občanský soudní řád nám ho upravuje následovně:

„Tento zákon upravuje výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu a to na pohledávky povinného z běžného, vkladového nebo jiného účtu vedeného v jakékoliv měně u peněžního ústavu působícího v tuzemsku."¹⁶¹ Výjimkou je vyplácení z karty sociálního systému a tehdy jsou-li finance na vkladních knížkách a listech. Dále také mohou být postižena výkonem příkázáním pohledávky i závazky jiné než peněžité.¹⁶² „*Výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu nařizuje soud formou usnesení. V něm přikáže peněžnímu ústavu, aby od okamžiku, kdy mu bude usnesení doručeno, z účtu povinného až do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství nevyplácel peněžní prostředky, neprováděl na ně započtení a ani jinak s nimi nenakládal. Nařídí-li soud výkon rozhodnutí na více účtů povinného, uvede v usnesení*

¹⁵⁹ Zákon č. 26 ze dne 18. 1. 2000 o veřejných dražbách. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2000, částka 10, s. 306-352, §36 (1)

Dostupné z:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=14>

¹⁶⁰ Zákon č. 37 ze dne 17. 12. 2003 o pojistné smlouvě. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2003, částka 12, s. 582-352, §33

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2004&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=23)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=2004&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=23](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2004&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=23)

¹⁶¹ Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, Občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*, 1963, částka 56, s. 384-430, §303 - §320

Dostupný z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1963&typeLaw=zakon&what=Rok)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=1963&typeLaw=zakon&what=Rok](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1963&typeLaw=zakon&what=Rok)

¹⁶² Tamtéž, §320

také pořadí, v jakém z nich bude vymáhaná pohledávka odepsána."¹⁶³ Ve chvíli doručení usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nesmí již dlužník disponovat s prostředky na předmětných účtech a to do výše vymáhaného závazku, včetně příslušenství.¹⁶⁴ Případné pohledávky budoucí jsou řešeny následovně: „*Soud může přikázat i jiné peněžité pohledávky než pohledávky z účtu u peněžního ústavu a to i v případě, že pohledávka povinného se stane splatnou teprve v budoucnu, jakož i v případě, že povinnému budou dílčí pohledávky z téhož právního důvodu v budoucnu postupně vznikat. Takový výkon rozhodnutí postihuje pohledávku povinného do výše pohledávky oprávněného a jejího příslušenství, pro něž byl nařízen.*“¹⁶⁵ Konečně příkázáním pohledávky se postihují také jiná majetková práva v případě, kde jde o majetkovou hodnotu, která není spojena s dlužníkem a je možné ji převést na třetí osobu. Dlužník splní svou povinnost tak, že uhradí závazek v okamžiku jeho dospělosti.¹⁶⁶

Při zákonné cesi či cesi na základě rozhodnutí soudu je věřitel chráněn, aniž by s dlužníkem vyjednával podmínky zajištění. V určitých případech jsou tyto instituty účinným prostředkem ochrany věřitele.

2.10.6 Pozitiva a negativa cesí pohledávek

Pro věřitele je pozitivní, domůže-li se své pohledávky. Získá-li tedy alespoň část zmíněné pohledávky, je možné hovořit o částečném pozitivu. Obecně jestliže věřitel postupuje svou pohledávku, pak je to většinou proto, že již není sám schopen dluh vymoci, případně z nějakého důvodu ani nechce. Z uvedeného vyplývá, že nutně musí počítat s tím, že neobdrží zpět svou pohledávku v plné výši. Neplní li dlužník

¹⁶³ Tamtéž, §304 (1)

¹⁶⁴ Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, Občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*, 1963, částka 56, s. 384-430, §304 (3)

Dostupný z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1963&typeLaw=zakon&what=Rok>

¹⁶⁵ Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, Občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*, 1963, částka 56, s. 384-430, §312

Dostupný z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1963&typeLaw=zakon&what=Rok>

¹⁶⁶ Foltýn, J., *Bakalářská práce. Cese pohledávky*. 2013

dobrovolně, je často pro věřitele výhodnější svou pohledávku převést za úplatu než vynakládat další výdaje na její vymáhání. Společnosti, které se na vymáhání specializují, mají náklady na vymáhání totiž podstatně nižší, než jednotliví věřitelé.¹⁶⁷

Jak bylo v předchozích kapitolách uvedeno, postupování pohledávek na základě smlouvy se děje za úplatu a právě o tuto úplatu se věřiteli krátí výše jeho původní pohledávky. Jinými slovy pozitivem budiž to, že věřitel obdrží zpět část své pohledávky a také to, že se nemusí dále starat o náročné vymáhání, neboť čas jsou také peníze. V neposlední řadě je kladem také to, že může obdržené prostředky ihned použít na svoji další činnost. Negativem je samozřejmě ztráta části pohledávky, kterou by jinak od solidního dlužníka obdržel v plné výši, včetně jejího příslušenství.

Pro dlužníka mnoho pozitivního nenajdeme. Zde je možné hovořit spíše o negativech. Postoupení pohledávky pro něj může znamenat například mnohem důslednější a razantnější přístup ze strany nového věřitele. Obecně ti, kteří kupují pohledávky, jsou profesionálové a umí si podstatně lépe poradit s vymáháním pohledávek než jejich původní majitelé. Ve chvíli, kdy je pohledávka postoupená, může dlužník také počítat s tím, že se také bude její původní hodnota navyšovat vzhledem k tomu, že s ní bude nový vlastník mít další náklady, které samozřejmě posune dále na dlužníka. Dalším negativem je skutečnost, že cedováním pohledávky se dlužník dostává do širšího povědomí veřejnosti, než byl doposud, což může být někdy značně nepříjemné.

S hlediska ochrany věřitele lze hovořit o cesi pohledávky jako o částečně pozitivním instrumentu, který dokáže určitou měrou zajistit alespoň část pohledávky. Opět je zde na místě poukázat na nějaké ale. V situaci, kdy se ukáže dlužník pro cesionáře při jeho prověřování jako nebonitní, cese neproběhne a původní věřitel se ke své pohledávce od dlužníka nedostane. Je totiž poměrně častým jevem, že ve chvíli, kdy se věřitel rozhodne svou pohledávku postoupit, je to proto, že dlužník již nemá oficiálně co nabídnout, že se například již zbavil svého majetku apod. Jestliže ovšem cese za úplatu proběhne, odpovídá postupitel postupníkovi až do výše přijaté úplaty, včetně úroků za to, že pohledávka trvala a ručí za její dobytost.¹⁶⁸ Vždy je tedy důležité znát o

¹⁶⁷ Novotný, P., Budíková, P., a kol.: *Nový občanský zákoník – Smluvní právo*. Praha, Grada Publishing, a.s. 2014, s. 230, str. 73. ISBN 978-80-247-5164-1

¹⁶⁸ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 331. ISBN 978-80-7478-638-9

své pohledávce a dlužníkovi veškerá fakta a tato předat společnosti, která pohledávku kupuje, tak aby nedošlo ke zbytečným problémům.

3 UTVRZOVACÍ INSTRUMENTY POHLEDÁVEK

Nový občanský zákoník nám, jak už bylo výše uvedeno, rozdělil instrumenty pohledávek na zajišťovací, o kterých bylo psáno v předcházejících kapitolách a dále na instrumenty utvrzovací o kterých bude řeč nyní. Zákonodárce určitě správně oddělil instrumenty, které nám pohledávku zajistit nemohou od těch, které ji zajišťují.

Utvrzení dluhu lze provést ujednáním smluvní pokuty nebo uznáním dluhu. Tyto uvedené instrumenty nám svou podstatou nemohou zajistit pohledávku věřitele, přesto nám mohou poskytnout výhody jiné. Uznáním dluhu je založena právní domněnka existence dluhu, oproti tomu smluvní pokuta utvrzuje dluh tak, že dlužníkovi nadále hrozí sankce a tím motivován ke splnění dluhu. Nejedná se tedy o zajištění dluhu, ale ve své podstatě o potvrzení jeho existence.

3.1 Smluvní pokuta

Smluvní pokuta, jako utvrzovací instrument, byl vyčleněn nově v novém občanském zákoníku, přičemž je upravena v ustanoveních §2048 až 2052. Samotnou funkcí smluvní pokuty není dluh zajistit, jako je tomu u instrumentů zajišťovacích ale posílit věřitelovo postavení jiným způsobem.¹⁶⁹ Podobně jako v předcházející právní úpravě si mohou účastníci závazkových právních vztahů mezi sebou ujednat pro případ porušení jaké-koli smluvní povinnosti, vyplývající ze smlouvy, smluvní pokutu. Smluvní pokuta je vždy sjednaná konsenzem stran závazkových vztahů oproti penále stanovenému při porušení povinností, které vyplývají z právních předpisů.¹⁷⁰ Při sjednávání smluvní pokuty je třeba, aby si strany dohodly výši pokuty či způsob, jakým se pokuta určí, přičemž není nutné, aby tato pokuta byla pouze plněním peněžitým.¹⁷¹ V každém případě musí být smluvní pokuta dohodnuta a stanovena tak, aby při jejím

¹⁶⁹ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 585. ISBN 978-80-7478-638-9

¹⁷⁰ Vondráková, A. a kol. *Meritum Vymáhání pohledávek.* 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 896, str. 62. ISBN 978-80-7357-686-8

¹⁷¹ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 3, §2048. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

případném uplatňování byla její výše nezpochybnitelná.¹⁷² Jako příklad je možné uvést stanovení pokuty v cizí měně, v tomto případě by měl být rozhodný devizový kurs platný v době splatnosti smluvní pokuty.¹⁷³ Zároveň ovšem je-li smluvní pokuta sjednána, nemá již věřitel právo na náhradu škody, která by případně vznikla porušením smluvních povinností, ke kterým se uvedená smluvní pokuta váže.¹⁷⁴ Samozřejmostí je, aby dlužník dále plnil svůj dluh, který byl smluvní pokutou utvrzen.¹⁷⁵

Na rozdíl od úroků a poplatku z prodlení není smluvní pokuta příslušenstvím pohledávky, nýbrž je samostatným majetkovým nárokem. Smluvní pokutu lze sjednat i vedle úroků z prodlení. V běžné praxi se ve smlouvách často objevuje článek, kde se smluvní strana v případě prodlení se zaplacením peněžní částky zavazuje zaplatit smluvní pokutu ve výši např. 0,05 % za každý den prodlení. Takové smlouvy nezmiňují o úrocích z prodlení a v případě, že k prodlení dojde, má oprávněná strana právo žádat nejen smluvní pokutu v dohodnuté výši, ale také úroky z prodlení v zákonné výši. Takovým, dalo by se říci skrytým způsobem, se běžně zvyšují sankce za prodlení cca o 50 %.¹⁷⁶ Judikatura nám potvrzuje, že: "*Smluvní pokuta sjednaná ve výši zhruba 0,5% denně z dlužné částky, je posuzována jako platné ujednání, které je v souladu s dobrými mravy.*"¹⁷⁷ A naopak nám říká, že: "*Ujednání o smluvní pokutě ve výši 1% denně je zpravidla považováno za neplatný právní úkon, který se přiči dobrým mravům.*"¹⁷⁸

V případě, že by došlo z jakého-koli důvodu k uzavření nepřiměřeně vysoké smluvní pokuty, je možné na návrh dlužníka tuto pokutu snížit a to rozhodnutím soudu, přičemž soud přihlíží k hodnotě a významu zajišťované povinnosti.¹⁷⁹ Zajímavostí je, že

¹⁷² Vondráková, A. a kol. *Meritum Vymáhání pohledávek*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 896, str. 63. ISBN 978-80-7357-686-8

¹⁷³ Tamtéž

¹⁷⁴ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 3, §2050. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

¹⁷⁵ Tamtéž §2049

¹⁷⁶ Doleček, M. *Zajištění a utvrzení dluhu*.

Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zajisteni-a-utvrzeni-dluhu-ppbi-51036.html#!> [cit. 2015-02-20]

¹⁷⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 33 Cdo 438/2005

Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Odo438/2005> [cit. 2015-02-20]

¹⁷⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 26 Odo 371/2006

Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/26Odo371/2006> [cit. 2015-02-20]

¹⁷⁹ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 3, §2051. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

ačkoli například samotná smlouva není v písemné formě, ustanovení o smluvní pokutě by tuto formu mělo mít. Rozhodně tak strany předejdou případným následným dohadům. Teoreticky je možné tuto dohodu sepsat i samostatně stranou původní smlouvy.

Jak zmiňuje komentář k novému občanskému zákoníku, tento odstranil "*štěpení právní úpravy smluvní pokuty mezi dva kodexy*" a má nyní smluvní pokuta jednotnou úpravu, bez speciálních ustanovení pro podnikatele.¹⁸⁰ Důležitým pro věřitele je judikát, který připomíná, že: „Splatnost smluvní pokuty nastává až poté, kdy je povinný vyzván k její úhradě, teprve poté se může dostat do prodlení."¹⁸¹ Případně další rozhodnutí nejvyššího soudu ohledně smluvní pokuty, která se rovná nevrácení zálohy: "*Pokud účastníci ve smlouvě o smlouvě budoucí sjednali jako smluvní pokutu nevrácení zálohy, je podmínkou platnosti tohoto ujednání platnost smlouvy o smlouvě budoucí.*"¹⁸²

3.1.1 Pozitiva a negativa smluvní pokuty

Pro věřitele je kladem možnost legálního navýšení původní částky v případě neplnění stanovených povinností dlužníka. V některých případech může být výše smluvní pokuty nezanedbatelná, nehledě k dalším nezávisle na pokutě účtovaným úrokům z prodlení, viz výše. V každém případě uplatnění sjednané smluvní pokuty jako utvrzovacího instrumentu a hlavně její smysluplnost je omezena solventností a především solidností zavázané strany. Pro věřitele, který má nesolidního a nesolventního dlužníka, nemá uzavření jaké-koli smluvní pokuty významný efekt, protože tento nezaplatí ani pohledávku, natož pokutu. Všichni věřitelé by měli pečlivě uvážit jakých, především zajišťovacích a následně utvrzovacích instrumentů v závazkových vztazích použít a hlavně s jakým partnerem samotnou smlouvu uzavírat.¹⁸³

¹⁸⁰ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 587. ISBN 978-80-7478-638-9

¹⁸¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 33 Cdo 105/2003
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Odo105/2003> [cit. 2015-02-20]

¹⁸² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 33 Cdo 1079/1999
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Cdo1079/1999> [cit. 2015-02-20]

¹⁸³ Vondráková, A. a kol. *Meritum Vymáhání pohledávek.* 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 896, str. 62 ISBN 978-80-7357-686-8

Negativem z pohledu dlužníka mohou být podmínky sjednávané smluvní pokuty. Některé smlouvy a hlavně ti, co je uzavírají, mohou cíleně stanovovat podmínky a výše smluvních pokut neúměrně vysoké. Dlužník, vzhledem k potřebě získat předmět půjčky, často lehkomyšlně přehlíží nevýhodnost smlouvy, včetně zmíněných podmínek smluvních pokut a sankcí.

3.2 Uznání dluhu

Další instrument, který byl vyřazen ze zajišťovacích institutů předchozí právní úpravy a byl zařazen mezi instrumenty utvrzení, je uznání dluhu. Jako takový vychází návrh ustanovení o uznání dluhu z doposavad platných úprav v kodexech občanském, obchodním i ve starém zákoníku práce. Z obchodního zákoníku se přejala úprava uznání dluhu placením úroků či placením částečným.¹⁸⁴ V zákoně samotném se dočteme, že jestliže někdo písemně¹⁸⁵ uzná svůj dluh co do důvodu i výše, má se obecně za to, že v rozsahu uznání a době uznání trvá.¹⁸⁶ Jeho utvrzovací funkce spočívá v založení právní domněnky existence dluhu v době uznání a *"je tak nástrojem preventivním a vede k posílení procesní pozice věřitele v případném sporu."*¹⁸⁷ Účinky uznání dluhu nastávají i v okamžiku, je-li pohledávka již promlčená. Samotný akt uznání dluhu je jednostranný právní úkon dlužníka, určený a směřovaný věřiteli a který lze učinit jen poté, co vznikl, přesto, že nemusí být ještě splatný.¹⁸⁸ Zákon přesně neurčuje, aby se dlužník v předmětném uznání dluhu zavázal k plnění, postačí, jestliže je z jeho projevu zřejmé, že si je své povinnosti k plnění vědom.

¹⁸⁴ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 600. ISBN 978-80-7478-638-9

¹⁸⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 32 Odo 1251/2006

Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/32Odo1251/2006> [cit. 2015-02-20]

¹⁸⁶ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 3, §2053. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

¹⁸⁷ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 601. ISBN 978-80-7478-638-9

¹⁸⁷ Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368, část čtvrtá, Hlava I, Díl 8, oddíl 3, §2053. ISSN 1211-1244.

¹⁸⁸ Doleček, M. *Zajištění a utvrzení dluhu.*

Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zajisteni-a-utvrzeni-dluhu-ppbi-51036.html#!> [cit. 2015-02-20]

Podobně jako u smluvní pokuty musí být výše uznaného dluhu vyjádřena tak, aby byla objektivně určitelná. V komentáři k novému občanskému zákoníku se dočteme: "*Z uznání dluhu musí být zřejmé, kdo je činí a vůči komu směřuje, jaký peněžitý či nepeněžitý dluh uznává a jaká je jeho výše a důvod.*"¹⁸⁹ V žádném případě nestačí pouze to, zda dlužník i věřitel ví o jaký dluh a v jaké výši jde, ale vzhledem k obligatorní formě právního úkonu by měly tyto údaje vyplývat nejlépe z písemného projevu.¹⁹⁰ Předmětem tohoto instrumentu mohou být dluhy peněžité i nepeněžité, přičemž termín, splnění dluhu, nemusí být v uznání dluhu vůbec uveden.

Dlužník nemá povinnost uznat vůči věřiteli svůj dluh. Uznáním také nezaniká původní závazek dlužníka a zároveň nevzniká ani nový, jen se usnadňuje procesní situace věřitele v případě soudního sporu, neboť věřitel již nemusí prokazovat vznik dluhu ani jeho výši v době uznání. Naopak pokud by namítal dlužník, že předmětný dluh nevznikl nebo že již byl splněn nebo jinak zanikl, byl by nucen podat prokazatelný důkaz – tímto utvrzovacím instrumentem tedy přechází důkazní břemeno z věřitele na dlužníka.¹⁹¹

Utvrzovací institut uznání dluhu je třeba odlišovat od uznání nároku žalovaným v průběhu soudního řízení, jenž je předpokladem pro vydání rozsudku pro uznání. Uznání nároku v soudním řízení není uznáním dluhu dle hmotného práva. Pakliže je však v soudním řízení předloženo uznání dluhu, není to důvodem k vydání rozsudku pro uznání.¹⁹²

Písemné prohlášení dlužníka o tom, že uznává dluh, má za důsledek vyvratitelnou právní domněnku, že dluh v době uznání trval a to v uznaném rozsahu. Dle judikatury Nejvyššího soudu tak i závažná pochybnost o tom, zda existuje skutečnost, které svědčí právní domněnka, nestačí k tomu, aby tato skutečnost nebyla považována za prokázanou.¹⁹³ Velmi důležitým prvkem, který je typický pro tento instrument, je založení běhu nové promlčecí doby v důsledku jejího přerušování, takže namísto doposud

¹⁸⁹ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 601 ISBN 978-80-7478-638-9

¹⁹⁰ Doleček, M. *Zajištění a utvrzení dluhu.*

Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zajisteni-a-utvrzeni-dluhu-ppbi-51036.html#!>

[cit. 2015-21-20]

¹⁹¹ Doleček, M., *Uznání dluhu.* Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zajisteni-a-utvrzeni-dluhu-ppbi-51036.html#>

¹⁹² Tamtéž

¹⁹³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 32 Cdo 170/2010

Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/32Cdo170/2010> [cit. 2015-02-20]

uběhlé promlčecí doby počíná běžet nová a to desetiletá promlčecí doba ode dne, kdy k uznání dluhu došlo.¹⁹⁴ Co se promlčení týče, mohou nastat různé situace, například když dlužník uzná právo věřitele co do důvodu, ale pouze do určité výše, nastanou potom účinky uznání jen ohledně uznané výše a původní promlčecí doba pokračuje dál vztahená k neuzanému zbytku dluhu. Dále příkladně je-li platně uznán promlčený dluh, nemůže se nadále dlužník bránit námitkou promlčení, to ovšem pouze tehdy, když ten, kdo uznal promlčený dluh, o promlčení věděl.¹⁹⁵ Uznání dluhu je možné provést i několikrát po sobě. Také právo přiznané soudním rozhodnutím může být uznáno dlužníkem co do důvodu a výše a v tomto případě by nová promlčecí doba běžela ode dne, kdy k tomuto uznání došlo.¹⁹⁶ V případě, že dlužník uzná svůj dluh, nebo takové právo přiznal svým rozhodnutím orgán veřejné moci, pak neplatí desetiletá promlčecí doba pro úroky.¹⁹⁷

Pro situace kdy jsou dlužníci zavázáni společně a nerozdílně, ať už u závazku děleného mezi dlužníky, nebo u závazku solidárního, se účinky uznání dluhu jen některým z nich, vztahují pouze na tohoto dlužníka. Solidárně zavázaný dlužník může samozřejmě uznat i celý dluh co do důvodu a výše. V případě uznání dluhu jen jedním z manželů může zavazovat oba manžele, je-li možné zejména s ohledem na výši dluhu, takový úkon považovat za běžnou záležitost.¹⁹⁸ V případě když ručitel vysloví souhlas s uznáním dluhu dlužníkem, pak je toto uznání účinné i vůči němu samotnému. Jestliže dlužník plní svůj dluh pouze částečně, má toto plnění účinky uznání zbytku dluhu, v případě že lze usuzovat, že plněním dlužník uznává i zbytek dluhu. Týká-li se uznání významného dluhu, případně je-li dlužník méně bonitní, je velmi vhodné provést uznání dluhu formou notářského zápisu s doložkou přímé vykonatelnosti. Tato listina má totiž účinky vykonatelného exekučního titulu a na jejím základě je možné podat přímo návrh na exekuci a není potřeba absolvovat často zdlouhavé soudní řízení.¹⁹⁹

¹⁹⁴ Vondráková, A. a kol. *Meritum Vymáhání pohledávek*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 896, str. 69

¹⁹⁵ Doleček, M. *Zajištění a utvrzení dluhu*.

Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zajisteni-a-utvrzeni-dluhu-ppbi-51036.html#!>

[cit. 2015-02-20]

¹⁹⁶ Tamtéž

¹⁹⁷ Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700, str. 603. ISBN 978-80-7478-638-9

¹⁹⁸ Doleček, M. *Zajištění a utvrzení dluhu*.

Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zajisteni-a-utvrzeni-dluhu-ppbi-51036.html#!>

[cit. 2015-02-20]

¹⁹⁹ Doleček, M. *Zajištění a utvrzení dluhu*.

3.2.1 Pozitiva a negativa uznání dluhu

Kladem tohoto utvrzovacího instrumentu pro věřitele je především fakt, že dlužník svým podpisem dluh uzná co do důvodu a výše, tj. v plném rozsahu, jinými slovy zbavuje se možnosti v budoucnu napadnout jeho existenci i jeho výši. Zároveň je jistě velmi důležité založení nové promlčecí doby, jak již bylo řečeno, desetileté. Věřitel má v daný okamžik poměrně silný prostředek k tomu, aby se mohl u soudu domáhat bezproblémově své pohledávky. Uvedená bezproblémovost je spjata s tím, že se soud dále nebude domáhat předložení dalších dodatečných důkazů pravosti či platnosti pohledávky a většinou vydá platební rozkaz směrem k dlužníkovi, jak potvrzuje i judikatura Nejvyššího soudu.²⁰⁰

Negativem pro dlužníka, jak vyplývá z předchozího odstavce, je situace, do které se podpisem uznání dluhu dostal, tedy to, že sám již nemůže namítat u soudu například rozpor s žalovanou částkou, či další důvody, které by se týkaly vzniku samotného dluhu apod. Podpisem již vše uznal a dále se již jen musí řídit rozhodnutím soudu o přikázání platby.

Z pozice ochrany práv věřitele je tento utvrzovací instrument poměrně silným a důležitým institutem, který je také v mnoha případech účinným a především hojně využívaným. Dlužníka často přiměje, aby svůj dluh splnil. Opět ale není samozřejmě zcela samospasný, neboť nemá-li dlužník potřebné finanční prostředky, věřitel se jich bohužel nemá šanci domoci.

O negativech tohoto instrumentu pro věřitele není třeba uvažovat, snad jen ve chvíli, kdy je uznání dluhu nesepsáno dostatečně určitě a soud jej neuzná, viz: *"Není-li určitost projevu vůle uznat dluh co do důvodu a výše a příslib dluh zaplatit dána obsahem listiny, na níž je zaznamenán, nejde o platné uznání dluhu."*²⁰¹ nebo obdobný rozsudek, který upřesňuje literu zákona následovně: *"K platnosti uznání dluhu ve smyslu § 558obč. zák. je třeba písemná forma, vyjádření příslibu zaplatit dluh a uvedení důvodu dluhu a jeho výše. Důvod dluhu sice nemusí být v listině obsahující uznání*

Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zajisteni-a-utvrzeni-dluhu-ppbi-51036.html#!>
[cit. 2015-02-20]

²⁰⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 32 Cdo 170/2010
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/32Cdo170/2010> [cit. 2015-02-20]

²⁰¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 33 Odo 779/2002
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Odo779/2002> [cit. 2015-02-20]

práva uveden výslovně, ale musí být jednoznačně odvoditelný, stejně tak uznání dluhu co do jeho výše musí být vyjádřeno tak, aby výše byla objektivně určitelná."²⁰² Jinými slovy je pro věřitele velmi důležité uznání dluhu sepsat vhodným způsobem a uvést zde vše potřebné dle zákona, aby měl možnost bez větších problémů vymáhat svou pohledávku u soudu.

Pravdou ovšem opět zůstává, že ani výjimečně zdařilé uznání dluhů v některých případech nezajistí věřitelům vymožení jejich platných pohledávek. V situaci kdy se dlužník dostane do existenčních problémů, nemá žádný obchodovatelný majetek a nezbývá mu na obživu například více, než je zákonné minimum, tak i přes rozhodnutí soudu na něm nelze vymáhat a domoci se svých nároků.

²⁰² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 33 Odo 507/2001
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Odo507/2001> [cit. 2015-02-20]

4 NEDOSTATEČNÁ LEGISLATIVA V KONTEXTU OCHRANY VĚŘITELE

V předchozích kapitolách byly popsány jednotlivé zajišťovací a utvrzovací instrumenty, které jsou součástí naší platné legislativy. Uvedené instrumenty věřitelům svým způsobem mohou pomoci ochránit jejich pohledávky vůči dlužníkům. Vzhledem k tomu, že existuje mnoho druhů pohledávek, legislativa nám také poskytuje celou řadu popisovaných zajišťovacích instrumentů, z nichž každý je jinak vhodný zajistit určitý druh vznikající pohledávky. Některé instrumenty jsou téměř dostatečné a mají předpoklad zajistit v určitém případě pohledávku plnohodnotně, další jsou jen částečnou pomocí. Vždy totiž záleží především na tom, jak jsou jednotlivé instrumenty zvoleny a dohodnuty, jak jsou provedeny a jak jsou uplatňovány. Ovšem, co je v dané problematice nejdůležitější jsou samotné smluvní strany, jejich okamžitá finanční situace a především její skutečné úmysly. Zmiňuji zde záměrně obě smluvní strany, neboť ne zcela vždy jen vznikající dlužník může mít nekalé úmysly. Pro případy, kdy obě smluvní strany mají jen ty nejčistší a zcela korektní úmysly, by se dalo myslím konstatovat, že zajišťovací instrumenty, kterými platná legislativa disponuje, jsou celkem dostatečné. Takto je možné hovořit ovšem pouze v případě, že se některé ze stran nějakým zásadním způsobem nezmění například finanční či životní situace a ona poté není schopná dostát svým smluvním závazkům.

Velkou měrou se na celkovém množství vymáhaných pohledávek podílejí ovšem případy, kde dlužníci již od samého počátku neměli v úmyslu svůj dluh uhradit řádně a včas anebo dokonce uhradit ho jakkoli. Takoví potenciální dlužníci jsou dvojího druhu. Jednak tací, kteří bezmyšlenkovitě a lehkomyšlně zadluží sebe i případně celou rodinu a je jím naprosto jedno, zda a jaký zajišťovací, či utvrzovací instrument svému věřiteli podepíší s tím, že dále důkladně neřeší, zda budou poctivě moci splácet po celou dobu trvání dluhu. Následně, když dojde na nejhorší a nejsou momentálně schopni splácet své dluhy, snaží se řešit splátky novými půjčkami apod. a tím se dostávají do dluhové finanční spirály, ze které není snadný únik. Většinou pod tuto skupinou dlužníků spadají méně finančně gramotné skupiny nepodnikajících obyvatel.

Opačným způsobem k vznikajícím dluhům přistupuje jiná skupina potenciálních dlužníků, která také nehodlá svůj dluh zaplatit řádně a včas, ale na rozdíl od té první

skupiny, si je přesně vědoma síly a účinku jednotlivých zajišťovacích instrumentů a proto se pouze cíleně zaváže jen nezbytnou měrou, tak aby jí zůstal tzv. prostor pro manévrování a splácení dluhu mohlo být nějakým způsobem oddalováno. Nežádka se stává, že mají připravený scénář postupu, jak se vyhnout placení dluhu zcela. Zbaví se svého majetku tak, že jej přepíše na někoho vhodného, přestanou pracovat a podobně.

Lepší variantou jsou pohledávky vznikající například prodejem nemovitostí, či velkých movitých věcí, kde je zajištění vztaženo k úplnému doplacení kupní ceny a až následně přechází do majetku dlužníka. Ale i zde jak je známo z praxe, dochází občas k situacím, kde cíleně podvede jedna strana druhou, přičemž i zajištěním bylo od počátku manipulováno ve prospěch podvodníka.

Ať je už řeč o jaké-koli skupině dlužníků, v případě, že má od počátku záměr nějakým způsobem se vyhýbat platbám svých dluhů, nedokáže účinně ve všech případech naše legislativa zabránit takovým snahám, o čemž svědčí nespočet věřitelů, kteří se přes veškerou svou snahu svých pohledávek nedomohli a co je nejhorší, tak jejich dlužníci nepocítili žádné větší úhony.

4.1 Nedostatečná ochrana věřitelů podnikatelské sféry

Skupinou dlužníků, kterou bych chtěl hlavně zmínit, je skupina podnikajících subjektů, kde musím bohužel konstatovat, že legislativa až na výjimky, není schopná zajistit věřitelům jejich nároky. Onou výjimkou je například myšleno zajištění finanční či bankovní záruky při velkých zakázkách. Zdaleka ne vždy jsou zadavatelské firmy ochotny na velké zakázky bankovní záruky zajišťovat. Bohužel je situace, příkladně na stavebním trhu, velmi neutěšená a nepřímo tak nahrává nesolidně smýšlejícím subjektům. Na velké stavební zakázky a to zvláště na ty státem zadané, je vždy vypsáno výběrové řízení. Každé takové výběrové řízení je samozřejmě podepřeno závaznou projektovou dokumentací, kde je kromě všech potřebných technických a technologických informací uveden také projektový rozpočet, který obsahuje cenu projektu vztaženou k době a místu provedení samotné zakázky. Jinými slovy odpovědný projektant zakázky stanoví dle projektového výkazu výměr a aktuálních dostupných informací tzv. projektantskou cenu projektu. Tato cena je jedním z

porovnávacích parametrů výběrového řízení kromě nabídkové ceny a dalších předpokladů, jako jsou dosažené reference, nabízená kvalita provedení, množství vlastních kapacit, technických prostředků, další technické zázemí apod. V současné době je nejvýznamnějším parametrem výběrových řízení nabídková cena případných dodavatelů. Ačkoli je cena projektu stanovená a výběr zhotovitele by se měl zaměřovat především na ostatní parametry jako je kvalita jeho referenčních, předchozích zakázek, vlastní kapacita potřebné techniky a personálního obsazení, do výběru hovoří především nabízená cena za dílo. V současnosti a to již dlouhodobě vyhrává podobné zakázky ten, jehož cenová nabídka se pohybuje okolo padesáti až šedesáti procent skutečné projektantské ceny za dílo. Každému i laikovi by mělo být více než jasné, že za takovou cenu dílo nelze v požadované kvalitě a čase zhotovit a přesto se zakázka zadá. Co tedy vede nabízející firmu k tomu, aby zakázku chtěla zhotovit i za cenu prodělku? A co vede zadávající subjekt, například stát k tomu, aby zadal zakázku zhotovit za prokazatelně a podstatně nižší cenu, než je její skutečná hodnota? Když pominu fakt, že stavebních zakázek není dostatek k tomu, aby se uživil celý stavební trh a je tím pádem poměrně velká konkurence, snažící se o přežití i za cenu pokrytí alespoň některých nákladů, nabízí se logicky jen několik důvodů. Jeden z důvodů je praxe, kde zhotovitel cestou prokázaných vícenákladů na části díla dospěje k určitému navýšení účtovatelné ceny. Dále pak použití méně kvalitních a tedy levnějších materiálů, vydávaných za materiály požadované a naceněné projektantem. Dalším důvodem může být úmysl nezaplatit za provedené části díla některými jeho subdodavateli. Tento úmysl je často skryt za pozdější prokázání nesplnění některých povinností ze smlouvy, pokryté následnými sankcemi. Je samozřejmě známo i nemálo investorů, potažmo vyšších dodavatelů, kteří cílenou likvidací po dosažení svých cílů ukončili činnost. Následně jejich subdodavatelé bohužel za své provedené dílo zapláceno nedostali, což je dovedlo také k likvidaci, původně nezamýšlené, ale bohužel vynucené.

Subdodavatelé, kteří v této chvíli vystupují, jako strana věřitelská jsou vůči svému dlužníkovi ve značné nevýhodě, protože se mohou chránit pouze omezeně. Ano existuje například instrument bankovní - finanční záruky a podobně, ale bohužel až na výjimky není reálně proveditelný. Za prvé vyšší dodavatel od státu také žádnou bankovní záruku neobdrží a za další ve chvíli, kdy by chtěl subdodavatel po vyšším zhotoviteli nějaké podobné zajištění, nevyhrál by výběrové řízení, či potažmo zakázku o dílo. Vedle

jednoho subdodavatele totiž soutěží několik dalších, kteří o záruku nepožádají.

Z výše uvedeného je patrné, že například stát nutí své podnikatele provádět nekvalitní díla a to dokonce s jeho plným vědomím, přičemž svojí nedokonalou legislativou ve své podstatě pomáhá svým prostředníkům, tj. vyšším dodavatelům k tomu, aby bez jakékoli úhony nebo trestu, dosáhli svých cílů, případně je jim navíc umožněno ukončení činnosti s tím, že mohou za určitých podmínek bezproblémově zahájit stejnou činnost pod jiným jménem a s čistým stolem a samozřejmě pouze s aktivy z minulé, již ukončené firmy. Z praxe minulých let známe nespočet konkrétních případů, kde fyzicky jeden a tentýž subjekt, se stejnými lidmi jako statutárními orgány po neúspěchu jedné firmy podnikal dále pod firmou jinou nebo dokonce také opakovaně pod firmami následnými. Je až s podivem, že podobní podnikatelé při podobném scénáři vytvářejí po likvidaci jedné firmy firmu druhou, ale někdy i následně třetí či čtvrtou.

Opět zde je možné hovořit o několika druzích podnikatelů. Jednak jde o skupinu firem, které byly nuceny svou firmu zlikvidovat a to díky své druhotné platební neschopnosti. Jinými slovy svou činností měly sice vyděláno dostatečné množství prostředků na normální další chod podniku, ale vlivem toho, že jim vyšší dodavatelé z nějakých důvodů neplatili permanentně včas nebo dokonce jim některá provedená díla nezaplatili vůbec, ať to bylo z jakýchkoli důvodů, byli nuceni svoji činnost oficiálně ukončit. Méně odvážní jedinci v ten okamžik přestali dále podnikat a raději se nechali zaměstnat s tím, že již v takovém nezajištěném podnikatelském prostředí nikdy podnikat dále nechtějí. Další skupinou podnikatelů je taková, která v okamžiku, kdy byla donucena výše uvedenou platební situací k likvidaci firmy, začala podnikat ve stejném, či podobném oboru ihned dále, jen pod názvem jiné firmy. To stále hovoříme o části podnikatelů, kteří svoji činnost prováděli dle svého nejlepšího vědomí a svědomí a byli ke své likvidaci a případné znovu obnovené činnosti donuceni vnějšími okolnostmi aniž by sami chtěli. Zde můžeme konstatovat, že stát se současnou legislativou podobné subjekty nedokáže účinně ochránit a dokonce se nebojím říci, že svou nedokonalou činností, či nečinností přihlíží úbytku drobných a středních podnikatelů, ačkoli by mělo být v jeho zájmu i tuto skupinu podnikatelů podporovat a poskytovat příznivé podnikatelské prostředí.

Podstatně závažnější problém ovšem spatřuji v situaci, kdy skupina podnikatelů,

zařazením mezi střední a vyšší, kteří jsou schopni vyhrávat větší zakázky a také zakázky státní, cíleně využívají nedokonalosti systému. Příznivci konspiračních teorií by mohli v této chvíli výše uvedené označit ve své podstatě za cílenou konspiraci, kdy jsou vybrané skupiny podnikatelů nabádány k tomu, aby za cca padesátiprocentní projektantské ceny vyhrávali zakázky pro stát a následně svojí platební morálkou likvidovali subdodavatele a následně sami sebe. Jako odměnou je jim potom snadné vyhrávání dalších velkých zakázek, byť už pod jiným názvem firmy a jejich ochrana v souvislosti se založením firmy nové. Jistě tato teorie je v zásadě neuvěřitelná a ve své podstatě konspirační a těžce uvěřitelná. Uvažme a shrňme ale výše uvedená fakta:

- stavební a jiné zakázky se skutečně, reálně vyhrávají za cca 50-60% projektantských cen²⁰³
- státu jsou předávána hotová díla za ceny, které jsou nižší než projektantské
- výjimku tvoří největší zakázky, které provádějí největší, nejsilnější a dlouhodobě zavedené firmy na trhu, většinou se zahraniční účastí. Zde potom dochází naopak k navyšování původně vítězných nabídkových cen a tím pádem k podražení díla
- zakázky opakovaně vyhrávají podobné typy firem
- mnohé z těchto firem mají několikrátý název, ačkoli mají stejné osoby jako statutární orgány
- tyto firmy nikdo zásadním způsobem nikdy nepotrestal za předchozí činnost, kdy zapříčinily likvidace svých subdodavatelů

Tato fakta jsou všeobecně známá, minimálně v odborných kruzích, které se danou problematikou zabývají. Dalo by se tedy konstatovat, že stát nezabezpečuje zcela zdravé podnikatelské prostředí. Někdy naopak nečinně přihlíží neutěšené situaci, která má za následek nekvalitně prováděná díla, případně předražená díla, zbytečné a možná cílené likvidace firem, které mají sloužit k lehce získanému prospěchu firem, kteří jsou vyššími dodavateli a potažmo také k prospěchu státu.

²⁰³ Foltýn, J., *praktická část*. Diplomová práce. 2015

5 NÁVRH OPATŘENÍ, VEDOUcí K PLOŠNÉ OCHRANĚ VĚRITELE - PODNIKATELE

V předcházejících kapitolách byly popsány instrumenty, které jsou větší nebo menší měrou schopné nějakým způsobem ochránit věřitelovu pohledávku. Také bylo řečeno, že v případě, kdy od počátku některá ze smluvních stran nemá v úmyslu dostát svých závazků, je značně problematické a někdy dokonce nemožné, aby věřitel svých práv dosáhl. Také bylo řečeno, že stát a jeho legislativa je v některých situacích příčinou toho, že věřitelé jsou na svých právech omezeni či neprávem kráceni. Vycházejme z toho, že je to pouze nedokonalostí systému, který umožňuje nepoctivým dlužníkům své dluhy vytvářet, zároveň je nehradit řádně a včas. Situaci napravit a vyřešit zcela anebo z velké části má v rukou právě pouze stát se svými pravomocemi.

Jak to už v životě bývá, řešení by mohlo být poměrně jednoduché a přitom plošně účinné. Ve své podstatě je potřeba vyřešit několik zásadních problémů. Především se jedná o to, aby se žádný podnikatel nemusel obávat druhotné platební neschopnosti, aby nemusel řešit problém, že za vykonanou, dobře a kvalitně odvedenou práci či předané zboží, nedostane zapláceno. Následně je pak nutné zajistit, aby sama firma dále automaticky zaplatila svým subdodavatelům. Dále je důležité, aby podnikatel, který se svojí vinou, nesprávnou ekonomickou nebo nějakou nezákonnou činností dostane do problémů a dá firmu do likvidace, aby neměl možnost beztrestně a nerušeně dále opakovaně podnikat. Naopak, aby nesl veškeré následky uplatněním přísných sankcí. V neposlední řadě by bylo nanejvýše vhodné, aby stát postupoval při výběrových zakázkách odborným přístupem z pozice odpovědného, řádného hospodáře, přičemž jeho zástupci musí nést také břemeno odpovědnosti a při nestandardních rozhodnutích, která prokazatelně neodpovídají zásadě odbornosti, hospodárnosti či kvalitě provedení, musel nést také plné následky.

Takovým jednoduchým řešením, které by pokrylo výše uvedené požadavky, by bylo schválení poměrně jednoduše koncipovaného návrhu zákona o principu podnikatelských pravidel. Také by bylo samozřejmě vhodné upravit zákon o veřejných zakázkách a to ve smyslu stanovování priorit výběrových podmínek pro vítěznou firmu.

Uvedený návrh zákona by měl obsahovat několik důležitých ujednání. Prvním ujednáním by se stanovilo, že podnikající, ale i nepodnikající osoba, která si objednáva jakoukoli službu, materiál nebo zboží, musí mít nutně zabezpečeno pro daný, konkrétní případ finanční krytí. Toto finanční krytí je možné hotovostním způsobem nebo bezhotovostním způsobem a to zajištěným úvěrem, provozním kapitálem, hypotékou, finanční zárukou a podobně. Pouze v případě, má-li podobným způsobem zajištěnou platbu ve splatnosti pro svého dodavatele, je oprávněn objednat si danou službu či zboží. V případě, že si dotyčná osoba objedná službu nebo zboží a nemá zabezpečenou stoprocentní platbu, přičemž za objednanou službu či zboží včas a řádně nezaplatí, dopustí se vědomého trestného činu, který bude vždy sankcionován dle příslušných stanovených pravidel. Sankce by měly být dostatečně tvrdé a přísné, odstupňované dle finanční výše té které transakce. Kromě automatického trestu odnětí svobody pro dotyčnou fyzickou osobu, statutární orgán či nepodnikatele, by měla být další sankce také automatická nemožnost následného podnikání a zároveň pro osoby blízké, myšleno rodinné příslušníky, případně například osoby majetkově provázané s dotyčnou osobou. Samozřejmostí by bylo okamžité a dostatečné finanční vyrovnání mezi oběma smluvními stranami tak, aby nedošlo k újmě práv poškozeného. V případě, že by v danou chvíli nemohl vyrovnat závazky dlužník, vyrovnal by je za něj stát. Následně by si je na dlužníkovi uplatnil všemi dostupnými prostředky, jako exekucí jeho kapitálu, včetně exekucí jeho mzdových prostředků, získaných prací ve výkonu trestu.

Takový zákon by měl za následek vyrovnání podmínek tržního prostředí, kde by se nemuseli podnikatelé, ale i nepodnikající subjekty obávat toho, že za jejich vykonanou a kvalitně provedenou práci či předané zboží nedostanou včas a řádně zaplacené. Nedocházelo by k žádné řetězové reakci, kdy by prostřední subdodavatel díky tomu, že nedostal zaplacené od vyššího dodavatele, nebyl schopen dále zaplatit nižšímu subdodavateli. Všichni by byli nuceni zákonem platit včas a řádně své dluhy a byli by si vědomi, že v případě porušení podmínky zákona, tedy když nebudou schopni pokrýt své závazky, musí přijmout trest za trestný čin. Nikdo by si nedovolil, podobně jako je tomu dnes, objednávat cokoli s tím, že až v době splatnosti shání prostředky na úhradu, případně je shání a platí částečně a postupně v době, kdy věřitel svoji pohledávku již dávno uplatňuje. Ve své podstatě je dosud věřitel většinou v situaci, kdy je rád za to, že svoji pohledávku obdrží, byť později, než je její splatnost, případně, že ji

vůbec obdrží. Vskutku je tento způsob podnikání velmi těžký a podmínky současného podnikání a podnikatelského prostředí jsou mírně řečeno problematické.

PRAKTICKÁ ČÁST

6 OCHRANA VĚŘITELE V PRAXI - PRŮZKUM REÁLNÝCH ZKUŠENOSTÍ

6.1 Cíl a hypotézy průzkumu

Cílem mého průzkumu bylo zjistit a ověřit si skutečnost, že stát se svoji současnou legislativou nedokáže účinně ochránit věřitele a to především v oblasti podnikatelské sféry. Vzhledem k mé dosavadní, téměř 26leté praxi v oboru stavebnictví, se oblast průzkumu zaměřovala především do této oblasti podnikání. Fakt, že několik posledních let byl tento obor ve značném útlumu kvůli krizi, ještě více podtrhl závažnost mezer v zákonech, týkajících se podnikání jako takového.

Teoretické závěry, zmíněné v předcházejících částech této práce ukazují konkrétně na některé, z mého pohledu, velmi závažné nedostatky v uvedené oblasti a také naznačují možný způsob jejich řešení. Praktický průzkum se tedy cíleně zaměřil na prokázání anebo naopak neprokázání mých teoretických závěrů.

Stanovil jsem si několik základních hypotéz, na základě kterých jsem vypracoval dotazník. Zaměřil jsem se na výše uvedený obor stavebnictví a pro objektivnost také na nepodnikající subjekty. Spektrum otázek bylo zaměřeno na reálné zkušenosti se zajišťovacími instrumenty, dále na zkušenosti s odepsanými pohledávkami, také na zkušenosti s firmami, které opakovaně ukončily a opět obnovily svou činnost pod jiným názvem. Dále jsem se pokusil získat názor od poptaných subjektů, zda jsou spokojeni se současným stavem ochrany věřitele v kontextu s platnou legislativou a zda by se ztotožnili s mým návrhem plošné ochrany věřitele.

Cílem druhé části výzkumu bylo získání relevantních informací o získávání zakázek za podstatně nižších cen, než jsou ceny projektů. Průzkumem byly získány reálné informace ze skutečných výběrových řízení stavebních zakázek. Tyto by měly vést k potvrzení výše uvedených faktů a tím pádem k potvrzení stanovené hypotézy o

možnostech výher stavebních zakázek pouze za nabídek neadekvátních cen, které jsou řádově o několik desítek procent podhodnocené oproti cenám daných projektů.

Mé hypotézy v první empirické části bych shrnul do formulací odpovědí na několik zásadních otázek, týkající se dané problematiky:

Otázka č. 1: Využívají se v praxi zajišťovací instrumenty za účelem ochrany pohledávek?

Moje hypotéza: Ano využívají. Ovšem ne zcela vždy. V některých případech je věřitelům žinantní si o zajištění říci, jindy to nelze vyžadovat vzhledem k povaze pohledávky.

Otázka č. 2: Jsou zajišťovací instrumenty vždy prostředkem k zajištění a dobytí pohledávky?

Moje hypotéza: Pouze v některých případech. Například zajištění formou plomby na katastru nemovitostí, nebo formou 100% zástavy či bankovní záruka fungují celkem spolehlivě. Nedají se ovšem použít na všechny druhy pohledávek.

Otázka č. 3: Existují pohledávky, které přesto, že byly zajištěny, musely být v konečné fázi odepsány?

Moje hypotéza: Existuje takových pohledávek nespočet. Mnoho firem, které měly platit za služby či zboží, vstoupily do likvidace a své dluhy nikdy nezaplatily, a když tak pouze částečně.

Otázka č. 4: Existují nějaké firmy, které vzápětí po ukončení své činnosti opět obnovily svou činnost pod jiným jménem, ale se stejným majitelem či statutárním orgánem?

Moje hypotéza: Ano, takových firem je mnoho.

Otázka č. 5: Zajišťuje současná legislativa vyhovujícím způsobem ochranu věřitelů, potažmo podnikatelů?

Moje hypotéza: V žádném případě ne. Současný stav legislativy nedokáže zdaleka ve všech případech ochránit věřitele, spíše je tomu výjimečně.

Otázka č. 6: Je zabezpečeno ze strany státu příznivé podnikatelské prostředí tak, aby se podnikatelé nemuseli bát o své investice a o své pohledávky?

Moje hypotéza: Podnikatelské prostředí je v současné době naopak velmi nepříznivé. Podnikatelé, obzvláště malí a střední nemají mnoho jistoty ve svých podnikatelských činnostech, nemohou si být jisti, že včas obdrží své pohledávky a nemohou v některých případech ani žádat na své pohledávky jištění, neboť by zakázky neobdrželi.

Otázka č. 7: Bylo by vhodné, aby existoval zákon, který by všem nařizoval mít každou objednávku finančně pokrytou a v souvislosti s tím, aby každý za dodané zboží či kvalitně provedenou práci musel, oproti přísným sankcím, poctivě zaplatit smlouvenou cenu a to za dohodnutých podmínek?

Moje hypotéza: Ano, v každém případě. Jen by muselo být zajištěno, aby i ten vyšší dodavatel zaplatil a nevznikla tak řetězová reakce neplacení, jako je tomu dosud.

Otázka č. 8: Bylo by správné, aby každý nepoctivý člověk, nebo nesolidní firma byla formou svých zástupců, okamžitě po zásluze přísně potrestán za nezaplacení objednaného zboží či služby, ačkoli by měl povinnost mít objednávku předem finančně pokrytou, tedy, že by nezaplatil jen účelově?

Moje hypotéza: Ano, samozřejmě. Každý, kdo by neplatil účelově, ačkoli by měl připravené peníze a to pod hrozbou zákonných sankcí, by s tím musel počítat. V tom případě by takových případů bylo pouhé minimum a značně by se vylepšilo podnikatelské prostředí. A ten, kdo by dal nepodloženou objednávku vědomě, by si trest zasloužil ještě přísnější.

Otázka č. 9: Bylo by správné, aby součástí trestu za takové nepoctivé chování firmy, kdy podnikatel nezaplatí za dodané zboží, či kvalitně provedenou práci, byl kromě vyrovnání všech závazků, také neomezený zákaz podnikání, stanovený i pro blízké rodinné příslušníky či osoby majetkově spojené s dotyčným podnikatelem?

Moje hypotéza: Ano dosud totiž má téměř každý, trestně bezúhonný, možnost podnikat, byť v minulosti nějakým způsobem například zapříčinil svým neplacením likvidaci nějaké firmy nebo sám svou firmu zlikvidoval a své závazky tak dále neplnil. Žádný nepoctivě jednající podnikatel by podnikat neměl a to ani pomocí svých blízkých, jako tomu dnes mnohdy je.

6.2 Charakteristika výzkumného vzorku, metody sběru dat a zpracování údajů

Vzorek dotazovaných byl stanoven napříč spektrem malých a středních firem, převážně z oboru stavebního a obchodního, do vzorku dotazovaných byli v rámci objektivit také zařazeni nepodnikající osoby, které jsou u podobných firem zaměstnání. Metoda, která byla zvolena pro získání dat pro tuto práci, byla provádění informativních odborných rozhovorů a vypracování dotazníků. Nejprve byl proveden výběr vhodných firem, načež byla osobně kontaktována kompetentní osoba a sjednána následná schůzka. Zde, po uskutečnění rozhovoru na téma ochrany věřitele v kontextu současné legislativy, byla zmíněná osoba požádána o vyplnění předloženého dotazníku, kde jsem byl zároveň nápomocen instrukcí. Kontaktovány byly většinou firmy, se kterými přicházím do styku v obchodním a pracovním vztahu. Vzhledem k tomu, že podobné ankety, dotazníky a rozhovory na podobná témata, jsou často interně chráněné a pro externí subjekty tedy ve své podstatě tajné. Soukromé firmy, podnikající fyzické osoby, ale i osoby nepodnikající málo kdy ochotně sdělují informace o svých interních a problematických tématech. Proto si jejich spolupráce a sdělování choulostivých dat velmi cením.

Jak jsem již uvedl, ne všichni dotazovaní byli ochotni se tohoto průzkumu účastnit bezvýhradně. Tam, kde to nebylo z jakého-koli důvodu vhodné, nebo možné jsem zaznamenával alespoň částečné odpovědi. Protože jsem zvolil cíleně poměrně jednoduchý způsob dotazníku, všichni dotazovaní zadaný úkol splnili správně. Dotazníky byly vyplňovány neanonymně, tedy včetně veškeré identifikace osoby i firmy a to z důvodu objektivit sbíraných dat. V případě, že dotazníky byly vyplněné ihned při osobním jednání, tyto jsem si převzal. V opačném případě jsem jim nechal čas

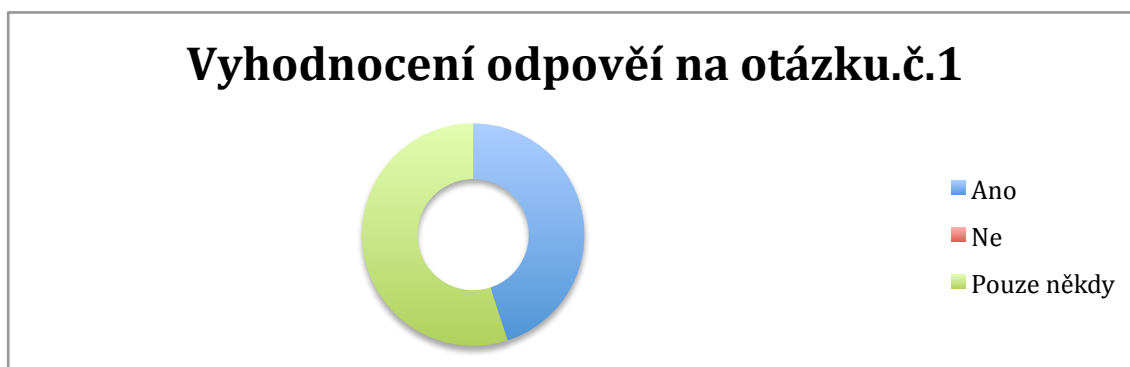
na pozdější vyplnění a bylo požádáno o následné zaslání na mou e-mailovou adresu. Uvedeným firmám bylo vydáno 30 a dále bylo provedeno dalších několik rozhovorů, kde nebyly dotazníky předány, ze subjektivních důvodů. Dotazníky jsem postupně zpracovával a následně vyhodnocoval. Data jsem vyhodnocoval pomocí přehledných tabulek a koláčových grafů, které jsou přílohou této práce.

6.3 Závěry z vyhodnocení dotazníků - potvrzení hypotéz

Níže uvádím pro přehlednost vyhodnocení odpovědí na jednotlivé otázky, zároveň pak porovnávám výsledek s mojí hypotézou na danou problematiku.

Otázka č. 1: Využívají se v praxi zajišťovací instrumenty za účelem ochrany pohledávek?	Počet odpovědí respondentů
Ano	18
Ne	0
Pouze někdy	22

Tabulka č. 1 (vlastní zdroj průzkumu)

Graf č. 1 (vlastní zdroj průzkumu)

Moje hypotéza: Ano využívají. Ovšem ne zcela vždy. V některých případech je věřitelům žinantní si o zajištění říci, jindy to nelze vyžadovat vzhledem k povaze pohledávky.

Potvrzení hypotézy: Praxe ukazuje, že se zajišťovací instrumenty využívají. Ovšem jsou případy, kdy je věřitelé nemohou, nechtějí nebo opomenou využít. Moje hypotéza se tedy POTVRDILA.

Otázka č. 2: Jsou zajišťovací instrumenty vždy prostředkem k zajištění a dobytí pohledávky?	Počet odpovědí respondentů
Ano	9
Ne	6
Pouze někdy	29

Tabulka č. 2 (vlastní zdroj průzkumu)

Graf č. 2 (vlastní zdroj průzkumu)

Moje hypotéza: Pouze v některých případech. Například zajištění formou plomby na katastru nemovitostí, nebo formou 100% zástavy či bankovní záruka fungují celkem spolehlivě. Nedají se ovšem použít na všechny druhy pohledávek.

Potvrzení hypotézy: Z odpovědí jednoznačně vyplývá zkušenost, že ne vždy a ne všechny současné zajišťovací instrumenty dokážou zajistit dobytí pohledávky. Moje hypotéza se POTVRDILA.

Otázka č. 3: Existují pohledávky, které přesto, že byly zajištěny, musely být v konečné fázi odepsány?	Počet odpovědí respondentů
Ano	35
Ne	2

Tabulka č. 3 (vlastní zdroj průzkumu)

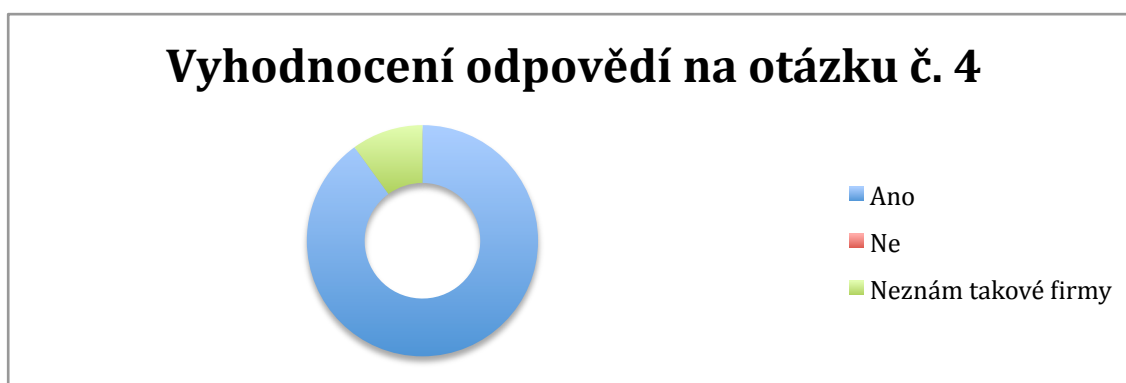
Graf č. 3 (vlastní zdroj průzkumu)

Moje hypotéza: Existuje takových pohledávek nespočet. Mnoho firem, které měly platit za služby či zboží, vstoupily do likvidace a své dluhy nikdy nezaplatily a když tak pouze částečně.

Potvrzení hypotézy: Z odpovědí jednoznačně vyplývá, že existuje mnoho subjektů, které nedosáhly na své pohledávky, přesto, že je měly nějakým způsobem zajištěné. Moje hypotéza se POTVRDILA.

Otázka č. 4: Existují nějaké firmy, které vzápětí po ukončení své činnosti opět obnovily svou činnost pod jiným jménem, ale se stejným majitelem či statutárním orgánem?	Počet odpovědí respondentů
Ano	36
Ne	0
Neznám takové firmy	4

Tabulka č. 4 (vlastní zdroj průzkumu)

Graf č. 4 (vlastní zdroj průzkumu)

Moje hypotéza: Ano, takových firem je mnoho.

Potvrzení hypotézy: Z odpovědí v dotaznících jednoznačně vyplývá, že existuje zkušenost dotazovaných s mnoha podnikatelskými subjekty, které z nějakých důvodů ukončily podnikání pod jednou firmou a vzápětí zahájily podnikání pod firmou jinou, nejčastěji ve stejném oboru činnosti. Moje hypotéza se POTVRDILA.

Otázka č. 5: Zajišťuje současná legislativa vyhovujícím způsobem ochranu věřitelů, potažmo podnikatelů?	Počet odpovědí respondentů
Ano	4
Ne	31
Neumím to posoudit, dostatečně se neorientuji	4

Tabulka č. 5 (vlastní zdroj průzkumu)

Graf č. 5 (vlastní zdroj průzkumu)

Moje hypotéza: V žádném případě ne. Současný stav legislativy nedokáže zdaleka ve všech případech ochránit věřitele, spíše je tomu výjimečně.

Potvrzení hypotézy: Z odpovědí v dotaznících vyplývá jednoznačné mínění dotazovaných, že současná legislativa nezajišťuje dostatečně ochranu věřitelů a to především v podnikatelské sféře. Moje hypotéza se **POTVRDILA**.

Otázka č. 6: Je zabezpečeno ze strany státu příznivé podnikatelské prostředí tak, aby se podnikatelé nemuseli bát o své investice a o své pohledávky?	Počet odpovědí respondentů
Ano	2
Ne	36
Neumím to posoudit, dostatečně se neorientuji	2

Tabulka č. 6 (vlastní zdroj průzkumu)

Graf č. 6 (vlastní zdroj průzkumu)

Moje hypotéza: Podnikatelské prostředí je v současné době naopak velmi nepříznivé. Podnikatelé, obzvláště malí a střední nemají mnoho jistoty ve svých podnikatelských činnostech, nemohou si být jisti, že včas obdrží své pohledávky a nemohou v některých případech ani žádat na své pohledávky jištění, neboť by zakázky neobdrželi.

Potvrzení hypotézy: Z odpovědí v dotaznících vyplývá jednoznačné mínění dotazovaných, že stát se svou současnou legislativou nedává podnikatelům dostatečnou jistotu v dané problematice. Většina podnikatelů se neustále obává o své pohledávky a nejsou si jisti, zda je obdrží dle smluvních ujednání či nikoli. Moje hypotéza se **POTVRDILA**.

Otázka č. 7: Bylo by vhodné, aby existoval zákon, který by všem nařizoval mít každou objednávku finančně pokrytou a v souvislosti s tím, aby každý za dodané zboží či kvalitně provedenou práci musel, oproti přísným sankcím, poctivě zaplatit smlouvenou cenu a to za dohodnutých podmínek?	Počet odpovědí respondentů
Ano	37
Ne	3
Neumím to posoudit, dostatečně se neorientuji	0

Tabulka č. 7 (vlastní zdroj průzkumu)

Graf č. 7 (vlastní zdroj průzkumu)

Moje hypotéza: Ano v každém případě. Jen by muselo být zajištěno, aby i ten vyšší dodavatel zaplatil a nevznikla tak řetězová reakce neplacení jako je tomu dosud.

Potvrzení hypotézy: Z odpovědí v dotaznících vyplývá jednoznačné mínění dotazovaných o potřebě legislativních úprav, které by zajistily podnikatelům jistotu v oblasti ochrany věřitele. Podstatně by se vylepšily podmínky pro podnikání, především pro malé a střední podnikatele, kteří v současné době dostatečnou ochranu nemají. Moje hypotéza se POTVRDILA.

Otázka č. 8: Bylo by správné, aby každý nepoctivý člověk, nebo nesolidní firma byla v zastoupení svých statutárních orgánů okamžitě po zásluze přísně potrestána za nezaplacení objednaného zboží či služby, ačkoli by měla povinnost mít objednávku předem finančně pokrytou, tedy, že by nezaplatila jen účelově?	Počet odpovědí respondentů
Ano	35
Ne	3
Neumím to posoudit, dostatečně se neorientuji	2

Tabulka č. 8 (vlastní zdroj průzkumu)

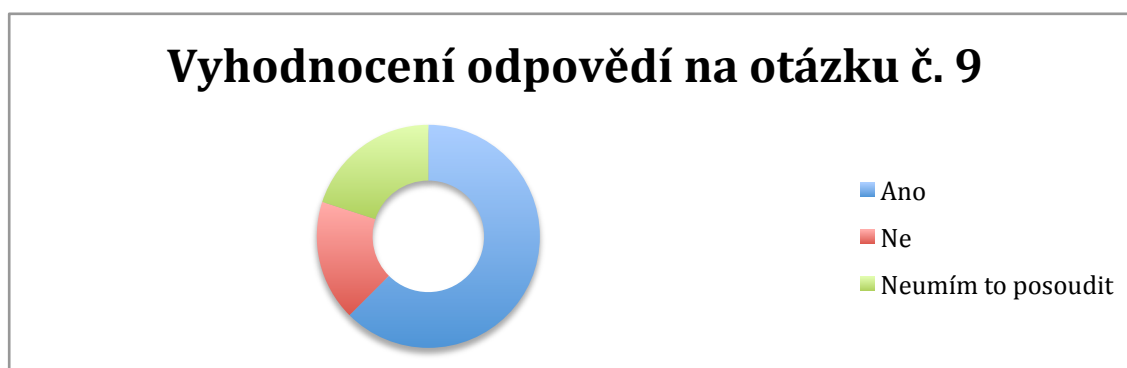
Graf č. 8 (vlastní zdroj průzkumu)

Moje hypotéza: Ano, samozřejmě. Každý, kdo by neplatil účelově, ačkoli by měl připravené peníze a to pod hrozbou zákonných sankcí, by s tím musel počítat. V tom případě by takových případů bylo pouhé minimum a značně by se vylepšilo podnikatelské prostředí. A ten, kdo by dal nepodloženou objednávku vědomě, by si trest zasloužil ještě přísnější.

Potvrzení hypotézy: Z odpovědí v dotaznících vyplývá jednoznačné mínění dotazovaných o nespokojenosti se současným stavem v dané problematice a zároveň s ochotou ztotožnit se s přísnými sankcemi v okamžiku, kdyby prováděli činnost, která se neslučuje se zákonem a s poctivým podnikáním. Podnikatelské prostředí by dostalo přesně nastavené podmínky, při kterých by nemuseli mít podnikatelé obavy z problematických pohledávek. Moje hypotéza se POTVRDILA.

Otázka č. 9: Bylo by správné, aby součástí trestu za takové nepoctivé chování firmy, kdy podnikatel nezaplatí za dodané zboží či kvalitně provedenou práci, byl kromě vyrovnání všech závazků, také neomezený zákaz podnikání, stanovený i pro blízké rodinné příslušníky nebo osoby majetkově spojené s dotyčným podnikatelem?	Počet odpovědí respondentů
Ano	25
Ne	7
Neumím to posoudit, dostatečně se neorientuji	8

Tabulka č. 9 (vlastní zdroj průzkumu)

Graf č. 9 (vlastní zdroj průzkumu)

Moje hypotéza: Ano, dosud totiž má téměř každý trestně bezúhonný, možnost podnikat, byť v minulosti nějakým způsobem například zapříčinil svým neplacením likvidaci nějaké firmy nebo sám svou firmu zlikvidoval a své závazky tak dále neplnil. Žádný nepoctivě jednající podnikatel by podnikat neměl a to ani pomocí svých blízkých, jako tomu dnes mnohdy je.

Potvrzení hypotézy: Z odpovědí v dotaznících vyplývá názor dotazovaných o správnosti sankce, která by mohla být nastavena spolu s dalším potrestáním nepoctivých podnikatelů. Totiž, že by jim bylo odňato právo podnikat po určitou dobu, podobně jako je tomu například u zákazu řízení. Zde by ale tento zákaz platil i pro osoby majetkově svázaných s dotyčným nepoctivým podnikatelem. Moje hypotéza se **POTVRDILA**.

6.3.1 Shrnutí závěrů z dotazníků a doporučení

Z vyhodnocení odpovědí na mé otázky je zřejmé, že hypotézy, které jsem uváděl v kapitole 6.1, „*Cíl a hypotézy průzkumu*“, se spolu nerozcházejí a lze tedy říci, že mé předpoklady byly ve své podstatě správné. Současná legislativa má sice vytvořeny instrumenty pro zajištění ochrany věřitele, je také možno konstatovat, že v některých ohledech jsou dokonce dostačující, pakliže jsou správným způsobem aplikovány. Existují však v praxi mnohé případy, kdy přes použití zajišťovacích instrumentů nebylo možné domoci se svých pohledávek. Odpovědi, zvláště z řad podnikatelských subjektů potvrdily hypotézu, že především v této sféře je používání zajišťovacích instrumentů přinejmenším problematické, ne-li mnohdy nemožné a jistota dosažení oprávněných nároků diskutabilní. Právě dlouhodobá zkušenost respondentů s problematikou pohledávek nám ukazuje, že stát dosud nezajišťuje dostatečným způsobem je jako věřitele. Průzkum z praxe dokázal velké slabiny současné legislativy, především v otázce malého nebo žádného postihu firem, které se za účelem nesplnění svých finančních povinností rozhodly ukončit, či opakovaně ukončovat svoji činnost a zároveň obratem začali se stejnou činností pod jiným "kabátem".

Zároveň průzkum poukazuje na potřebu lepšího, pokud možno dostatečného zajištění podnikatelského prostředí, nejlépe formou zákonů, které by jednoznačně nastavily nekompromisní parametry pro všechny, kteří podnikají a nekompromisní sankce pro ty, kteří podnikají nepoctivě.

6.4 Průzkum cenových podmínek k získávání stavebních zakázek

Cílem této druhé praktické části diplomové práce je zjištění reálných informací z oblasti výběrových řízení v oboru stavebnictví se zaměřením na otázku nabízených cen v kontextu s cenami předkládaných projektů.

Hypotéza, stanovená k této problematice zní: „*Stavební zakázky vyhrávají většinou stavební firmy, které nabízejí ceny za zhotovení předmětného díla řádově o několik desítek nižší (např. až o 40-50%), než je reálná cena, doložená platným projektem.*“

Průzkumem byla zjišťována reálná data, vztažená k jednotlivým výběrovým řízením stavebních zakázek. Pro potvrzení či vyvrácení výše stanovené hypotézy byly zařazeny následující projekty:

1.

Zadavatel:	Česká republika-Státní pozemkový úřad,Krajský pozemkový úřad pro Středočeský kraj
Název veřejné zakázky:	Výstavba hlavní polní cesty P1A v k.ú. Ovčáry u Kolína a v k.ú. Volárna
Zadání projektové ceny:	13. 677. 028,-Kč bez DPH

FIRMA:	Nabídková cena zakázky v Kč bez DPH:
ALPINE Bau ZC s.r.o.	8.730.814
Dřevotvar - řemesla a stavby, s.r.o.	8.985.425
PB SCOM s.r.o.	6.839.098
STRABAG a.s.	7.807.211
GEOSAN GROUP a.s.	8.264.874
COLAS CZ, a.s.	9.299.997
M-SILNICE a.s.	9.879.587

Tabulka č. 10 (zdroj: ČR - SPÚ. Protokol o otevírání obálek s nabídkami, sp.zn. 2VZ49886/2012/356287)

Vyhodnocení stanovené hypotézy:

Vítězná firma získala zakázku za nabídkovou cenu rovnající se **50%** ceny projektu.

Stanovená hypotéza se **potvrdila**.

2.

Zadavatel:	Krajská správa a údržba silnic Karlovarského kraje, příspěvková organizace
Název veřejné zakázky:	III/21041 Statické zajištění silnice Rotava, II. etapa
Zadání projektové ceny:	35.000.000,-Kč bez DPH

FIRMA:	Nabídková cena zakázky v Kč bez DPH:
FIRESTA-Fišer, rekonstrukce, stavby a.s.	25 813 871
COLAS CZ, a.s.	22 213 938
ALPINE Bau ZC s.r.o.	32 628 375
BOGL KRÝSL k.s.	28 208 730
ALGON + AZ Sanace a.s.	31 267 681
EUROVIA CS, a.s.	21 451 155
STRABAG a.s.	29 736 584

Tabulka č. 11 (zdroj: KSÚS Karlovarského kraje. Protokol o otevírání obálek s nabídkami, ze dne 7. 10. 2013)

Vyhodnocení stanovené hypotézy:

Vítězná firma získala zakázku za nabídkovou cenu rovnající se **61%** ceny projektu.

Stanovená hypotéza se **potvrdila**.

3.

Zadavatel:	Ředitelství silnic a dálnic ČR
Název veřejné zakázky:	R4 Skalka - kříž. II/118
Zadání projektové ceny:	827.291.000,-Kč bez DPH

FIRMA:	Nabídková cena zakázky v Kč bez DPH:
Skanska a.s.	417.485.287
EUROVIA CS, a.s.	444.444.444
ALPINE Bau CZ s.r.o.	483.158.112
STRABAG a.s. + PORR a.s.	492.447.704
METROSTAV a.s. + SWIETELSKY a.s.	494.705.859
EXMOST+FRONĚK+HERKUL	556.494.000
ZNAKON a.s.	577.777.777
BERGER BOHEMIA + SMP+VHS	589.467.045
ALPINE Bau + Silnice Group + Edikt	626.823.355
FIRESTA-Fišer, rekonstrukce, stavby a.s.	787.807.449

Tabulka č. 12 (vlastní zpracování, zdroj: Výsledky výběrového řízení. Alpine Bau CZ a.s. IZ 367421/13/CZ, ze dne 19. 9. 2014)

Vyhodnocení stanovené hypotézy:

Vítězná firma získala zakázku za nabídkovou cenu rovnající se cca **50%** ceny projektu.

Stanovená hypotéza se **potvrdila**.

4.

Zadavatel:	Správa a údržba silnic Plzeňského kraje, p.o.
Název veřejné zakázky:	II/229 Kralovice - Kožlany
Zadání projektové ceny:	39.580.000,-Kč bez DPH

FIRMA:	Nabídková cena zakázky v Kč bez DPH:
ALPINE Bau CZ s.r.o.	28.428.023
METROSTAV a.s.	28.926.612
Froněk, spol. s r.o.	23.541.429
Společnost Kralovice-Kožlany	28.731.801
STRABAG a.s.	31.799.660
Vodohospodářské stavby s.r.o.	25.993.892
EUROVIA CS, a.s.	32.652.288
BERGER BOHEMIA a.s.	26.489.999
SWIETELSKY a.s.	34.901.898

Tabulka č. 13 (vlastní zpracování, zdroj: Písemná správa zadavatele 261/15/SÚSPK-P, ze dne 12.1.2015)

Vyhodnocení stanovené hypotézy:

Vítězná firma získala zakázku za nabídkovou cenu rovnající se cca **59%** ceny projektu.

Stanovená hypotéza se **potvrdila**.

5.

Zadavatel:	Správa a údržba silnic Plzeňského kraje, p.o.
Název veřejné zakázky:	II/229 Kralovice - Kožlany
Zadání projektové ceny:	39.580.000,-Kč bez DPH

FIRMA:	Nabídková cena zakázky v Kč bez DPH:
EUROVIA CS, a.s.	28.428.023
STRABAG a.s.	28.926.612
PORR a.s.	23.541.429
BERGER BOHEMIA a.s. + BOGL a KRÝSL k. s.	28.731.801
SWIETELSKY a.s.	31.799.660
Skanska a.s.	25.993.892
HOCHTIEF CZ a.s.	32.652.288
OHL ŽS a.s.	26.489.999
FIRESTA-Fišer, rekonstrukce, stavby a.s.	34.901.898
ALPINE Bau CZ s.r.o.	28.731.801
Sdružení HABAU CZ- FRANCKE	25.993.892
Sdružení Geostav - Silnice Horšovský Týn	32.652.288
D.I.S. spol. s r.o.	26.489.999
COLAS CZ a.s.	34.901.898

Tabulka č. 14 (vlastní zpracování, zdroj: Písemná zpráva zadavatele 105236/13/CZ, ze dne 24. 4. 2013)

Vyhodnocení stanovené hypotézy:

Vítězná firma získala zakázku za nabídkovou cenu rovnající se cca **59%** ceny projektu.

Stanovená hypotéza se **potvrdila**.

6.

Zadavatel:	Ředitelství silnic a dálnic ČR
Název veřejné zakázky:	D1 0137 Přerov - Lipník nad Bečvou
Zadání projektové ceny:	4.970.106.000,-Kč bez DPH

FIRMA:	Nabídková cena zakázky v Kč bez DPH:
Skanska a.s.	2.717.043.775
EUROVIA CS, a.s.	2.881.797.980
Metrostav + SWIETELSKY + EXMOST	2.989721.986
HOCHTIEF CZ a.s.	3.123.800.794
Dálniční stavby Praha a.s.	3.158.078.947
PORR a.s. + COLAS a.s.	3.330.027.052
Mota Engil	3.549.742.795
ALPINE Bau CZ s.r.o.	3.614.937.720
M-SILNICE + BERGER BOHEMIA	3.728.063.436
OHL ŽS a.s.	3.954.894.536
IMOS + D.I.S.	4.290.719.497
KARETA s.r.o.	4.889.427.570

Tabulka č. 15 (vlastní zpracování, zdroj: Věstník veřejných zakázek. Písemná zpráva zadavatele evidenční č. 4872227, ze dne 12. 2. 2015, vyhodnocení zpracovatele zakázky)

Vyhodnocení stanovené hypotézy:

Vítězná firma získala zakázku za nabídkovou cenu rovnající se cca **54%** ceny projektu.

Stanovená hypotéza se **potvrdila**.

6.4.1 Shrnutí závěrů z průzkumu cen stavebních zakázek v kontextu cen projektových.

Z výše prezentovaných tabulek a jejich vyhodnocení je více než zřejmé, že se stanovená hypotéza potvrdila. Konkrétně je tedy možné konstatovat, že nabízená cena je bohužel stále nejdůležitějším parametrem ve výběrových řízeních zadavatelů. Cíleně byly do průzkumu zařazeny veřejné zakázky z různých oblastí České republiky a také z různých úrovní zadavatelských subjektů, včetně těch, které jsou podporovány Evropským fondem pro regionální rozvoj. Je bohužel až zarážející viditelný rozpor mezi zadavatelskou dokumentací a následným výsledkem výběrových řízení. Padesáti až šedesáti procentní nabídky oproti cenám projektů jsou, jak jsem již psal v části teoretické, nelogické a nemají smysluplný podklad. Jako takové se nutně musí odrazit v kvalitě díla anebo, jak jsem několikrát podotýkal, v neplnění subdodavatelům, kteří provádí dílo pro vyšší dodavatele.

ZÁVĚR

Tématem této diplomové práce byla ochrana věřitele v kontextu současné legislativy. Toto téma bylo zvoleno zejména pro jeho aktuálnost v době, kdy došlo k rekodifikaci občanského zákoníku. Záměrem práce bylo zejména v první polovině teoretické části popsat jednotlivé použitelné zajišťovací instrumenty a to právě z hlediska nové právní úpravy, z části v komparaci se starší právní úpravou. Zároveň bylo poukázáno u jednotlivých popisovaných instrumentů na výhody či nevýhody jejich použití v praxi.

Druhá polovina teoretické části ukazuje na nedostatečnost současné legislativy v dané problematice a to zejména v podnikatelské sféře. Poukazuje zde konkrétním způsobem na jednotlivé problematické momenty, které se v praxi významně zneužívají a to ve své podstatě dosud v souladu se zákony. Tato fakta zcela jistě nepřispívají zdravému podnikatelskému prostředí, a proto tato práce nastiňuje určitý způsob, jak by bylo možné tuto neutěšenou situaci řešit. Předkládá hypotézy pro praktický průzkum v reálném podnikatelském prostředí, které se právě následně v praktické části této práce snaží potvrdit nebo naopak vyvrátit.

V empirické části práce se pomocí reálných rozhovorů a předkládaných dotazníků firmám, především ze stavebního oboru, snaží autor prokázat pravdivost svých tvrzení z teoretické části práce a zároveň realitu svých hypotéz. Z vyhodnocení dotazníkového šetření a dále z vyhodnocení průzkumu výsledků výběrových řízení stavebních zakázek jednoznačně vyplývá skutečnost, že hypotézy předkládané autorem se ve své podstatě v praxi potvrdily.

V návaznosti na obě části práce potom tato diplomová práce předkládá návrh řešení popisované problematiky, kterým by mohlo být schválení zákona o ochraně věřitele, který by významným způsobem mohl ochránit věřitele a to zejména ze sféry podnikatelské. Vzhledem k mé dosavadní praxi, právě v oboru stavebnictví se domnívám, že je přinejmenším utopistické se domnívat, že by se podobným zákonem měl zájem parlament v současné době zabývat a to vzhledem k tomu, že by potom byly podnikatelské vztahy příliš čisté, přímočaré a jednoduché. Určité podnikatelské

skupiny by pak měly stížené své dosavadní podnikání, které tak úspěšně využívají možná i úmyslných nedostatků v platných zákonech.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Bibliografie

Andraščíková, M., Hloušková, P., a kol. *Zákoník práce, prováděcí nařízení vlády a další související předpisy s komentářem k 1. 1. 2014*. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG spol. s r.o. 2014. s. 1243. ISBN 978-80-7263-850-5

Bezouška, P., Piechowiczová, L. *Nový občanský zákoník – nejdůležitější změny*. 1. vydání. Olomouc: ANAG, spol. s r.o. 2013, s. 369. ISBN 978-80-7263-819-2

Eliáš, K. a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. Praha: Sagit, 2012, s. 1120. ISBN 978-80-7208-922-2

Elischer, D., Šebesta, K. *Cese smlouvy jako nový institut českého soukromého práva*. Právní fórum, 2007, č. 5. s. 162 – 172

Fiala, J., Kindl, M., a kol.: *Občanské právo hmotné*, 2. uprav. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2009, s. 650. ISBN 978-80-7380-228-8

Foltýn, J., *Bakalářská práce. Cese pohledávky*. UJAK, 2013

Grulich, T., *K otázce přípustnosti tzv. cese smlouvy*, Právní rozhledy, 2008, č. 6. Praha C. H. Beck 2008, s. 211
ISSN 1210-6410

Hrubošová, M. *Optimalizace pohledávek (nejen) pojišťoven*. Linde Praha a.s., 2009, s. 61. ISBN 978-80-7201-758-4

Novotný, P., Budíková, P., a kol.: *Nový občanský zákoník – Smluvní právo*. Praha, Grada Publishing, a.s. 2014, s. 230. ISBN 978-80-247-5164-1

Svejkovský, Jaroslav. *Nový občanský zákoník: srovnání nové a současné úpravy občanského práva*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 792. ISBN 978-80-7400-423-0.

Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek V*. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 1700. ISBN 978-80-7478-638-9

Tégl, Petr., *Zajištění a utvrzení dluhu v novém občanském zákoníku, Obchodní právo*. 2012, roč. 21, č. 10, s. 346-355. ISSN 1210-8278.

Vaigert, D. a kol. *Pohledávky - právní příručka věřitele*, Praha, Computer Press, a.s. 2006, s. 272. ISBN 80-251-0881-3

Vondráková, A. a kol. *Meritum Vymáhání pohledávek*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, s. 896. ISBN 978-80-7357-686-8

Internetové zdroje

Doleček, M. *Zajištění a utvrzení dluhu*.

Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zajisteni-a-utvrzeni-dluhu-ppbi-51036.html#!>

[cit. 2015-02-20]

Mališ, Nevrkla, *Obecně k zajištění a utvrzení dluhů podle NOZ*.

Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/93481> [cit. 2015-02-20]

Kment, V. *Závdavek - návrat již dlouho známého institutu*.

Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/zavdavek-navrat-jiz-dlouho-znameho-institutu-94262.html>

[cit. 2015-02-20]

Eliáš, K., Postoupení pohledávky. *Časopis Podnikatel a právo č.5/2001*. Vyd. Komora komerčních právníků Slovenskej republiky 2001.

Dostupné z: <http://obcanske.juristic.cz/129547/clanek/obcan5.html>. [cit. 2015-02-20]

Zákony

Zákon č. 89 ze dne 3. 2. 2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 33, s. 1026-1368. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

Zákon č. 262 ze dne 21. dubna 2006, zákoník práce. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 84, s. 3146-3272. ISSN 1211-1244.

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2006&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=2006&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2006&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12)

Zákon č. 119 ze dne 22. února 2011, kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2011, částka 48, s. 3026-3028.

Zákon č. 99 ze dne 4. prosince 1963, Občanský soudní řád. In: *Sbírka zákonů Československé socialistické republiky*, 1963, částka 56, s. 384-430

Dostupný z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1963&typeLaw=zakon&what=Rok)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=1963&typeLaw=zakon&what=Rok](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1963&typeLaw=zakon&what=Rok)

Zákon č. 120 ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2012, částka 48, s. 3030-3062

Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2001&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=14)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=2001&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=14](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2001&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=14)

Zákon č. 40 ze dne 5. 3. 1964, ve znění zákona č. 509 ze dne 5. 11. 1991 občanský zákoník, In: *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*, 1991, částka 97, s. 2410-2472, §601

Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1991&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=2>

Zákon č. 513 ze dne 5. 11. 1991 obchodní zákoník. In: *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*, 1991, částka 98, s. 2474-2565

Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1991&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=2>

Zákon č. 26 ze dne 18. 1. 2000 o veřejných dražbách. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2000, částka 10, s. 306-599, §17 (3)

Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=14>

Zákon č. 37 ze dne 17. 12. 2003 o pojistné smlouvě. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2003, částka 12, s. 582-352, §33

Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2004&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=23>

Judikatura

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, sp. zn. Rc 8/72. Dostupné z:

http://profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=155&id_article=239409&csu m=1bc6ce37

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, sp. zn. č. Rc 62/73 Dostupné z:

http://profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=155&id_article=239409&csu m=1bc6ce37

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, sp. zn. č. Rc 79/2005. Dostupné z:

http://profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=155&id_article=239409&csu m=1bc6ce37

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č. NS 33 Cdo 1123/2010, NS 23 Cdo 3884/2007

Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Cdo1123/2010>

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky 23 Cdo 3042/2009

Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/23Cdo3042/2009>

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky 20 Cdo 2080/2008

Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/20Cdo2080/2008>

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 3. 2008, sp. zn. 33 Odo 38/2006.

Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Odo38/2006>[cit. 2015-02-20]

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. NS 33 Odo 5078/2008. [cit. 2015-02-20]

Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Cdo5078/2008>

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. NS 33 Odo 68/2001.
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Odo68/2001> [cit. 2015-02-20]

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 32 Cdo 2384/98.
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/32Cdo1007/2007> [cit. 2015-02-20]

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 25 Cdo 2554/2006
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/25Cdo2554/2006> [cit. 2015-02-20]

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 32 Cdo 4470/2010
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/32Cdo4470/2010> [cit. 2015-02-20]

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 32 Cdo 473/2005
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/32Odo473/2005> [cit. 2015-02-20]

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 29 Cdo 1028/2007
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/29Cdo1028/2007> [cit. 2015-02-20]

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 20 Cdo 2529/2007
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/20Cdo2529/2007>[cit. 2015-02-20]

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 29 Cdo 563/2003
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/29Odo563/2003> [cit. 2015-02-20]

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 33 Cdo 105/2003
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Odo105/2003>[cit. 2015-02-20]

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 33 Cdo 1079/1999
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Cdo1079/199>[cit. 2015-02-20]

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 33 Odo 438/2005
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Odo438/2005> [cit. 2015-02-20]

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 26 Odo 371/2006
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/26Odo371/2006> [cit. 2015-02-20]

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 32 Cdo 170/2010
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/32Cdo170/2010>[cit. 2015-02-20]

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 32 Odo 1251/2006
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/32Odo1251/2006> [cit. 2015-02-20]

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 33 Odo 779/2002
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Odo779/2002>[cit. 2015-21-02]

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 33 Odo 507/2001
Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/33Odo507/2001> [cit. 2015-02-20]

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ.

Seznam tabulek

TABULKA 1: Otázka č. 1 včetně odpovědí respondentů
TABULKA 2: Otázka č. 2 včetně odpovědí respondentů
TABULKA 3: Otázka č. 3 včetně odpovědí respondentů
TABULKA 4: Otázka č. 4 včetně odpovědí respondentů
TABULKA 5: Otázka č. 5 včetně odpovědí respondentů
TABULKA 6: Otázka č. 6 včetně odpovědí respondentů
TABULKA 7: Otázka č. 7 včetně odpovědí respondentů
TABULKA 8: Otázka č. 8 včetně odpovědí respondentů
TABULKA 9: Otázka č. 9 včetně odpovědí respondentů
TABULKA 10: Vyhodnocení zakázky č.1
TABULKA 11: Vyhodnocení zakázky č.2
TABULKA 12: Vyhodnocení zakázky č.3
TABULKA 13: Vyhodnocení zakázky č.4
TABULKA 14: Vyhodnocení zakázky č.5
TABULKA 15: Vyhodnocení zakázky č.6

Seznam grafů

GRAF 1: Grafické vyhodnocení odpovědí na otázku č. 1
GRAF 2: Grafické vyhodnocení odpovědí na otázku č. 2
GRAF 3: Grafické vyhodnocení odpovědí na otázku č. 3
GRAF 4: Grafické vyhodnocení odpovědí na otázku č. 4
GRAF 5: Grafické vyhodnocení odpovědí na otázku č. 5
GRAF 6: Grafické vyhodnocení odpovědí na otázku č. 6
GRAF 7: Grafické vyhodnocení odpovědí na otázku č. 7
GRAF 8: Grafické vyhodnocení odpovědí na otázku č. 8
GRAF 9: Grafické vyhodnocení odpovědí na otázku č. 9

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A – ZÁSTAVNÍ SMLOUVA K NEMOVITOSTI	I
PŘÍLOHA B – PROHLÁŠENÍ RUČITELE	IV
PŘÍLOHA C - DOHODA O SRÁŽKÁCH ZE MZDY	IV
PŘÍLOHA D – UZNÁNÍ DLUHU	IVI
PŘÍLOHA E - DOTAZNÍK.....	VII

PŘÍLOHY

Příloha A

ZÁSTAVNÍ SMLOUVA K NEMOVITOSTI

Jan Nový, r. č.: 670203/1234
bytem: Praha, Staroměstská 54
na straně jedné jako zástavce (dále jen "**zástavce**")

a

STAV s.r.o., IČ: 12 345 67
se sídlem: Gustava Noska 146, 150 01 Praha 1
zapsaná v OR vedeném Městským soudem v Praze
odd. C, vl. 1234
zastoupena Václavem Maděrou, jednatelem
na straně druhé (dále jen "**zástavní věřitel**")

uzavřeli níže uvedeného dne tuto

zástavní smlouvu

Čl. 1

Předmět smlouvy

Předmětem této smlouvy je zřízení zástavního práva k zajištění pohledávky zástavního věřitele dle kupní smlouvy uzavřené dne 3. 1. 2014, na základě které prodal zástavní věřitel zástavci stavební materiál na stavbu jeho rodinného domu za cenu 1 000 000,-Kč (slovy jedenmilionkorunčeských), s termínem splatnosti 31. 3. 2014. Vůle smluvních stran směřující ke zřízení zástavního práva k zajištění úhrady kupní ceny je vyjádřena v čl. 7. této kupní smlouvy.

Čl. 2

Předmět zástavního práva

2.1 Předmětem zástavního práva je nemovitost: dům č. p. 85 s pozemkem - stavební parcelou č. 234/1 o výměře 250m² a pozemek č. 234/2- zahrada o výměře 505m², to vše v katastrálním území Loděnice. Nemovitost je zapsaná na L. V. č. 678 pro katastrální území Loděnice u Katastrálního úřadu Beroun.

2.2 Podle L. V. č. 678 je vlastníkem uvedené nemovitosti zástavce a na nemovitosti nevážnou žádné dluhy, věcná břemena, zástavní právo či jiná práva třetích osob.

Čl. 3

Prohlášení zástavce

3.1 Zástavce podpisem této smlouvy prohlašuje, že souhlasí s tím, aby jeho nemovitost byla zástavou k zajištění pohledávky zástavního věřitele, a to v její plné výši, a zřizuje zástavní právo dle této smlouvy.

3.2 Zástavce je povinen zdržet se všeho, čím by se zástava zhoršila k újmě zástavního věřitele, a proto prohlašuje, že bude zástavu pečlivě opatrovat, chránit ji před poškozením, nebo zničením a užívat ji nadále tak, jak s tím věřitel v této smlouvě vyjádřit souhlas.

Čl. 4

Prohlášení zástavního věřitele

Zástavní věřitel souhlasí s tím, aby jeho pohledávka uvedená v čl. 1 této smlouvy vůči zástavci byla zajištěna zástavou uvedenou v čl. 2, této smlouvy, kterou tímto přijímá. Zástavní věřitel souhlasí, aby předmět zástavy byl zástavcem dále užíván tak jako dosud, viz čl. 3.2.

Čl. 5

Cena zástavy

Cena zástavy uvedené v odstavci 2.1 této smlouvy byla zjištěna ing. Janem Hlavatým, dle jeho znaleckého posudku č. 321/2014 ze dne 12. 12. 2013 na částku 1 450 000,-Kč (slovy jedenmiliončtyřistapadesáttisíckorunčeských)

Čl. 6

Pojištění zástavy

Zástavce prohlašuje, že předmět zástavy je pojištěn u pojišťovny Kooperativa a.s. a že po celou dobu platnosti této smlouvy bude nemovitost pojištěna na jeho náklad.

Čl. 7

Vklad do katastru

Zástavní právo vzniká vkladem do katastru nemovitostí. Na základě této zástavní smlouvy bude zástava zapsána v katastru nemovitostí na listu vlastnictví č. 678 pro katastrální území Loděnice na nemovitosti: dům čp. 85 s pozemkem - stavební parcelou č. 234/1 o výměře 250m² a pozemek č. 234/2 - zahrada o výměře 505m² v části CLV takto:

zástavní právo ve prospěch:

STAV s.r.o., IČ: 12 345 67

se sídlem: Gustava Noska 146, 150 01 Praha 1

zapsaná v OR vedeném Městským soudem v Praze

odd. C, vl. 1234

Obě smluvní strany prohlašují, že tato smlouva byla uzavřena po vzájemném projednání, svobodně, vážně, určitě a srozumitelně, a na důkaz souhlasu s jejím obsahem připojují své podpisy.

V Praze 3. 1. 2014

.....
zástavní věřitel

.....
zástavce

Příloha B

PROHLÁŠENÍ RUČITELE

Já níže podepsaný Igor Trumpeta, r.č. 670102/1976, bytem Větrná 159, 353 03 Mariánské Lázně

prohlašuji,

že uhradím společnosti STAV s.r.o., se sídlem Gustava Noska 146, Praha 1, IČ: 1234567, zapsaná v OR vedeném Městským soudem v Praze, odd. C, vl. 1234, částku 150 000,-Kč (slovy jednostopadesátisickorunčeských), kterou této společnosti dluží Jan Trumpeta, r.č. 890607/1234, bytem Hlavní 35, 353 01 Mariánské Lázně, z titulu nezaplacené kupní ceny dle kupní smlouvy ze dne 1.2.2014, a to v případě, že Jan Trumpeta tuto částku neuhradí do 1.2.2015.

V Mariánských Lázních 1. 2. 2014

.....
Igor Trumpeta

Příloha C

DOHODA O SRÁŽKÁCH ZE MZDY

STAV s.r.o., IČ: 12 345 67

se sídlem: Gustava Noska 146, 150 01 Praha 1

zapsaná v OR vedeném Městským soudem v Praze

odd. C, vl. 1234

zastoupená Václavem Maděrou, jednatelem

na straně jedné (dále jen "**věřitel**")

a

Jan Trumpeta, r.č. 890607/1234, bytem Hlavní 35, 353 01 Mariánské Lázně

na straně druhé (dále jen "**dlužník**")

uzavřeli tuto

d o h o d u:

Čl. 1

Dlužník s věřitelem uzavřeli dohodu o používání služebního notebooku Lenovo 201. Dne 2. 3. 2014 způsobil dlužní svojí neopatrností zničení uvedeného notebooku. Škoda na uvedeném notebooku Lenovo činí 20 000,-Kč (slovydvacetisíckorunčeských), dle faktury za opravu z autorizovaného servisu (viz příloha této dohody).

Čl. 2

Dlužník souhlasí s tím, aby mu věřitel jako i plátce jeho mzdy prováděl měsíční srážky ze mzdy ve výši 2 000,-Kč (slovy dvatisíckorunčeských), počínaje dnem 1. 4. 2014 a ž do zaplacení.

Čl. 3

Věřitel výslovně prohlašuje, že souhlasí s tímto způsobem uhrazení škody uvedené v článku 1 této dohody.

Čl. 4

4.1 Pokud není v této dohodě uvedeno jinak, vztahují se na ni obecně závazné právní předpisy.

4.2 Tato dohoda byla vyhotovena ve třech vyhotoveních, kde po jednom obdrží věřitel a dlužník a jedno vyhotovení zaměstnavatel dlužníka.

V Mariánských Lázních 6. 3. 2014

.....

STAV s.r.o.

.....

Jan Trumpeta

Příloha D

UZNÁNÍ DLUHU

Já Níže podepsaný Jan Trumpeta, r. č. 890607/1234,
bytem Hlavní 35, 353 01 Mariánské Lázně,
jsem si půjčil dne 3. 3. 2014 od pana Jana Nováka r. č. 650203/3241,
bytem Hlavní 32, 353 01 Mariánské Lázně
částku **30 000,-Kč** (slovy třicettisíckorunčeských) na koupi televizoru.

Částku **30 000,-Kč** (slovy třicettisíckorunčeských) **uznávám co do důvodu i co do výše**
jako svůj dluh vůči panu Janu Novákovi a zavazuji se tuto částku uhradit nejpozději
do 30. 6.2014.

V Mariánských Lázních dne 3. 3. 2014

.....
Jan Trumpeta

Příloha E

DOTAZNÍK

Průzkum na téma ochrana věřitele v kontextu současné legislativy

Dotazovaný:	
--------------------	--

Otázka č. 1: Využívají se v praxi zajišťovací instrumenty za účelem ochrany pohledávek?

Odpověď: ano ne nemohu posoudit

Poznámka:

Otázka č. 2: Jsou zajišťovací instrumenty vždy prostředkem k zajištění a dobytí pohledávky?

Odpověď: ano ne nemohu posoudit

Poznámka:

Otázka č. 3: Existují pohledávky, které přesto, že byly zajištěny, musely být v konečné fázi odepsány?

Odpověď: ano ne nemohu posoudit

Poznámka:

Otázka č. 4: Existují nějaké firmy, které vzápětí po ukončení své činnosti opět obnovily svou činnost pod jiným jménem ale se stejným majitelem, či statutárním orgánem?

Odpověď: ano ne nemohu posoudit

Poznámka:

Otázka č. 5: Zajišťuje současná legislativa vyhovujícím způsobem ochranu věřitelů, potažmo podnikatelů?

Odpověď: ano ne nemohu posoudit

Poznámka:

Otázka č. 6: Je zabezpečeno ze strany státu příznivé podnikatelské prostředí, tak aby se podnikatelé nemuseli bát o své investice a o své pohledávky

Odpověď: ano ne nemohu posoudit

Poznámka:

Otázka č. 7: Bylo by vhodné, aby existoval zákon, který by všem nařizoval mít každou objednávku finančně pokrytou a v souvislosti s tím, aby každý za dodané zboží či kvalitně provedenou práci musel, oproti přísným sankcím, poctivě zaplatit smlouvenou cenu a to za dohodnutých podmínek?

Odpověď: ano ne nemohu posoudit

Poznámka:

Otázka č. 8: Bylo by správné, aby každý nepoctivý člověk, nebo nesolidní firma byla formou svých zástupců, okamžitě po zásluze přísně potrestán za nezaplacení objednaného zboží, či služby, ačkoli by měl povinnost mít objednávku předem finančně pokrytou, tedy, že by nezaplatil jen účelově?

Odpověď: ano ne nemohu posoudit

Poznámka:

Otázka č. 9: Bylo by správné, aby součástí trestu za takové nepoctivé chování firmy, kdy podnikatel nezaplatí za dodané zboží, či kvalitně provedenou práci, byl kromě vyrovnání všech závazků, také neomezený zákaz podnikání, stanovený i pro blízké rodinné příslušníky, či osoby majetkově spojené s dotyčným podnikatelem?

Odpověď: ano ne nemohu posoudit

Datum:	
Jméno, podpis dotazovaného	

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora:	Jan Foltýn
Obor:	EHS (Mgr.)
Forma studia:	kombinovaná
Název práce:	Ochrana věřitele v kontextu současné legislativy
Rok:	2015
Počet stran textu bez příloh:	93
Celkový počet stran příloh:	9
Počet titulů české literatury a pramenů:	14
Počet titulů zahraniční literatury a pramenů:	0
Počet internetových zdrojů:	4
Počet legislativních zdrojů:	9
Počet zdrojů judikatury:	24
Vedoucí práce:	JUDr. et Ing. Martin Kohout, PhD.